

הכללה מא' עד ת'

SALTO INCLUSION & DIVERSITY

 EUROPEAN SOLIDARITY CORPS

 Erasmus+

ניתן להוריד חוברת זאת ועוד תכנים ללא עלות, באתר של SALTO, הכללה וגיוון בכתובת www.SALTO-YOUTH.net/Inclusion/. מסמך זה אינו משקף בהכרח את הדעות הרשמיות של הוועדה האירופית, מרכז משאבי הכללה והגיוון של SALTO או הארגון המשותף פעולה עמם.

SALTO YOUTH

דוגלת ב...

...תמיכה והזדמנויות למידה והכשרה מתקדמות בתוך Erasmus+: תכניות Youth in Action-1 European Solidarity Corps. הוועדה האירופית הקימה רשת של שבעה מרכזי משאבים של SALTO-YOUTH, להרחבת תחום הפעולה של EU Erasmus+: תכניות Youth in Action-ן European Solidarity Corps המספקות לאנשים צעירים חוויות למידה לא פורמליות יקרות ערך.

המטרה של SALTO היא לתמוך בהרחבת תחום הפעולה של European Solidarity Corps-1 Youth in Action Erasmus+: תכניות בנושא עדיפויות כגון הכללה חברתית, גיוון, שיתוף וסולידריות. SALTO גם תומכת בשיתוף פעולה עם אזורים כגון אגן הים התיכון האירופי, דרום מזרח אירופה או מזרח אירופה והקווקז ומתאמת את כל פעילויות ההכשרה ושיתוף הפעולה, וגם כלי מידע עבור סוכנויות לאומיות.

באזורי עדיפות אירופית אלה, SALTO-YOUTH מספקת **משאבים, מידע והכשרה** לעובדי סוכנויות לאומיות ונוער אירופי. את רוב המשאבים הללו ניתן למצוא באתר של SALTO-YOUTH בכתובת www.SALTO-YOUTH.net. לוח שנה אירופי להכשרה, תיבת כלים להכשרה ועבודה עם נוער, בסיס נתונים למאמני נוער בשטח, הפעילים ברמה האירופית (מאמנים מקוונים לנוער או TOY), קישורים למשאבים מקוונים ועוד הרבה.

SALTO-YOUTH משתפת פעולה באופן פעיל עם גורמים אחרים בתחום הנוער האירופי, ובתוכם סוכנויות לאומיות של תכניות Erasmus+ ו-European Solidarity Corps, ה-Council of Europe, ה-European Youth Forum, עובדים בתחום הנוער האירופי ומאמנים ומארגני הכשרות.

מרכז המשאבים של SALTO-YOUTH בנושא הכללה וגיוון

מרכז המשאבים של SALTO-YOUTH בנושא הכללה וגיוון (השוכן במחוז פלנדריה בבלגיה) שוקד בצוותא עם הוועדה האירופית כדי לתמוך בהכללת צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר, בתכנית Erasmus+: תכניות Youth in Action ו-European Solidarity Corps. באמצעות תכניות אלה, הוא עמל לתרום לשילוב חברתי בחברה באופן נרחב. תכניות הכללה והגיוון של SALTO תומכות גם במלאכת הכללה של אלה העובדים בסוכנויות לאומיות ועם בני נוער, באמצעות הכשרה, פיתוח שיטות לעבודה עם נוער, הפצת מידע בעלון חדשות וכיו'. דרך הצעת הזדמנויות להכשרה, תקשורת וחשיבה בנושא יישום הכללה וניהול גיוון, תכנית SALTO גיוון והכללה עמלה על נראות, נגישות ושקיפות של עבודתה ומשאביה בנושא זה והפיכה של נושאי הכללת אנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר וניהול גיוון חיובי לעדיפויות הנתמכות באופן נרחב.

למידע ומשאבים נוספים, אתם מוזמנים לעיין בעמודים בנושא הכללה וגיוון בכתובת

● www.SALTO-YOUTH.net/Inclusion/

תוכן העניינים

מבוא

6

כיצד להשתמש בחוברת זאת

8

הבנת מושג הכללה

12

הכללה	12
אנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות	14
הכללה חברתית	15
גיוון	16
הגינות וצדק	17
כוח ופריבילגיה	18
דעות קדומות	19

הכנת פעילות הכללת הנוער

26

הגדרת ההיקף	26
מציאת שותפים ובנית שותפות	29
מימון	41
מציאת המשתתפים המתאימים	50
תכנון התכנית	53
הערכת סיכונים	57
הכנת המשתתפים	63
הכנת ההיבטים המעשיים	74

שלב היישום

השקת התכניות	90
מרחב בטוח יותר	93
הנחיה	96
התמודדות עם קונפליקטים	97
שיטות ופעילויות	104
תשאול	110
חשיבה	111
ניטור	112
סיום ופרידה	113

שלב מעקב

הערכת הפעילויות (לזהות את תוצאות הלמידה של המשתתפים)	119
הערכת ההכללה והגיוון	122
שילוב מחדש	123
אישור למידת המשתתף	130
הפצת תוצאות הפרויקט	132

קריאה נוספת

136

מבוא

דמיינו לעצמכם שאתם עובדים עם קבוצה הומוגנית של אנשים צעירים. כולם מתגוררים באותה שכונה, לומדים באותו בית ספר, בעלי אותו רקע גזעי ודתי, ההורים שלהם מרוויחים פחות או יותר אותו שכר וכיו'. ככל הנראה יש להם הרבה דעות, תחומי עניין ודרכים לעבוד ולחיות הזהים לשלכם. **נראה נוח, לא?**

ובכך, מה אם אנשים צעירים בעלי רקע שונה יצטרפו לקבוצה שלכם? לדוגמה, אנשים צעירים שלומדים בבתי ספר שונים לגמרי, או שאין להם חינוך פורמלי? מה אם לאנשים צעירים אלה יש צבע עור שונה באותה קבוצה הומוגנית... מבנה גוף שונה, סמני מגדר שונים, שיער, קול, שפה וביגוד שונים וכיו'. מה אם הם יביאו עמם הבדלים בלתי נראים לקבוצה: סוגים חדשים של אמונות, תחומי עניין, ערכים, עדיפויות וכיו'? העבודה שלכם תהפוך בוודאי למעניינת יותר, אולם גם מאתגרת יותר.

אם אתם קוראים זאת, אתם ככל הנראה מחויבים להגשמת סוגים אלה של מפגשים. אולם, זה לא מספיק רק לשלב סוגים שונים של אנשים צעירים בקבוצה שלכם. **גיוון דורש אחריות מצדכם והערכת הדרך שבה אנשים שונים זה מזה.** זה אומר שעליכם להבטיח שההבדלים בין האנשים נלקחים בחשבון במערכות של הקבוצה, במנהגיה ובהתנהגותה. כדי להגיע לגיוון אמתי, עליכם לשאוף באופן פעיל להכללה, זה אומר הסרה מכוונת של החסמים להשתתפות של קבוצות ויחידים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר. לפיכך, הכללה וגיוון הם שני נושאים שהולכים יד ביד. **כאשר מתמקדים בהכללה, משפרים גם את הגיוון. וליהפך; כאשר מתמקדים על גיוון, יש לכם הזדמנות גם לגרום להכללה.**

**"גיוון הוא משהו שסופרים.
הכללה היא משהו שחשים." - Desiree Adaway**

התכניות האירופיות לנוער מציעות לעובדים עם בני נוער ולצעירים בכל רחבי אירופה הזדמנויות ליהנות מתכניות הכללת נוער ומפגשים של אנשים צעירים בעלי רקע מגוון. הכללה אינה רק אפשרות או אופציה עבור אלה העוסקים זה מכבר בגיוון. כיום, הכללה הפכה לקריטריון בבחירת פרויקטים הנבדקים על ידי סוכנויות לאומיות עבור Erasmus + ו-European Solidarity Corps. ניתנת עדיפות לפרויקטים איכותיים המטפלים באופן פעיל בהכללה וגיוון ומערבים משתתפים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר. מלבד זאת, משתתפים חדשים וארגונים הפועלים בשטח מקבלים גם עדיפות בתהליך הענקת התגמולים.

חוברת זאת נוצרה במטרה לתמוך בגורמים נוספים ברחבי אירופה לתרום בעבודת הכללת הצעירים הבינלאומית. חוברת זאת נסמכת על פרסומים שונים אחרים של תכנית ההכללה והגיוון של SALTO ומציעה סקירה של האופן שבו ניתן ליצור חוויות חילופיים והתנדבות של בני נוער, הנותנים לצעירים הזדמנות ללמוד מהגיוון ובאמצעותו.

כיצד להשתמש בחוברת זאת

החוברת מיועדת לאלה הרוצים להכיר את עבודת הכללת הנוער הבינלאומית ולאלה הפעילים זה מכבר בתחום. ניתן לקרוא אותה מההתחלה לסוף או לחפש פרקים ספציפיים בהתאם לצורכיכם.

לאחר המבוא להקשר ולמונחים חשובים, החוברת מחולקת ל-3 פרקים עיקריים:
לפני, במהלך ואחרי תכנית הצעירים שלכם.

- **“הזדמנות לעבוד”** מסייעת לכם לעבור מרעיון חוויות הנוער הבינלאומי הלכה למעשה - תוך שאתם לוקחים בחשבון תמיד את מושג הכללה. מציאת השותפים המתאימים, מימון ועיצוב התכנית הם כמה מהנושאים הנדונים.
- **“שלב היישום”** משתף היבטים חשובים של טיפוח הכללה במהלך תכנית הנוער שלכם. כיצד ליצור מרחב בטוח יותר עבור המשתתפים המגוונים שלכם? כיצד להתמודד עם קונפליקטים? אילו פעילויות יש לבצע עם הקבוצה שלכם? אלה הן כמה מן השאלות שבהן נדון.
- **“שלב המעקב”** מתמקד על הערכה ולמידה - של המשתתפים שלכם ושלכם כמארגנים. הוא גם דן באופן שבו יש לתמוך באנשים צעירים, בשילובם בחזרה בחייהם לאחר חוויית הטרנספורמציה.

לכל אורך החוברת יינתן לכם **"חומר למחשבה"**, שיסייע לכם להבין טוב יותר אי הכללה חברתית ויגרום לכם לעצור ולחשוב אודות המשמעויות של היבטים מסוימים של חילופי נוער עבור אנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר.

כל הפרקים נוקטים בגישת השתתפות, שבה אנשים צעירים מתכננים, מיישמים ומעריכים את התכנית לצד המארגנים - במקרה שהם אינן המארגנים עצמם.

הבנת מושג ההכללה

כאשר המדובר בהכללה, לרבים מאתנו ניסיונות עבר, תחושות בטן ואינטואיציות. למרות זאת, אף אחד אינו מחוסן בפני סטראוטיפים ודעות קדומות. כדי לסייע לכם לחשוב באופן מודע כיצד להפוך את תכניות הנוער שלכם למכלילות, עליכם לבדוק באופן מכוון מהי משמעותה של הכללה... ולהבין באופן משותף כמה מונחים חשובים.

- הכללה
- אנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות
- הכללה חברתית
- גיוון
- הגינות וצדק
- כוח ופריבילגיה
- דעות קדומות

מונחים חשובים

הכללה

הכללה משמעה **כבוד והערכה לזהויות ולחוויות שונות ולאפשר השתתפות מלאה של כל אדם**. שימו לב שהמונח עצמו מרמז שאנשים שאתם מנסים להכליל ככל הנראה לא הוכללו בעבר.

במסגרת תכניות Erasmus+ ו-European Solidarity Corps, ההתמקדות היא על הכללת אנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר, ואשר מקופחים בהשוואה לשווים להם, משום שעומדים בפניהם גורמי אי הכללה ומכשולים.

אי הכללה מתארת מצב שבו אלה החורגים מהנורמה אינם מורשים להשתתף.

הפרדה משמעה יצירת מרחבים נפרדים לאלה החורגים מהנורמה.

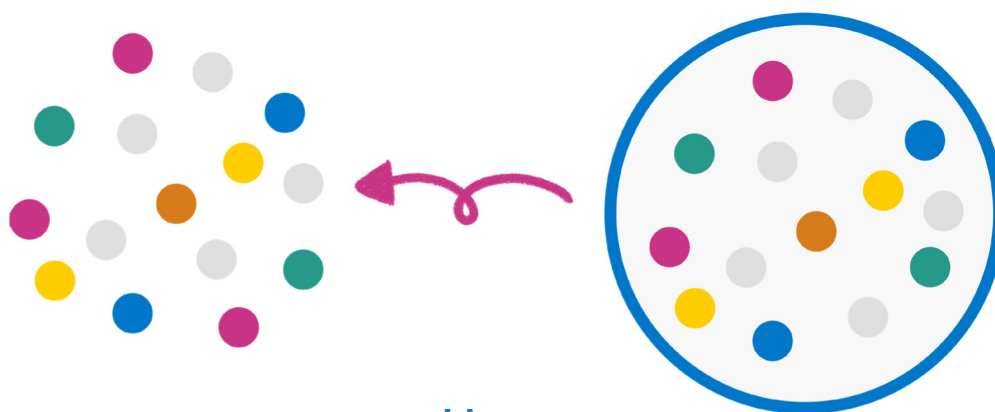

אינטגרציה משמעה יצירת תת מרחב בתוך הקבוצה, עבור אלה שהינם שונים.

אם כן, מהי הכללה? האם זה פשוט לאפשר לכל אחד להצטרף מבלי ליצור הפרדה כלשהי בתוך הקבוצה? כאשר יוצרים פעילויות הכללה בקרב בני נוער, עליכם לוודא הכללה של קבוצות שלא הוכללו בעבר, מה שאומר הסרת חסמי ההשתתפות.

הכללה משמעה הסרת חסמי ההשתתפות

הכללה

על מנת שההכללה תהיה מוצלחת, נדרש מעבר לדוגמה כלפי פתיחות ולקיחת אחריות על דיכוי היסטורי ומערכת. זה דורש מכם להבין את **הדינמיקה של אי הכללה חברתית וכיצד ההבדלים בנכוח ובפריבילגיות משפיעים על אנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר.**

אנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר

הוועדה האירופית מגדירה "אנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר" כאנשים צעירים אשר, מסיבות כלכליות, חברתיות, תרבותיות, גאוגרפיות או בריאותיות, בשל העובדה שמוצאם מרקע של מהגרים, או מסיבות כגון מוגבלות או קשיי השכלה או מכל סיבה אחרת, כולל סיבה העלולה להביא לאפליה מתוקף סעיף 21 למגילת זכויות היסוד של האיחוד האירופי, עומדים בפני מכשול המונע מהם גישה בפועל להזדמנויות מתוקף התכנית".¹

חסמים יכולים להיות מבניים, מדיניות, נהלים ואמונות המגבילים או מונעים מקבוצת אנשים גישה להזדמנויות הזמינות לאחרים. ישנם סוגים שונים של חסמים והם יכולים לפגוע בהשתתפות כגורם נפרד ובשילוב עם גורמים נוספים.

הוועדה האירופית מפרטת את החסמים הבאים ומדגישה שהרשימה אינה מלאה:

- מוגבלויות
- בעיות בריאות
- חסמים הקשורים למערכות השכלה והכשרה
- הבדלים תרבותיים
- חסמים חברתיים
- חסמים כלכליים
- חסמים הקשורים לאפליה
- חסמים גאוגרפיים

¹ האיחוד האירופי: [אסטרטגית הכללה וגיוון](#).

אי הכללה חברתית

אי הכללה חברתית הוא תהליך שבו אנשים מסוימים מורחקים לשולי החברה ומונעים מהם להשתתף בה באופן מלא בשל העוני שלהם או היעדר הכישורים הבסיסיים והזדמנויות הלמידה במהלך החיים או כתוצאה מאפליה. דבר זה מרחיק אותם מהזדמנויות עבודה, הכנסה והשכלה וגם מרשתות ופעילויות של החברה והקהילה. לאנשים המושפעים מאי הכללה חברתית יש גישה מעטה לגורמים מבצעי החלטות ולעתים קרובות הם חשים חסרי אונים ואינם יכולים לקחת שליטה על החלטות המשפיעות על חיי היומיום שלהם. **במילים אחרות, אי הכללה חברתית היא שילוב של מדיניות, מערכות, מסגרות, התייחסויות והתנהגויות הגורמות לכך שאנשים מסוימים נותרים בצד, בחוץ או מאחור.**

אי הכללה חברתית יכולה להשפיע על כל קבוצות הגיל, אולם היא דורשת תשומת לב מיוחדת בתחום הנוער, משום שאנשים צעירים הם הכי פגיעים. אי הכללה חברתית יוצרת נזק עמוק לטווח ארוך לתנאי המחיה, ההשכלה, ההשתתפות בחברה ובכלכלה, החיים הרגשיים ומצב הבריאות של אנשים צעירים. היא גם תורמת להנחלה בין דורית של העוני. כאשר אנשים צעירים חווים אי בטחון במונחים של סטנדרטי חיים, בידוד פוליטי או חברתי, תחושת התנכרות וסגנון חיים לא בריא, זה יכול להחמיר תנאי אי הכללה חברתית שהיו קיימים בעבר. הדבר מביא למעגל קסמים שבו אנשים צעירים הסובלים מאי הכללה חברתית נמצאים אפילו יותר בסכנה לסבול מקיפוח חומרי נוסף, דחיקה לשוליים מבחינה חברתית ורגשית ובעיות בריאות. לרוע המזל, גורמים אלה חושפים אותה לסיכוני אי הכללה חמורים אף יותר.

שיח המדיניות בנושא אי הכללה חברתית נשלט לעתים קרובות על ידי סוגיות כגון **תעסוקה והשכלה**. אכן, אנשים צעירים מושפעים במיוחד מהמשברים הכלכליים, עם שיעורי אי תעסוקה וחוסר פעילות גבוהים באופן ניכר מקבוצות גיל אחרות. אולם, קבוצות מקופחות מסוימות של אנשים צעירים עומדות בפני אי הכללה לטווח ארוך יותר, מסיבות שאינן תלויות במשברים קצרי טווח. להיפלט משוק העבודה יש השלכות נרחבות מעבר לקושי הכלכלי, כגון:

- (א) אבדן בטחון עצמי,
- (ב) פגיעה באימון ובציפיות,
- (ג) סיכון מוגבר לאי הכללה חברתית,
- (ד) התנתקות מהחברה.

גיוון

גיוון - בארגונים או בחברה - מתאר את כל האופנים בהם אנשים הם שונים זה מזה. הוא כולל את כל מגוון המאפיינים ההופכים אנשים או קבוצות של אנשים שונים זה מזה.

שילוב הגיוון בעבודתכם עם בני נוער דורש הבנה והערכה של השונות האנושית הזאת. גיוון לא מתייחס רק למגדר, גזע, גיל, מוצא אתני, מצב כשירות או נטייה מינית. הוא גם כולל דת, מצב סוציו-אקונומי, השכלה, שפה, מראה חיצוני, מצב משפחתי, וגם הבדלים כגון השקפות, השתייכות וערכים פוליטיים או תרבותיים, ועוד דברים אחרים.

עבודה עם גיוון דורשת מאתנו להבין את מונח [הגינות וצדק](#) ואת הדיכוי המערכתי של קבוצות ויחידים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר.

הגינות וצדק

הגינות וצדק משמעם לתת לכל אנשים את הגישה והמשאבים להם הם זקוקים כדי להצליח. זאת בהשוואה לשוויון, שמשמעו לתת לכל אחד גישה ומשאבים דומים. מטבעם של ההגינות והצדק, הם לוקחים בחשבון את הגורמים המבניים המתעדפים קבוצות מסוימות ושמים בשוליים קבוצות אחרות. כתוצאה מכך, ייתכן שהצדק ידרוש לעתים קרובות טיפול לא שווה בקבוצות או יחידים שונים, כדי לוודא שלכל אחד מהם יש גישה לאותן הזדמנויות. ללא הגינות וצדק, לא ניתן להכריז על הכללה אמיתית של אנשים בארגונים ותכניות, במיוחד כאשר לא לוקחים בחשבון את השוני בפריבילגיות שלהם.²

² נלקח מ-SALTO ID: לאמץ את הגיוון.

הבנת ההבדלים בין הגינות וצדק ובין שוויון יכולה לסייע לכם לזהות את ההבדלים במצב האישי של אדם צעיר, שעלולים להיות לא הוגנים, נמנעים וניתנים לשינוי ולטפל בהם. זהו היבט חשוב בתהליך ההכללה החברתית.

האירוניה בשאיפה להגינות וצדק היא דרך הפעולה שמשמעותה היא לעתים קרובות מידה של יחס לא שווה בהשוואה לאדם צעיר אחר (המשתייך למיינסטרים). **הגינות וצדק דורשים אפליה מתקנת, כאשר קיימים הבדלים משמעותיים.** (לדוגמה, לבחור באשה צעירה שתצטרף לפעילות במקום איש צעיר, כדי להשיג איזון מגדרי, לתת לאדם צעיר הסובל מליקויי למידה מאמן שפה כאשר "פרופילי התלמיד" תומכים בעצמם וכיו'), על מארגני התכנית להבדיל מי צריך ומי לא ומהם הצרכים הספציפיים, על מנת להבטיח הגינות וצדק.

כוח ופריבילגיה

לדיכוי ההיסטורי והמערכתי, המרחיק אנשים לשוליים, יש שני מנגנונים חזקים, להם ניתן לקרוא "כוח" ו"פריבילגיה". ניתן להגדיר פריבילגיה כיתרונות, הטבות וזכויות שאינן מגיעות בהכרח והניתנות לאנשים השייכים לקבוצות חברתיות מסוימות.

לעתים קרובות, פריבילגיה הופכת ליחס לא שוויוני של מוסדות וגישה לא שווה להזדמנויות. לעתים קרובות, אי שוויון זה מקורו בדעות קדומות ואי שוויון מערכתי.

ניתן להבחין בקלות בפריבילגיה כאשר אין לך אותה, אולם כאשר אתה משתייך לקבוצה חברתית שיש לה הרבה פריבילגיות, ניתן בקלות לשכוח מקיומה.

לאנשים שיש להם יותר פריבילגיות יש גם יותר כוח. ניתן להבין כוח כיכולת של אדם להשפיע או לשלוט על אנשים, אירועים, תהליכים או משאבים. באופן פרטני, ישנן רמות שונות של כוח במצבים שונים.³

דעות קדומות

דעות קדומות הן **קיצורי דרך מנטליים** הקורים באופן מודע או בלתי מודע. לדוגמה, כאשר אתם בסופרמרקט ובוחרים ירקות, המוח שלכם יכוון אתכם באופן אוטומטי לעגבניות אדומות, בהנחה שאלה יהיו הבשלות ביותר. אולם, סוגים אלה של קיצורי דרך הם מסוכנים, כשמדובר בשפיטת אנשים אחרים ולא בעגבניות. דעות קדומות נוצרות במהלך החיים שלכם, דרך חברות ואמצעי תקשורת. לעתים קרובות, **דעות קדומות אלה מתפקדות מבלי שתהיו מודעים להן** - זוהי הסיבה שהן קרויות דעות קדומות לא מודעות או מרומזות. חשוב לציין שלכל אחד יש דעות קדומות לא מודעות. השלב הראשון הוא להיות מודע בנוגע לדעות הקדומות שלכם.⁴

^{3,4} נלקח מ-SALTO ID: [לאמץ את הגיוון](#).

חומר למחשבה

כדי להבין טוב יותר מה זה אומר 'אי הכללה חברתית', אנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר, וכוח ופריבילגיה, **נסו לבצע את התרגיל הקצר הזה.**

חשבו על האנשים הצעירים עמם אתם עובדים. חשבו כיצד הם בהשוואה לאנשים צעירים אחרים בבית הספר, בקהילה שלהם או במדינה שלכם באופן כללי. האם לדעתכם יש להם גישה שווה או הוגנת לדברים כגון:

- דיור סביר?
 - מזון בריא בכל יום?
 - טיפול רפואי וטיפול שיניים סדיר?
 - בתי ספר טובים עם מורים אכפתיים?
 - דמי כיס?
 - פעילויות ברות השגה בזמן הפנוי שלהם?
- ומה לגבי גורמים אחרים? האם תאמרו:
- שיש להם משפחה אוהבת ותומכת?
 - שיש להם חברויות ומערכות יחסים חיוביות באופן כללי?
 - שהם יכולים לעשות בחירות קריירה ולהגשים את חלומותיהם?
 - להיות יכולים להיות עצמם באופן מלא ולקבל הערכה על כך?
 - לחיות בקהילה שבה מכבדים את שפתם, דתם ותרבותם?
 - לחיות בקהילה שבה הם בטוחים מפני פגיעה ואלימות?
 - שיש להם השפעה בנושאים חברתיים ופוליטיים ומקשיבים להם?
 - שיש להם תפקידי מפתח ואנשי קשר באמצעי תקשורת, פוליטיקה ותחומים אחרים השותפים לזהותם?
 - שיש להם באופן כללי חיים מעניינים וסיבה לחוש תחושה חיובית לגבי עתידם?

אם עניתם "כן" לרוב השאלות לעיל, האנשים הצעירים שלכם נהנים מכמות מסוימת של [פריבילגיות](#) בחיים. בקטגוריות אלה. אם עניתם על כמה שאלות או יותר ב"לא", אזי, לאנשים הצעירים עמם אתם עובדים יש פחות פריבילגיות והזדמנויות.

תרגיל קצר זה הוא הדגמה טובה כיצד אי הכללה חברתית היא יותר מהעובדה שאין לך הרבה כסף לבזבז או שאין לך עבודה. המקום שלנו בחברה, איכות היחסים האישיים שלנו, היכולות שלנו להשתתף והפרספקטיבות העתידיות שלנו הן חשובות באותה מידה לתחושת הרווחה והשייכות, כשל היתרה שלנו בחשבון הבנק.

ממד המדיניות

בין השנים 2012 ו-2019, שיעור אי הכללה החברתית והעוני של אנשים צעירים באיחוד האירופי צנח מ-11.6% ל-5.8%. אולם, מצבם של האנשים הצעירים באירופה הורע כתוצאה ממגיפת COVID-19 העולמית שהכתה בהם בחוזקה במונחים של תעסוקה, השכלה והכשרה, חיי חברה ורווחה מנטלית.

מעקב אחר אי הכללה חברתית היא אחד היעדים של אסטרטגיית האיחוד האירופי בנושא צעירים:

- יצירת יותר הזדמנויות שוות לכל האנשים הצעירים להשתתף בתחומי החינוך ושוק העבודה.
- תמיכה באזרחות פעילה, הכללה חברתית וסולידריות של כל האנשים הצעירים.
- הגשמת הפוטנציאל המלא של עבודת הנוער ומרכזי הנוער כאמצעי להכללה.
- עידוד גישה בין תחומית לטיפול באי הכללה בתחומים כגון חינוך ותעסוקה.
- תמיכה בפיתוח מודעות בין תרבותית ומאבק בדעות קדומות.
- תמיכה במתן מידע וחינוך לאנשים צעירים בנוגע לזכויותיהם.
- קידום גישה לשירותים איכותיים - לדוגמה תחבורה, הכללה מקוונת, בריאות ושירותים סוציאליים.⁵

מבין ההיבטים השונים של האסטרטגיה של אירופה בנושא נוער, תכניות Erasmus+ ו-European Solidarity Corps ואסטרטגיית הכללה שלהן מתוות את אחת מהגישות להפחתת אי הכללה חברתית של אנשים צעירים באירופה.

הכללה ב-ERASMUS+ ו-European Solidarity Corps

הכללה היא אבן היסוד של התכניות האירופיות לנוער. מסלול התכנית 2021-2027 Erasmus+ שם את ההכללה במקום חשוב מאוד: כיום היא מהווה בפירוש קריטריון קבלה. מדריך התכנית קובע:

⁵ האיחוד האירופי: אסטרטגיית האיחוד האירופי בנושא נוער.

"כאשר ארגונים מתכננים את הפרויקטים והפעילויות שלהם, עליכם לנקוט בגישה מכלילה, להפוך אותם לנגישים למגוון רחב של משתתפים".^{6,7}

התכניות מעודדות שיתוף פעולה בין תחומי ומעורבות של מוסדות שאין להם עדיין ניסיון עם Erasmus +1-European Solidarity Corps. תהליך הקבלה שם דגש על גורמי הכללה וגיוון וכאשר אתם עוברים אותו, אתם נשאלים כיצד תהפכו את התכנית למכלילה.

בתכניות ישנם סוגים שונים של מימון. פרטים נוספים מופיעים בפרק [מימון](#).

ניתן למצוא תיאור מפורט יותר של הכלים ומנגנוני הכללה של תכניות **+Erasmus** ו-**European Solidarity Corps** בהחלטת היישום של הוועדה - מסגרת לצעדי הכללה של Erasmus +1-European Solidarity Corps 2021-27.⁸

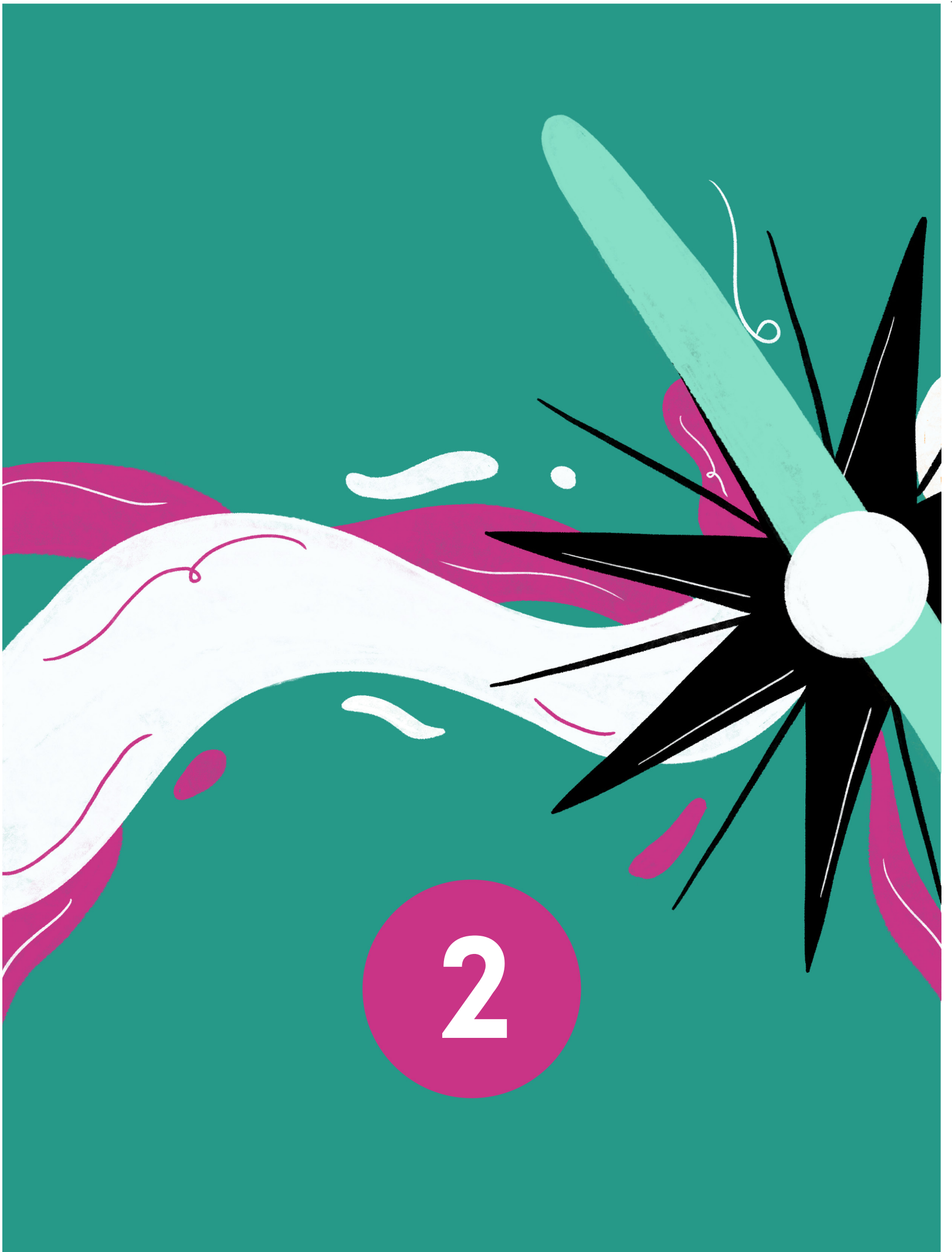
מטרתה של אסטרטגיית הכללה החדשה היא להציג דוגמאות ונהלי עבודה בנושא תכניות הכללת צעירים הנגישות באופן בולט.⁹

⁶ מדריך תכנית Erasmus+: [העדיפויות של תכנית Erasmus+](#).

⁷ פורום ID פנל אסטרטגיית ID החדשה עם בעלי עניין: דיון בפנל בפרספקטיבה רבת זוויות בנושא אסטרטגיית ID החדשה, משמעותה ודרכים לתקשר ברחבי התחומים - עם תחום הנוער. דיון על תכניות E+1-ESC החדשות בהקשר של אסטרטגיית ID החדשה ותוצאותיה/יישומה.

⁸ הוועדה האירופית: [החלטת יישום וועדה - מסגרת צעדי הכללה של Erasmus+1-European Solidarity Corps 2021-27](#).

⁹ לפרטים נוספים, יש לעיין [באסטרטגיית הכללה וגיוון](#).

הכנת פעילות הכללת הנוער

ההכנה אינה רק פעולת אריזת המזודה, היא כרוכה בהרבה יותר.

עבור פרויקט של Erasmus + או European Solidarity Corps project, שלב ההכנה כולל את **כל מה שצריך לקרות לפני נסיעתו של הצעיר לחו"ל**: סידורים מעשיים, הכנות לשוניות/בין תרבותיות/קשורות למשימה של המשתתפים לפני הנסיעה, וכיו'.¹

בפרק זה, נבחן את אבני הבניין השונות שעליכם להניח זו על זו, כולל:

- הגדרת ההיקף
- מציאת שותפים ובנית שותפות
- מימון
- מציאת המשתתפים המתאימים
- תכנון התכנית
- הערכת סיכונים
- הכנת המשתתפים
- הכנת ההיבטים המעשיים

הגדרת ההיקף

לפני שאתם מתחילים "לבנות" את תכנית ההכללה לצעירים שלכם, חשוב לבסס תחילה הבנה ברורה של מה שאתם מקווים להשיג. היבט מפתח של משימה זאת הוא הבנת הצרכים והציפיות של האנשים הצעירים עמם תרצו לעבוד בתכנית זאת.

בכפוף למצב שלכם, הערכת צרכים יכולה להיות יעילה גם עם שותפים לפרויקט והקהילה המקומית. כדי לתרום ערך אמתי, הפרויקט שלכם צריך למלא באופן ישיר אחת או יותר מהצרכים שתגלו.

הצרכים והציפיות של האנשים הצעירים

עבור אנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר, פרויקט +Erasmus או European Solidarity Corps project יהיה ניסיונם הראשון בחו"ל. יהיו להם פחדים מסוימים אולם גם ציפיות מסוימות, ואת כולם יש לזהות ולטפל בהם.

חשוב להקדיש מספיק זמן לתקשורת ודיון בנוגע לרשמים, לתקוות ולחששות השונים שיייתכן ויהיו לאנשים צעירים. חשוב מאוד לסייע לצעירים ליצור תמונה ברורה ככל האפשר של מה שעומד לקרות ובמה כרוכה תכנית הפרויקט שלהם. באותה מידה חשוב לפזר כל מיתוס או ציפייה מופרזת שהפרויקט אינו יכול לקיים.

אם אתם מתכננים חילופי צעירים עם אנשים צעירים עמם אתם עובדים זה מכבר, שאלה מנחה טובה יכולה להיות **”מה אני רוצה להפיק מזה?”** זו יכולה להיות דרך טובה להתחיל שיחה עם צעירים בנושא כיצד תכנית הפרויקט צריכה להיראות והדרך לסייע למשתתפים לבצע תכנית פעולה או למידה אינדיבידואלית. ניתן גם לחזור על השאלה בשלב המעקב, כחלק מההערכה שלכם.

באופן כללי, ההיבטים הבאים הם הדרכה מצוינת עבורכם כאשר אתם מעריכים את הצרכים והציפיות של אנשים צעירים:

- משאלות אותן מביעים האנשים הצעירים באותו רגע
- משאלות אותן הביעו האנשים הצעירים בעבר
- הצעות מבני המשפחה וחברים או צוות התמיכה
- הצעות מעובדים עם נוער

זכרו שזה לא קל לאנשים צעירים להביע את משאלותיהם, צורכיהם ופחדיהם. אם תשאלו אותם על כך באופן ישיר, ייתכן שלא תקבלו תשובה. לאנשים צעירים רבים, יש קשיים בתכנון עתידם, לא רק לאלה עם הזדמנויות מועטות יותר לעתים קרובות אין להם מושג איך ייראו חייהם בעוד שנה או אפילו בשבוע הבא. למרות זאת, ככל שתוכלו ליצור את התכנית בדרך השתתפות, כך תוכלו ליצור יותר ערך. **הערכת הצרכים היא השלב הראשון בתהליך זה.**

רוצים לדעת עוד?

למדו יותר על הערכת צרכים, במיוחד כאשר אתם עובדים עם אנשים צעירים בעלי מוגבלויות או בעיות בריאותיות בשותפות אסטרטגית בנושא הכללה, 2021: [עסקו בהכללה! מדריך על הכללת בעלי מוגבלויות פרויקטים אירופיים לנוער](#).

לתרגילים על העתיד, אתם מוזמנים לעיין [במאמר ID דן על העתיד](#) ובסרטון [הווידאו](#).

לפרטים נוספים על יצירת פרויקטים של *European Solidarity Corps* עם אנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר, יש לעיין בפרסום של SALTO בנושא הכללה וגיוון [השתמשו בדיכום להתקדם 2.0](#).

קיימים כמה פרסומים של SALTO בנושא הכללה וגיוון בנוגע לחוויות הספציפיות של [אנשים צעירים במצבים של אי תעסוקה, העדר השכלה או הכשרה](#), אנשים שבילו במתקני ענישה, [אנשים צעירים מאזורים אורבניים](#), [אנשים צעירים במצבים של אי תעסוקה ואנשים צעירים מאזורים כפריים](#), בין היתר.

מציאת שותפים ובנית שותפות

ייתכן שיש לכם כבר קשרים עם ארגונים במדינות אחרות עמן ברצונכם לארגן את תכנית ההכללה הזאת. אם לא, עיינו בפרק להלן, כיצד למצוא בדרך הטובה ביותר ארגון שותף מתאים.

מציאת שותף

לעתים קרובות, שיתוף פעולה בינלאומי מתחיל באמצעות קשרים אישיים בין עובדים עם נוער או חברי מועצה ממסגרות נוער דומות בחו"ל. אם אין לכם קשרים אישיים כאלה (עדיין), ניתן למצוא כלים ורשתות נוספים למציאת ארגונים שותפים להלן.

ב-Erasmus+ יש מגוון של כלים שיסייעו לכם למצוא קבוצת נוער שותפה (לחילופים) או פרויקט מארח (לפרויקטים של European Solidarity Corps):

- **עמוד מציאת שותף של SALTO, Otlas** מאפשר לכם למצוא ארגונים שותפים, לרשום את הקבוצה או הארגון שלכם, כך שאחרים יוכלו ליצור קשר עמכם וליצור פרויקטים ולבקש שותפים. ניתן להיכנס לעמוד בכתובת www.SALTO-YOUTH.net/Otlas/
- ניתן לבקש מהסוכנות הלאומית שלכם שתכנית Erasmus+ תסייע לכם למצוא שותף מתאים (מתכניות עבר, באמצעות עלון החדשות שלהם, וכיו'). ניתן למצוא רשימה של סוכנויות לאומיות בעמוד הבית של Erasmus+ בכתובת <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/national-agencies>

- אם אתם מחפשים ארגון מארח לפרויקט של European Solidarity Corps, תוכלו לעיין **בבסיס הנתונים של הארגון המארח** בכתובת https://europa.eu/youth/solidarity/projects_en.
- SALTO וכמה מרכזים אחרים לשיתוף פעולה אזורי יכולים לסייע לכם **להתחבר לארגוני נוער ב"מדינות שותפות"** בהן ניתן לבצע פרויקטים של Erasmus+. לדוגמה, [SALTO Eastern Europe & Caucasus](#), [SALTO South East Europe](#), [SALTO Youth EuroMed](#).
- אפשרות אחרת היא להשתתף **בקורסי הכשרה בינלאומיים או פעילויות בניית שותפות** אותם מארגנים Erasmus+ ו-European Solidarity Corps. בפעילויות הכשרה אלה תפגשו עובדים אחרים עם נוער, אשר גם הם מבצעים (חושבים על ביצוע) פרויקטים בינלאומיים לנוער. כמה מפעילויות בניית שותפות אלה מתמקדים במיוחד על עבודה עם אנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר. לסקירה של קורסי העבודה האירופיים עם נוער, ראה www.SALTOYOUTH.net/Training/.

עצה

אם אין לכם ניסיון בעולם ארגון פרויקטים בינלאומיים לנוער עבור האנשים הצעירים שלכם אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר, שקלו השתתפות ב- **Mobility Taster** המאורגן על ידי **מרכז המשאבים של SALTO בנושא הכללה וגיוון**.

- כאשר אתם חושבים על עבודה עם אנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר, תוכלו גם לשקול **עבודה עם ארגונים חדשים** שאינם מעורבים עדיין בתכניות האירופיות עבור צעירים. חיפוש בגוגל אחר ארגונים העובדים עם קבוצת אנשים צעירים דומה לשלכם, יכול להיות נקודת התחלה מצוינת.
- אם אתם עובדים עם קהל יעד ספציפי (אנשים צעירים עם מוגבלויות, נוער להט"ב, קבוצות לאומיות, דתיות או אתניות ספציפיות וכיו') תוכלו למצוא לעתים קרובות שותפים פוטנציאליים באמצעות **ארגוני גג בינלאומיים או פדרציות לאומיות מתאימים** (והארגונים החברים בהם).
- קיימות גם מספר פלטפורמות בינלאומיות אחרות בהן תוכלו להשתמש, כולל:

- [Alliance of European Voluntary Service Organisations](#)

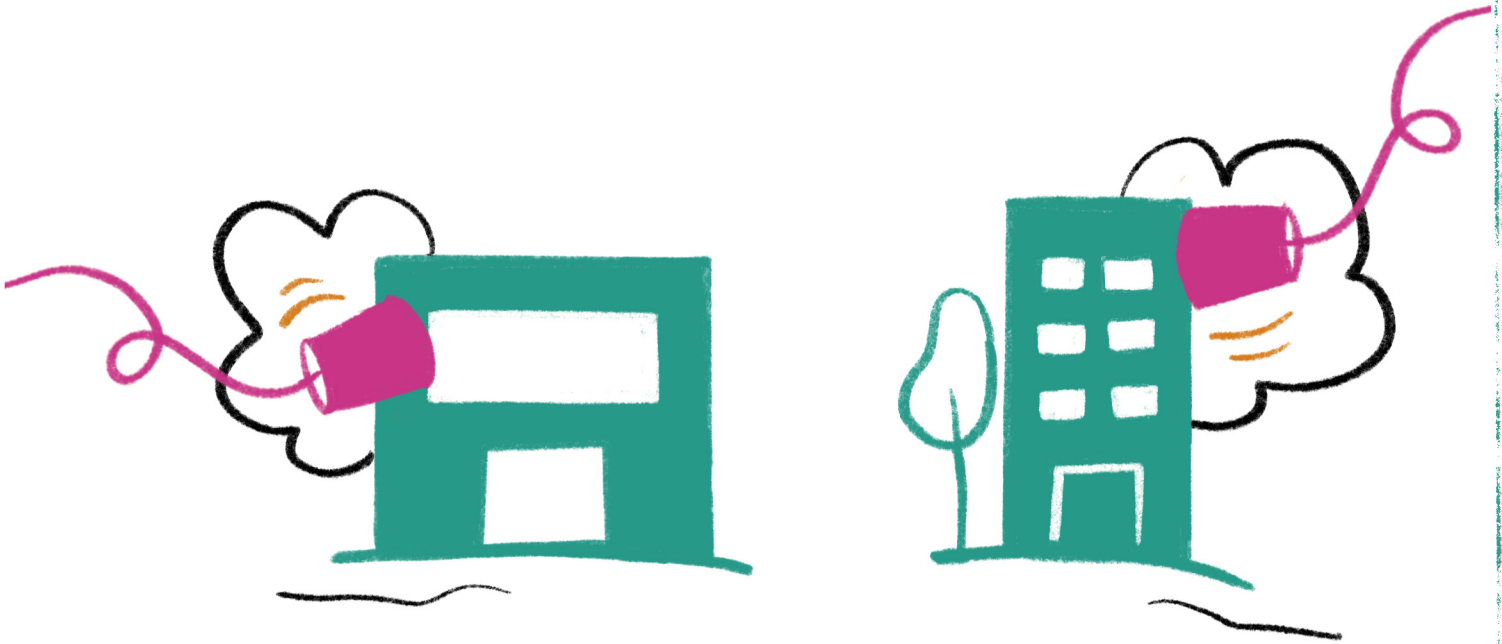
- [Youth Express Network](#)

- [Yes Forum](#)

- [Dynamo International Street Workers Network](#)

בניית שותפות

לא מספיק רק למצוא ארגון שותף אחד (או יותר) המעוניין להקמת פרויקטים יחדיו. ככל הנראה, השותפים שלכם יהיו **מרקע תרבותי והשכלתי שונה** וכתוצאה מכך יהיו להם גישות שונות לעבודה עם אנשים צעירים. לפיכך, חשוב להבהיר עם כל שותף פוטנציאלי מה אתם עושים (ולא עושים) בעבודתכם היומיומית ועם איזה פרופיל של אנשים צעירים. **מהן הפעילויות הסדירות שלכם? מהי הגישה הרגילה שלכם** זכרו שמה שמובן מאליו עבורכם בהקשר שלכם אינו בהכרח מובן מאליו לאדם ממדינה אחרת.

ההחלטה איזה ארגון יכול להוות שותף מתאים או לא, אינה החלטה קלה. להלן כמה שאלות מנחות העשויות לסייע לכם:

- ✓ האם הארגונים שלכם חולקים מטרות משותפות? אם לא, האם הן לפחות תואמות בדרך כלשהי?
- ✓ האם אתם עובדים עם קבוצה דומה של אנשים צעירים (גיל, תערובת, מגדר, רקע השכלתי, מצב גאוגרפי)? אם לא, האם ההבדלים עשויים להוות כל בעיה רצינית?
- ✓ האם לארגונים שלכם יש פעילויות דומות? האם תוכלו להגדיר תכנית משותפת עבור הפרויקט ששני הארגונים מרוצים ממנה?
- ✓ האם יש לכם נפחים ארגוניים דומים (גודל הארגון, מספר הצוות בשכר/מתנדבים, תקציבים, רשתות זמינות)? אם לא, האם תוכלו למצוא דרכים לעבוד יחדיו על בסיס משותף?

✓ האם יש לכם תרבויות ארגוניות או אווירת עבודה דומות... או לפחות פתיחות להסתגל לצורות עבודה שונות?

✓ האם יש לכם עקרונות חינוכיים משותפים? האם ניתן לגשר על כל שוני בגישה?

✓ האם יש לכם ערוצים יעילים לתקשורת? שפת עבודה משותפת?

✓ האם יש לכם דרישות משפטיות דומות (בריאות ובטיחות, הכשרות נדרשות, מדיניות בנושא אלכוהול וסמים וכיו')? האם הן תואמות?

✓ האם יש לכם את תמיכת הארגון להצטרף לשותפות כזאת? האם הסכמתם באופן פנימי להקדיש את הזמן והמשאבים הנחוצים לעבודה בשיתוף פעולה עם תכנית זאת?

אם תשובתכם על רוב השאלות היא "כן", ייתכן שאתם אכן בדרך לשותפות חדשה יעילה, אולם זכרו שאין צורך שארגונים שותפים יהיו זהים זה לזה באופן מלא. **עבודה עם ארגון די שונה משלכם יכולה לתרום להעשרת פרויקט ההכללה.** קבעו באילו תחומים לדעתכם אתם צריכים בסיס משותף ובאילו תחומים אתם יכולים להיות גמישים **לפני** שאתם מסכימים לבצע פרויקט יחדיו.

כאשר תכירו זה את זה ובמהלך שיתוף הפעולה על הפרויקט, חשוב לבדוק ולשקול את הצפיות של הארגונים ועובדי הנוער המעורבים. וודאו שאתם מקדישים מספיק זמן לתקשורת ודיון על המוטיבציות, הגישות ומה אתם מצפים שייצא מהפרויקט ביחד עם השותפים שלכם. האתגר שלכם יהיה **להגדיר גישה משותפת שבה מכבדים ערכים ואמונות אינדיבידואליים**.

צוות מוכן היטב הוא גורם המפתח לפרויקט מוצלח. להלן כמה גישות להכנה והערכת צרכים בין שותפים:

- לשלוח זה לזה מסמכים בנוגע לעקרונות ושיטות העבודה שלכם, להתחיל דיונים באינטרנט, לכתוב כל חשש שיייתכן ויהיה לכם ולעבור עליהם יחדיו, לשתף חוויות טובות וקשות שיש לכם בעת הכנת האנשים הצעירים שלכם וכיו'.
- חקרי מקרה הם דרך טובה לקבל מושג ברור יותר כיצד ארגון שותף פוטנציאלי עובד. לשלוח זה לזה כמה דוגמאות של מצבים בהם אתם נתקלים באופן קבוע ולשאול את השותף שלכם מה הוא היה עושה במצב כזה.
- תכנים שיווקיים כגון **סרטוני וידאו וכתבות על פרויקטים מהעבר**, וכיו', כולם מציעים מבט מסוים על העבודה של ארגון ומסייעים לקבל מושג טוב יותר על סוג האנשים הצעירים עמם הוא עובד.
- ניתן גם לשקול להחליף טקסטים או תקנות בנושא מדיניות לפיהם אתם פועלים או מחויבים.
- **פגישת הכנה** בין שותפים בשלב התכנון המוקדם היא שלב חשוב בבניית אימון והכרה אישית ומקצועית זה את זה.

שיתוף תחומי אחריות

לאחר שמצאתם שותף מתאים (או שותפים מתאימים), השלב הבא הוא לברר ביניכם כיצד תשתפו תחומי אחריות במהלך הפרויקט ובאיזו מסגרת זמן יתבצעו הפעילויות.

זה אמור לכלול:

- פיתוח של הפרויקט והתכנית (עם מעורבות פעילה של האנשים הצעירים)
- כתיבה והגשה של בקשה/ות מימון
- הכנת המשתתפים (פעולה המתבצעת באופן אידיאלי במקביל במדינות המשתתפות השונות)

אם יוצרים תקשורת פנים אל פנים:

- ארגון הנסיעה (הארגון השולח)
- בחירת מקום המפגש והזמנתו (הארגון המארח)
- בדיקת מקום המפגש והכנתו לנגישות (הארגון המארח)

אם יוצרים תקשורת מקוונת:

- בחירת הפלטפורמה וערוץ התקשורת ובדיקת הנגישות
- יישום התכנית (כלל השותפים והאנשים הצעירים יחדיו)
- דיווח ומעקב (כלל השותפים והאנשים הצעירים יחדיו)

תהליך זה אמור לספק לכל הצדדים המעורבים תמונה ברורה של מי עושה מה ומתי. צריכה להיות **חלוקת משימות שווה ומשביעת רצון**. אין לשכוח לשוחח על סוגיות משפטיות (בריאות ובטיחות) וכללים ותקנות להם אתם והארגון שלכם מחויבים!

ניתן לבצע חלק מעבודה זאת בשלט רחוק (באמצעות אימייל, שיחות וידאו) אולם פגישות פנים אל פנים בין שותפים יכולות להיות מועילות מאוד לבניית אימון. זה עשוי לסייע לראות זה את זה בהקשר ואולי לראות את המקום/ות בו/בהם הפרויקט יתבצע ככל הנראה, במקום לבסס הכול על השערות. זה החשוב ביותר, אם מקום האירוע צריך לעמוד בקריטריוני נגישות מסוימים או להיות מצויד במתקנים ספציפיים שלא ניתן לאלתר או לארגן בדרכים אחרים.

רוצים לדעת עוד?

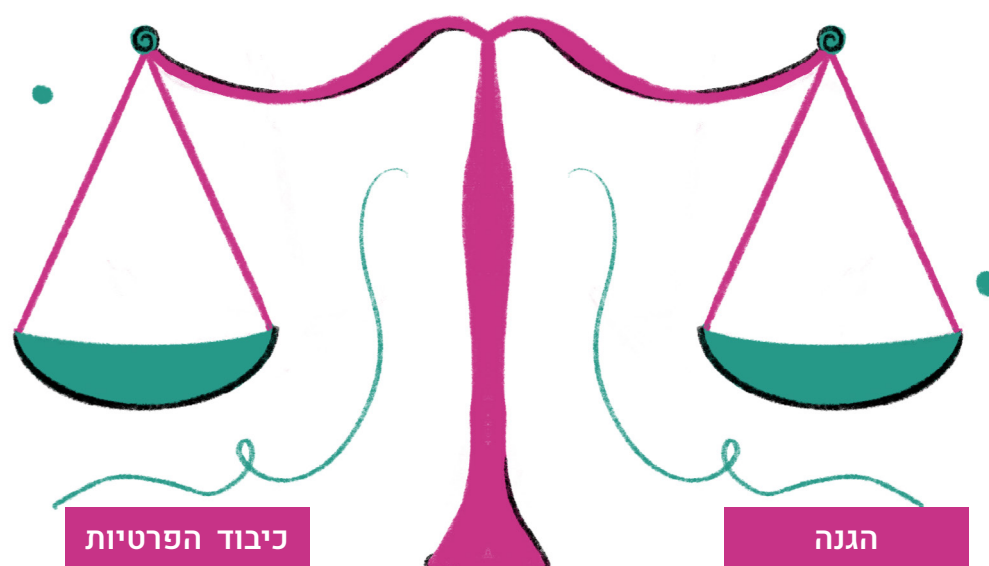
+Erasmus מציעה לשותפים לפרויקט אפשרות לארגן **ביקורים מקדימים** (עם האנשים הצעירים או בלעדיה, או עם ההורים). ביקורים אלה מסייעים לפשט את הסידורים האדמיניסטרטיביים, לבנות אימון והבנה ולהעריך את הצרכים האישיים של המשתתף. ניתן למצוא פרטים נוספים על מימון ביקורים מקדימים [במדריך התכנית +Erasmus](#).

ניתן גם להקדיש תקופה של **הצללת עבודה** בארגון השותף, כדי לקבל מושג טוב יותר על אופן העבודה שלו ועל האנשים הצעירים שעובדים בו. פרטים נוספים על פרויקט זה ופרויקטי נידודת אחרים לעובדים עם נוער ניתן למצוא [במדריך התכנית](#).

חסיון

היבט חשוב מאוד בעבודה עם אנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר הוא החיסיון. סוגיה חשובה ביותר שעל השותפים בפרויקט לשקול בזהירות ולהסכים עליה היא איזה מידע יש לאסוף ולשתף על המשתתפים. הדבר כרוך בהליכה על חבל דק בין מתן מספיק מידע להגן על האדם הצעיר ועל אלה הסובבים אותו ועדיין לכבד את פרטיותו ולמנוע את תיוגו.

סוגים מסוימים של מידע אישי (כגון רקע השכלתי, מצב מגורים נוכחי, מטרות לעתיד וכיו') אינם מזיקים פחות או יותר ולרוב האנשים הצעירים לא תהיה בעיה לשתף אותם, בידיעה שעדיף להם לעשות זאת לטובתם. אולם, מידע אחר, כגון בעיות רפואיות חמורות, עבר בעייתי, מצב משפחתי כאותי וכיו' הוא הרבה יותר רגיש.

בכל מקרה, חשוב להיות בקשר עם תחומי האחריות GDPR בכל הארגונים המשתתפים, כדי להבטיח ציות להנחיות וטיפול אחראי בנתונים האישיים. זה גם אומר לבקש מאנשים צעירים (או מהוריהם/אפוטרופוסיהם/החונכים שלהם, אם אינם בגיל הבגרות) הסכמה למסירת כל מידע רגיש אודות מצבם האישי ו/או הצרכים המיוחדים שלהם לאנשים הרלוונטיים בארגונים השותפים.

אם אדם צעיר לא רוצה למסור מידע מסוים אודותיו, זה עלול, במקרים מסוימים, להוות סיבה עבורכם כעובדים עם נוער, שלא להכליל אותו בפרויקט. אולם, ייתכן שיש דרכים לעקוף את הקושי הזה. לדוגמה, אדם צעיר שלא רוצה למסור מידע על בעיה רפואית, יכול להיות מלווה לחו"ל על ידי אדם מהימן הפועל כעוזר אישי. זה יכול לספק סוג של רשת בטחון אם יקרה משהו. בסופו של דבר, **אתם, כמובילי הקבוצה, אחראים לבטיחות ולרווחה של כל האנשים הצעירים בפרויקט שלכם.**

שקלו לערב את האנשים הצעירים, במטרה להעצים אותם אישית ולשתף אותם באופן פעיל בתיאור המצב שלהם וכל צורך מיוחד בו יש לטפל במהלך הפרויקט, ומסירתו לשותף/ים בפרויקט. הדבר הטוב ביותר הוא לשלוח מידע זה באופן יזום, לפני תחילת הפרויקט, כדי לתת לארגונים השותפים זמן לבצע כל צעד נחוץ.

חומר למחשבה

לעתים קרובות, במהלך עבודת הכללה עם נוער, עליכם לשאוף לאיזון בין כיבוד הפרטיות של כולם ובה בעת, לאפשר להם להשתתף באופן מלא. אתם כמובן יודעים שהפליה על בסיס צורך מיוחד, חולי או עבר בעייתי יכולה לתייג באופן מידי אדם כ"שונה" או "חריג". ייתכן שאנשים צעירים לא יאהבו את היחס האישי, גם אם הם זקוקים לו.

לאנשים צעירים יש זכות לשמור על הפרטיות שלהם. הם אינם מחויבים לחשוף מידע אודותיכם, העלול לשים אותם בעמדה נחותה או להשפיע על הדרך שבה אחרים רואים אותם. אדם צעיר עשוי לנקוט בעמדה של "אם האחרים לא יודעים את זה ולא רואים את זה, אני לא צריך לדבר על זה". גישה זאת של טמינת הראש בחול היא מסוכנת ביותר. מצבים, התייחסויות ובעיות מסוימים יכולים להיות מסוכנים, עבור היחיד אולם גם עבור האחרים, אם לא מטפלים בהם בצורה נאותה.

חשבו על הדוגמאות הבאות. אם הייתם צריכים לקחת קבוצה לחו"ל (או ליהפך, לקבל קבוצה במדינתכם), האם הייתם מייעצים לאנשים צעירים לגלות מידע זה לארגון השותף...או לשמור אותו לעצמם?

- אדם צעיר סובל מהפרעה טורדנית כפייתית. רוב הזמן ההפרעה בשליטה אולם היא יכולה להחמיר כאשר האדם הצעיר חש בלחץ.
- האדם הצעיר מובטל מזה זמן רב ומעולם לא הייתה לו עבודה. לאף אחד מהוריו לא הייתה מעולם עבודה.

- לאדם הצעיר יש היסטוריה של שימוש בהרואין. הוא נקי מזה 6 חודשים.
 - אדם צעיר עם רקע של מהגר סופר מהפרעת לחץ פוסט טראומתית. הוא חולם חלומות בלהות באופן סדיר ומתעורר בצעקות.
 - אדם צעיר הוא טרנס וסובל מדיספוריה מגדרית. אולם, הוריו לא תומכים בשינוי שלו ואין לו כל מסגרת משפטית לשנות את הזהות המגדרית שלו במדינתו.
 - אדם צעיר הפך לאחרונה הרבה יותר דתי והוא מדבר על המרת דתם של אחרים.
 - אדם צעיר נכלא פעמים רבות בעבר בגין עבירות קטנות.
- למקרים כגון אלה אין תשובה קלה. הרבה תלוי בסוג ובמשך הפרויקט, רמת הניסיון של הארגון השותף, רמת האימון בין האדם הצעיר ועובד הנוער שלו וכן הלאה. בסופו של יום, חשוב שאתם והצעיר תחוו בנוח בנוגע למידע שנמסר והאופן שבו משתפים אותו.

מימון

פרויקטי הכללה בינלאומיים עולים כסף. **החדשות הטובות הן שישנן הרבה קרנות או מוסדות המממנות פרויקטים.** החדשות הרעות הן שיש להגיש בקשה למימון - וזה דורש תכנון, זמן ושיתוף פעולה מצד כל השותפים המעורבים.

לעתים קרובות, תכניות The Erasmus + ו-European Solidarity Corps מציעות הזדמנויות שונות לאנשים צעירים להקים פרויקטים בקנה מידה בינלאומי. הן מספקות גם מימון לפעילויות סיוע לעובדים עם נוער, לשיפור איכות פרויקטי הנוער שלהם.

ישנם סוגים רבים של פרויקטים היכולים לקבל מימון. כללי המימון מבוססים באופן נרחב על מערכת פשוטה של תעריפים וסכומים קבועים, בכפוף למספר המשתתפים, הפעילות, משכה וכיו'.

ניתן לבקש מימון עבור סוגים שונים של פרויקטים:

- **חילופי נוער:** חילופי נוער מאפשרים לקבוצות של אנשים צעירים (בגילאי 13 עד 30 שנים) ממדינות שונות, להיפגש, לחיות יחדיו ולעבוד על פרויקטים משותפים לתקופות קצרות (בין 5 ל-21 ימים). האנשים הצעירים יכולים לעשות סדנאות ביחד, אולם גם להתדיין, לבצע משחקי תפקידים, פעילויות בחוץ ועוד. ניתן למצוא פרטים נוספים [כאן](#).

דוגמה: [בסדנאות "Roma \(S\)heroes"](#) השתתפו צעירים מרומא ולא מרומא, בגילאים בין 16 עד 30, במטרה לגלם דמות של גיבורה/גיבור באמצעות התאטרון של רומא ומשחקי אלתור המשפרים מודעות עצמית ומודעות לאחרים.

- **פרויקטי ניידות לעובדים עם נוער:** פרויקטי ניידות אלה מיועדים לפיתוח מקצועי של עובדי נוער. פרויקטי ניידות יכולים להיות ביקורי לימודים (הצללת עבודה, חילופי עובדי נוער, למידה עם עמיתים), פרויקטים של רישות ובניית קהילה, קורסי הכשרה לפיתוח כישורים וסמינרים וסדנאות לרכישת ידע ושיתוף הליכי עבודה הטובים ביותר. הפרויקטים יכולים לארוך בין 3 עד 24 חודשים. ניתן למצוא פרטים נוספים [כאן](#).

דוגמה: "פעילויות בחוץ להכללה" מציעות לעובדי הנוער מכל רחבי אירופה הזדמנות לפתח את כישוריהם הקשורים לשימוש בפעילויות בחוץ ככלי התומך בהכללה בעבודה עם נוער. ההכשרה מתמקדת על פיתוח, בניית אב טיפוס ובדיקת פעילויות בחוץ ויצירת תיבת כלים כתוצאה מכך.

- **פעילויות בהשתתפות נוער:**

+Erasmus תומכת גם בפרויקטים המנוהלים על ידי נוער והמיועדים להגדלת המחויבות בחברה האזרחית והגברת המודעות של אנשים צעירים בנושא הערכים והזכויות האירופיים.

הפרויקטים יכולים גם להתמקד על פיתוח הכישורים הדיגיטליים ואוריינות המדיה של אנשים צעירים. פעילויות בהשתתפות נוער: יכולות להיות בינלאומיות או לאומיות והן מתקיימות פנים אל פנים או באופן מקוון. הפעילויות יכולות להיות בצורת סדנאות, מפגשים, סימולציה, מסעות להגברת המודעות, תהליכי ייעוץ, ועוד. ניתן למצוא פרטים נוספים [כאן](#).

לדוגמה: "איחוד מהגרים קטינים שאינם מלווים" דמוקרטיזציה, שיתוף וארגון עצמי של מהגרים קטינים שאינם מלווים" התמקדה על חיבור האנשים הצעירים עם רקע של מהגרים מכל רחבי אוסטריה והעצמתם להשתתפות פעילה במציאויות שלהם והתסריט הפוליטי בארצם. כתוצאה מכך, המשתתפים הקימו ארגון משלהם "Bunt", כדי שתהיה להם מילה בפוליטיקה של אוסטריה ואירופה.

• **European Solidarity Corps:** בתכנית ה-European Solidarity Corps, ארגונים יכולים לארח מתנדבים בינלאומיים התומכים בהם בביצוע פרויקטים לטובת הקהילות והחברה בכללה. פרויקטים של מתנדבים יכולים לארוך בין שבועיים ל-12 חודשים ולהתבצע באופן יחידני או בקבוצות.

תכנית ה-European Solidarity Corps יכולה גם לתמוך בקבוצות של אנשים צעירים בביצוע יוזמה בקהילה המקומית שלהם. היא מספקת תמיכה בעלויות ההכנה, יישום הפעילויות, הערכה, פעולות הפצה ומעקב. ליישום פרויקטי סולידריות אלה, ניתן גם למנות מאמן לאנשים הצעירים, כדי שיתמוך בהם. ניתן למצוא פרטים נוספים [כאן](#).

דוגמה: [De Wissel](#) הוא ארגון לטיפול מיוחד בנוער, הממוקם בלון, בלגיה. הארגון מספק טיפול ואימון לנערות בסיכון ולילדים החל מגיל 12 שנים, אשר נשרו מבית הספר. De Wissel מפעילה מרכז יום לנוער הממוקם בחווה ישנה. הארגון מקבל מתנדבים מ-European Solidarity Corps התומך במשימותיהם בחווה (טיפול בסוסי התרפיה, גינון, עבודה במרכז היום וביצוע פעילויות עם האנשים הצעירים וכיו'). המתנדבים יכולים לנסות פעילויות שונות וללמוד יותר על תחומי העניין והכישורים שלהם.

עצה

יישום **QualityMobility.app (Q! App)** הוא כלי מצוין לבניית פרויקט ניידות איכותי. הוא מדריך מארגנים בעזרת 16 שאלות קלות והמון משאבי Q! כתבו את הפרויקט שלכם עם השותפים שלכם והורידו אותו לבקשת מימון. www.qualitymobility.app.

תמיכה נוספת בפרויקטים עם אנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר

תכנית European Solidarity Corps-1 Erasmus+ programme מודעת לכך שאנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר לעתים קרובות זקוקים לתמיכה נוספת על מנת להשתתף בפרויקט בינלאומי. לפיכך, אפשרויות פיננסיות רבות מגדילות את ההגינות והצדק ומטרתן לצמצם את החסמים לגישה לתכניות. European Solidarity Corps-1 +Erasmus מעמידות מימון נוסף לכסות את העלויות של הצרכים הספציפיים של המשתתפים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר. זה כולל, בין היתר, עלויות הקשורות לנסיעות ואירוח מותאמים, סיוע אישי או הכנה בין תרבותיים או לשונית ספציפית. תמיכה פיננסית נוספת זמינה גם עבור ארגונים לכיסוי עלויות הצוות הקשור לאימוץ הכללה פעיל בפרויקטים שלהם.

ניתן לבקש מימון עבור סוגים שונים של פרויקטים:

הכללה וגיוון הם כעת חשובים בבחירת הקריטריונים כאשר מתבצעת הערכת הפרויקטים שהוגשו. למטרה זאת, חשוב מאוד שתקדישו זמן כדי להסביר את אסטרטגיית ההכללה שלכם ואת קבוצת האנשים הצעירים עמם אתם רוצים לעבוד. הסוכנות הלאומית שלכם יכולה לתמוך בכם בכתיבת הבקשה שלכם, בהתאם לגישה הקרויה גישה תומכת.

עצה

ניתן למצוא מידע על גישה תומכת באסטרטגיה של [Erasmus+](#) בנושא [הכללה וגיוון](#).

לפרטים נוספים: Go Inclusive! חוברת וסרטון וידאו עם סקירה קצרה על תמיכת Erasmus+ & European Solidarity Corps בפרויקטים של הכללה וגיוון. www.salto-youth.net/inclusionstrategy/ [.aboutid/](#)

לארגונים שיש להם לפחות שנתיים ניסיון ביישום פעילויות בתחום הנוער, הגשת בקשה להסמכת **Erasmus+** בתחום הנוער היא הזדמנות לעבוד באופן יותר אסטרטגי וליישם פעילויות ניידות למידה (פעילויות בהשתתפות נוער, פרויקטי ניידות לעובדים עם נוער וחילופי נוער) באופן קבוע. ההסמכה נותנת לכם, כארגון העובד עם אנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר, יותר גמישות, משום שאתם לא תלויים בלוחות זמני הגשת בקשה לפרויקטים.

מקורות מימון אחרים

מלבד תכנית +Erasmus, קיימות הזדמנויות מימון אחרות לפרויקטי הכללה לנוער. זכרו שהמממן לעולם אינו מממן פרויקט ב-100%, כך שתמיד תצטרכו לסמוך על יותר ממקור מימון אחד.

זכרו

שילוב של שתי קרנות של האיחוד האירופי, למימון אותו פרויקט הוא אסור. לפיכך, אם אתם מקבלים מימון מ-Erasmus+ או *European Solidarity Corps*, תצטרכו למצוא כסף שמקורו אינו באיחוד האירופי למימון משותף של הפרויקט שלכם (כגון ממועצת אירופה, מימון ברמה הלאומית, תכניות דו צדדיות או רב צדדיות, מימון פרטי או מוסדות אחרים).

כמה ארגוני מימון אפשריים כוללים:

- [Eurodesk Opportunity Finder](#) ו-[Up2Europe](#) הן פלטפורמות המציעות סקירה של המענקים הזמינים כיום.
- ה-[European Youth Foundation](#) (מועצת אירופה) ממנת פרויקטי נוער בינלאומיים (4 מדינות אירופיות שותפות לכל הפחות).
- ה-[House of Europe](#) מציע מענק Creative Youth Grants לתמיכה בפרויקטים ושיתופי פעולה יצירתיים.
- [Interact](#) ממומן על ידי קרן European Development Fund for social cohesion ותומך בשיתוף פעולה חוצה גבולות, בינלאומי ובין אזורי.

- קרן [European Cultural Foundation](#) היא ארגון חיצוני ללא כוונת רווח המקדם שיתוף פעולה תרבותי באירופה ומעניק מימון לפרויקטים עם נטייה תרבותית חזקה (כגון קונצרטים, תאטרון וכיו').
 - [Rotary & Lyons Clubs](#) הן עמותות של מקצוענים אשר לעתים נותנות כספים לפרויקטים העוסקים באתגרים בקהילות ברחבי העולם.
 - שגרירויות ומוסדות תרבות: כמה שגרירויות ומוסדות תרבות (לדוגמה, Goethe Institut, British Council, Alliance Française, וכיו' מעורבים באופן פעיל בתמיכה בפרויקטים מקומיים במדינות שונות.
 - קרן [Open Society Foundations](#), שהוקמה על ידי George Soros, עמלה לבנות חברות דינמיות וסובלניות אשר ממשלותיהן נושאות באחריות כלפי אזרחיהן.
 - **קיימות קרנות דו צדדיות ורב צדדיות לפרויקטים לנוער** בין מדינות ספציפיות: לדוגמה, ה-[Franco-German Youth Office \(OFAJ/ DFJW\)](#); ה-[Turkish Youth Bridge](#); ה-[International Visegrad Fund for Central and Eastern European initiatives](#); [German-Czech youth exchanges](#); [German-Polish Youth Office](#); [Nordic Cooperation](#), וכיו'.
- ישנו גם כסף פרטי הזמין מקרנות וחברות.** חפשו קרנות הפעילות בתחום הנוער במדינתכם ובדקו את קריטריוני המימון שלהן. לחברות, יש ליצור קשר ישירות לבקשת מימון מהן ו/או לבדיקת מדיניותן ופעילויותיהן בתחום האחריות החברתית התאגידית.

ניתן גם למצוא דרכים יצירתיות לגיוס כספים בקהילה המקומית שלכם (לדוגמה, מכירת עוגות, מכירות פומביות, הגרלות, ארגון אירועים, הצעת שירותים וכיו'). גם מסעות למימון המונים יכולים להיות גישה נהדרת. לפרטים נוספים, עיינו בחוברת [Kickstarter Creator](#).

גיוס כספים יכול להיות הזדמנות נהדרת להגדיל את הבעלות בקרב אנשים צעירים המקווים להשתתף בפרויקט. לקבלת רעיונות, אתם מוזמנים לעיין ברעיונות לגיוס כספים ב-[Safe The Children](#).

רוצים לדעת עוד?

לפרטים נוספים על השגה וניהול של כספים לפרויקטים של נוער, יש לעיין ב- [T-Kit - Funding & Financial Management](#).

מציאת המשתתפים המתאימים

שאלת המפתח שארגונים רבים הפעילים בתחום העבודה עם נוער ופרויקטים בינלאומיים שואלים את עצמם ללא הרף היא: כיצד נוכל להגיע לאנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר? אם אינכם עובדים כבר ישירות עם סוג זה של אנשים צעירים אליהם תרצו להגיע, זוהי שאלה חשובה שעליכם לשאול את עצמכם מראש.

כמובן, זה לא מספיק להגיד פשוט "כול אחד מוזמן להשתתף" או "אנחנו מחפשים במיוחד אנשים עם רקע של מהגרים" או "עם מוגבלות", מבלי לפתח בפועל אסטרטגיות להגיע לאנשים צעירים אלה ולהסיר את החסמים העלולים למנוע מהם להגיש בקשה ולהשתתף באופן מלא. זוהי הסיבה מדוע תהליך השתתפותי והבנת [הצרכים והציפיות של האנשים הצעירים](#) חשובים כל כך.

ארגונים שונים המצליחים בכך פיתחו אסטרטגיות הכוללות הצעת הזדמנויות עם סף נמוך לאנשים צעירים, להכיר את הארגון ולחבור לארגונים אחרים העובדים זה מכבר עם הקבוצה אליה הם רוצים להגיע. אפשרות נוספת היא לחפש מוסדות (כגון בתי ספר או שירותים סוציאליים) המשרתים קהל מגוון ולבקש את עזרתם בהפצת קריאה למשתתפים.

- באיזו שפה אתם משתמשים לתכנים שלכם? האם רק אנגלית או גם שפות מקומיות? האם אתם הופכים את התכנים שלכם זמינים בשפות המיעוטים?
- אם אתם משתמשים באנגלית בהקשר של קהל שאינו דובר אנגלית, האם אתם משתמשים בשפה פשוטה, קלה להבנה ובטקסטים קצרים?
- האם התכנים והנוכחות המקוונת שלכם נגישים לאנשים עם מוגבלויות?
- את מי אתם מייצגים בתכני התקשורת שלכם? האם אנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר רואים את עצמם בתמונות אלה? האם זה מסייע להם לחוש בטחון להגיש בקשה?
- בטופס הבקשה, האם אתם שואלים שאלות העשויות לגרום לאנשים לחוש אי נוחות? האם שאלות אלה באמת נחוצות?
- האם השאלות שאתם שואלים - והתשובות שאתם נותנים - הן כוללות? לדוגמה, אם עליכם לשאול אנשים על הזהות המגדרית שלהם, האם אתם מספקים אפשרויות לטרנסג'נדרים ולא בינריים להשיב?

חסמים אחרים הדורשים תשומת לב בעת הצגת הצעות התכנית קשורים לחסמים כלכליים. **האם אתם אומרים בבירור אם ישנן כל עלויות כרוכות ואיזו סוג של תמיכה פיננסית זמין?** גם אם התכנית היא ללא עלות, האם האנשים הצעירים צריכים לשלם עבור הוצאות הוויזה שלהם? מה לגבי עלויות הנסיעה לשגרירות, לראיונות קבלת הוויזה שלהם (אם נדרש)? האם המזון, הנסיעה והאירוח משולמים במלואם במהלך התכנית? אתם עשויים לחשוב שכמה מתשובות אלה הן מובנות מאליו, אולם הן לא.

רוצים לדעת עוד?

למחשבות נוספות בנושא תקשורת וגיוס מכלילים, עיינו בפרסום [עסקו בהכללה! מדריך על הכללת בעלי מוגבלויות בפרויקטים אירופיים לנוער על ידי השותפות האסטרטגית בנושא הכללה.](#)

תכנון תכנית הכללה

מושג שימושי כאשר אנו מתכננים את התכנית שלנו הוא "תכנון אוניברסלי".
תכנון אוניברסלי משמעו תכנון דברים שיהיו "ברי שימוש במידה הרבה ביותר
האפשרית על ידי אנשים מכל הגילאים והיכולות".¹⁰

דוגמה נפוצה של תכנון אוניברסלי הן דלתות או רמפות אוטומטיות, החיוניות
לאנשים בכיסא גלגלים, אולם מועילות גם לקבוצות אנשים אחרות כגון הורים עם
עגלת ילדים, אנשים מבוגרים, אנשים הנושאים דבר מה וכיו'.

מושג התכנון האוניברסלי יכול גם להיות מיושם במרחב הלמידה. במרחב
זה, התכנון האוניברסלי מסכם את הגישות הנותנות לכל הלומדים הזדמנות שווה
להצלחה. כאשר מתכננים חילופי נוער מכלילים, מלבד יישום תכנון אוניברסלי
במרחב ובהיבטים לוגיסטיים אחרים של העבודה, מונח זה מזמין אותנו לתכנן באופן
מודע את המרחב, התכנית והפעילויות באופן שכל המשתתפים יכולים להצליח.

¹⁰ מרכז התכנון האוניברסלי: [7 העקרונות](#).

התכנית היומית של הפרויקט שלכם צריכה להיות מקושרת באופן ברור לצרכים הספציפיים של האנשים הצעירים, הארגונים והקהילות המעורבים. צרכים אלה יהפכו את הפרויקט שלכם לייחודי, כך שלא ניתן להגיד כאן במדויק כיצד התכנית שלכם צריכה להיראות או מה צריכים להיות התוכן/הנושאים המדויקים. אולם, אתם יכולים להציע כמה עצות כלליות בנוגע לכיצד לבנות את התכנית שלכם. מילוי הפערים בתכנים תלוי בכם ובארגון השותף שלכם ביחד עם האנשים הצעירים.

- **חשבו על רוטינות:** כאשר אתם מתכננים את לוח הזמנים שלכם, קחו בחשבון הרגלים אישיים שונים, במיוחד הרגלי אכילה ושינה. הם עשויים להשתנות בהתאם לרקעים התרבותיים השונים וההסתגלות עלולה להיות קשה עבור האנשים הצעירים. נסו למצוא פשרה כאשר ניתן לעשות זאת וליצור רוטינות יומיות ברורות בהן יכירו המשתתפים. התאימו את עצמכם להבדלים, כאשר הדבר נחוץ.

- **תכננו המון זמן "מנוחה", ללא כל פעילות, בלוח הזמנים:** חילופי נוער יכולים להיות מעייפים מאוד עבור אנשים צעירים, במיוחד אלה שייתכן שלא השתתפו מעולם באף דבר דומה ואשר מתרגלים שפה שייתכן שאינם שולטים בה עדיין במלואה. משחק במשחקים והצעת פעילויות לא מובנות בקבוצה באופן ספונטני מאפשרים לאנשים צעירים אלה, המעדיפים לעשות זאת על מנת להמשיך לתקשר זה עם זה.

- **היו גמישים ושקופים:** התכנית צריכה להיות מאורגנת באופן ברור וקלה להבנה, כך שהאנשים הצעירים יידעו מה עומד לקרות ולמה עליכם לצפות.

- **גוֹוֹנו אֶת הַפְּעִילוּיֹת:** הקצו מרחב בתכנית למשחקים ותרגילים וגם "לפעילויות רציניות". בנו תכנית גיבוי במקרה שהקבוצה אינה חשה בנוח עם שיטה ספציפית.
- **הקצו מספיק זמן:** אם תפעילו לחץ על האנשים הצעירים, הדבר עלול להביא לתוצאה הפוכה מהתוצאה המבוקשת ייתכן שתהיה לכם דעה מוצקה בנוגע למה שאתם רוצים לעשות או להשיג בפגישה או סדנה ספציפית, אולם זכרו שעבור האנשים הצעירים ברוב המקרים התהליך יותר חשוב מהתוצאה.
- **שקלו גישות למידה שונות:** אנשים לומדים באופן שונה. זוהי הסיבה שחשוב שתגונו את הדרכים בהן אתם מנחילים את התכנים והדרך שבו אתם מזמינים את המשתתפים להשתתף (לדוגמה, בכתב, בדיבור, בהנעת גופם, בציור וכיו'). עבור כל פעילות או פגישה, שקלו את השאלה: איזו השתתפות זה מתעדף? איזו השתתפות זה מגביל?
- **היו מודעים לדעה הקדומה שלכם:** חשבו על כמה מההשערות שיש לכם בנוגע לפעילויות מסוימות ודרכים בהן ינקטו אנשים צעירים. חשיבה על הדעות הקדומות וההשערות שלכם ביחד עם הארגונים השותפים שלכם יכולה להיות שלב מאוד חשוב [בבניית שותפות](#).
- **הכרה (ובעלות) על המגבלות של הפגישות שלנו** חשוב לדעת ולקבל את העובדה שתמיד ישנן מגבלות של מרחב, משאבים וזמן. עליכם גם להיות מודעים למגבלות הידע והניסיון בקרב הצוות שלכם. ככל שתעשו זאת מוקדם יותר, כך יהיו לכם יותר הזדמנויות ללמוד יותר.¹¹

¹¹ כמה נקודות בהשראת: ACPA: 10 שלבים לתכנון והקלת מצגות הכללה בוועידות/כנסים (לא זמין יותר באינטרנט).

רוצים לדעת עוד?

למבט כללי יותר על תכנון התכנית, השיטות והמתודולגיה, יש לעיין
ב- [T-Kit Training Essentials](#).

הערכת סיכונים

סיכונים הם חלק בלתי נפרד מפרויקט הכללה בינלאומי. לא משנה כמה תכננו את הדברים מראש, משהו עדיין יכול לקרות, כך שהגיזני להקדיש זמן לחזות את הסיכונים והבעיות האפשריים, העלולים לקרות במהלך הפרויקט.

במהלך הפרויקט, תרצו כמובן להוציא את הצעירים שלכם מאזור הנוחות הרגיל שלהם... אולם לא יותר מדי רחוק כדי שלא תסכנו את הבריאות והבטיחות הפיזית והמנטלית שלהם. לפיכך, רעיון טוב הוא להכין תכנית להערכת סיכונים, לסייע להתכונן לבלתי צפוי. תכנית כזאת יכולה לשמש כסוג של ערכת עזרה ראשונה ולספק לכם הנחיות כיצד לפעול וצעדים שיש לנקוט כאשר האירועים מגיעים בהפתעה.

ביחד עם האנשים הצעירים שלכם, ערכו רשימה של תאונות, טעויות ואי הבנות אפשריות, העלולות לקרות במהלך הפרויקט שלכם. היו הכי מציאותיים שאתם יכולים (אולם אל תפחידו אנשים!) וחפשו דרכים בהן תוכלו לצמצם את הסיכון שהדבר יקרה. רשימת אנשים קשר בחירום עם מספרי טלפון, עותק של רשימת המשתתפים, ביטוח ומסמכים רלוונטיים אחרים, או דיווח לפני פעילות עם כל אלה המעורבים, יכולים להיות כל מה שאתם צריכים לעשות כדי לנהל את הסיכון. מצד שני, אם אתם מזהים מה שלדעתכם הם מצבים של סיכון גבוה (כגון פעילות שייט בקיאקים שבה משתתפת קבוצה שלא יודעת לשחות), ייתכן שתזדקקו לעצה מגורם חיצוני, תצטרכו לנקוט פעולות נוספות או אפילו לשקול שלא לבצע את הפעילות בשל הסיכון הגבוה מאוד.

עצות

אם אתם מתכננים פעילות בחוץ, אתם יכולים לבצע הערכת סיכונים כחלק מהחוויה. ארגונים ממשלתיים וארגונים לא ממשלתיים הפועלים בתחום החינוך בחוץ, מומחים אחרים וארגונים כגון הצלב האדום והסהר האדום עשויים להיות יכולים להציע פתרון מקצועי לניסיון סימולציית סיכונים.

הזמינו את המשתתפים שלכם להיות אחראים יחדיו על הבטיחות. לדוגמה, באמצעות סייע בטיחות יומי שיתמוך בעובדים עם נוער בהערכת סיכונים ויזכיר לכולם על ההסדרים הקשורים לשמירת הבטיחות של כולם.

כדי לעשות זאת, שקלו את המסגרת הכללית של הפרויקט שלכם והתכנים של התכנית היומית (ככל שאתם מכירים אותה). שאלו את עצמכם את השאלות הבאות:

- האם אתם מיישמים פרוטוקולים ברורים לטפל ב-COVID-19, המתאימים לכללים המקומיים? האם כולם יודעים על השימוש במסכה, החיסון ו/או דרישות הבדיקה, וכיו'?
- האם ישנו כל סיכון בגורמי התכנית השונים שתוכננו? כיצד ניתן לפתור אותו/לשלוט בו/לצמצם אותו?
- האם ישנם מצבים או נסיבות מיוחדים בתכנית העלולים לגרום למשתתף להרגיש רגשות חריגים? (לדוגמה, הצורך בנסיעה, חוסר מקום אישי מספק, געגועים הביתה, צריכת אלכוהול...)
- האם ישנם אתגרים ספציפיים בתהליך בניית הקבוצה?

- האם ישנו כל "רגע מת" בתכנית, שבו האנשים הצעירים עלולים להשתעמם?
- האם יש מספיק מנהיגים בקבוצה הזמינים במקרה של חולי, מקרה חירום או אם האנשים הצעירים זקוקים לתמיכה והדרכה נוספים?
- האם ישנם זמנים ושיטות בתכנית כדי לסייע לאנשים הצעירים לעבד ולעכל את שלל החוויות החדשות שלהם?
- האם יש לכם הנחיות ברורות עליהן כל הארגונים השותפים מסכימים בנוגע למניעת התעללות מינית, רגשית וצורות אחרות של התעללות? האם הנחיות אלה גם עוסקות בבטיחות של נוער להט"ב?

הקדישו זמן למחשבה אודות המיקום והמסגרת של הפרויקט שלכם. (לדוגמה, האם יתקיים בעיר גדולה או בכפר קטן? האם האנשים הצעירים ישהו במקום אירוע חילוני או דתי? וכיו')

- האם ישנם סיכונים נוספים (מלבד הרגילים) הכרוכים בדברים כגון צריכת אלכוהול או סמים (בלקיחה בחשבון של 'הזמינות' והאפשרות של החוקים השונים הקיימים במדינת האירוח ו/או במקום האירוע שבו יתקיים הפרויקט)?
- האם ישנן התנהגויות/הבעות תרבותיות או אישיות העשויות לעמוד בניגוד לנורמות או למנהגים החברתיים של מדינת האירוח ו/או מקום האירוע שבו יתקיים הפרויקט? (לדוגמה, שפות מסוימות, ביגוד מסוים, פעילויות ספציפיות, מנהגים דתיים, הגבלות דת בנושא מזון, יחסים אישיים וכיו')

וכמובן יש לשקול גם את הפרופיל והרקע של הצעיר המשתתף:

- האם למשתתפים יש כל צורך או דרישה מיוחדים? (לדוגמה, תרופות, תזונה מיוחדת, אלרגיות, וכיו"ב) האם תרופות/ציוד/מכשירים נוספים זמינים במדינת האירוח, במידת הצורך?
- האם נדרשים ניירת מיוחדת או מסמכי נסיעה עבור האנשים הצעירים? (לדוגמה, טפסי הסכמה חתומים, מידע על ביטוח, הוכחת חיסונים, בדיקות PCR, דיווח משטרתי/תעודת יושר וכיו"ב)
- האם ישנה תכנית פעולה במקרה שצעיר:
 - לא מציית לכללי הפרויקט או לקוד ההתנהגות
 - לוקה במחלה חמורה או סובל מפגיעה
 - צריך לחזור הביתה מוקדם יותר
 - מסתבך עם החוק במהלך שהותו בחו"ל?

ניתן לסכם ולהציג את המידע המופק בתכנית הערכת סיכונים או מדיניות הגנה לשיתוף עם שני הארגונים השותפים, ההורים והאנשים הצעירים בעצמם.

רוצים לדעת עוד?

למידע רקע בנושא הערכות סיכום, יש לעיין ב- [T-Kit בנושא ניהול פרויקט](#).

להגנה במסגרת מקוונת, יש לעיין ב- [Safeguarding and Online Youth Work - Digital Safeguarding](#) מאת קרן הנאמנות [Ann Craft Trust](#).

חומר למחשבה

כאשר אנחנו חושבים על צמצום סיכונים, ניתן לזהות בקלות כמה סכנות (לדוגמה, הליכה לבד בסמטה חשוכה בלילה). אולם, נקיטת אמצעי הגנה גם כוללת חיפוש אחר סכנות העלולות לצוץ בתוך הקבוצה - כגון התנכלות, התעללות מינית, התעללות רגשית וכיו'. נושאים אלה עלולים להיות אפילו יותר קשים לאיתור ולטיפול במסגרת בין תרבותית.

האם אי פעם חשבתם שהדרך בה אתם מתקשרים באופן פיזי עם האחרים עלולה להוות מקור לאי הבנה וסיכון פוטנציאלי? לדוגמה:

- חשבו על הדרך שבה אנשים מברכים זה את זה לשלום. מה שנחשב כמקובל בתרבויות מסוימות עלול להיות מאוד חריג עבור אנשים מרקע שונה.
- בתרבויות מסוימות, הבעת חיבה בפומבי (ליטוף, חיבוק, נשיקה וכיו') נחשבים למקובלים ואילו בתרבויות אחרות, זוהי התנהגות מכעיסה. בתרבויות מסוימות, אסור לגבר לנגוע או לדבר עם אשה שאינה קרובת משפחה שלו, בתרבויות אחרות, הדבר עשוי להיראות כסימן לזלזול וחוסר כבוד כלפי נשים.
- חברים בקהילת LGBTQIA+ יכולים לחוש חופשיים ברובם להיות עצמם ולשוחח על הזהות המגדרית והנטייה המינית שלהם במקומות מסוימים, ואילו במקומות אחרים, ממליצים להם שלא לדבר והם אפילו נרדפים באלימות.

• במדינות מסוימות (במיוחד באירלנד ובאנגליה), ניתן לפרש את חוקי הגנת ילדים באופן קפדני, דהיינו, ייתכן שיחולו הגבלות על האופן שבו מותר לילדים ולבני נוער לשחק ביחד (כדי למנוע פציעה גופנית, התנכלות וכיו') וגם על האופן שבו מותר למורים/מאמנים/עובדי נוער/מנהיגי קבוצה/מתנדבים וכיו' לתקשר באופן פיזי עם קטינים (למניעת התעללות). ייתכן שהפרות של חוקים אלה יילקחו בחומרה רבה וידווחו למשטרה, עם תוצאות מרחיקות לכת.

כאשר מתכוננים לנסיעה לחו"ל, ייתכן שאנשים צעירים (ומנהיגי קבוצות גם כן) לא ידעו מראש בדיוק מהם "כללי הבית" או כיצד עליהם להתנהג במדינה המארחת. זה טומן בחובו מידה רבה של סיכון - סיכון להתנהג "באופן בלתי נאות", סיכון לשיפוט שלילי, סיכון לאבדן אימון ורצון טוב של הקהילה המארחת, סיכון לאחריות אישית או אפילו סיכון לפציעה אישית.

כאשר אתם מבצעים את הערכת הסיכונים שלכם, אל תתמקדו רק על גורמים "ברורים מאליו" כגון מחלות, החמצת טיסה או אבדן דרכון. שקלו היבטים כגון ציפיות תרבויות, סטנדרטים וקודי התנהגות גם כן. התחילו דו שיח עם השותף שלכם בחו"ל, כדי לנסות לזהות כל שוני תרבותי העלול לגרום לבעיות בדרך והכינו את האנשים הצעירים שלכם בהתאם.

הכנת המשתתפים

הכנת האנשים הצעירים לפרויקטי הכללה בינלאומיים אינה משימה קלה וישנם גורמים שונים רבים בהם יש לעסוק. בפרק זה, נתמקד על מספר קטן של נקודות מפתח, לסייע לכם להתחיל.

כדי להחליט מתי להחליט להכין את המשתתפים שלכם, שקלו את רמת הניסיון וכל צורך מיוחד שייתכן ויהיה לאנשים הצעירים שלכם.

תקשורת

חשוב לתחזק ערוצי תקשורת פתוחה במהלך שלבי התכנון של פרויקט הכללה בינלאומי. הדבר ברור במקרה של ארגונים שותפים אולם הוא חשוב באותה מדי עבור האנשים הצעירים. **לראות, לשמוע ולהכיר (כמה) מהאנשים הצעירים אשר יפגשו מאוחר יותר פנים אל פנים, היא דרך טוב להעלות את רמות המוטיבציה שלהם ולעניין אותם בפרויקט.** ביצוע שיחת זום, שליחת הודעות וידאו או אודיו זה לזה או יצירת קבוצת משלוח הודעות משותפת בטלגרם, וואטסאפ או דומה, יכולות להיות כמה מהדרכים לתקשר לפני תחילת הפרויקט.

זכרו

אם תחליטו לעבוד בווידאו ולשתף אותו עם קבוצת השותף באמצעות מרחבים ציבוריים כגון יוטוב, וימאו או כל פורמט אחר אליו ניתן להתחבר באופן פומבי, וודאו שאתם משוחחים על סוגיות פרטיות, ובמקרה של קטינים, וודאו שאתם מקבלים את הסכמתם של ההורים או האפוטרופוסים.

עצה

קבעו הנחיות וכללי התנהגות ונימוס, אם האנשים הצעירים מצטרפים לקבוצת הודעות משותפת. ייתכן שהם לא יהיו מודעים לסכנות של המרחב הווירטואלי, להשלכות של התנכלות או שיתוף תכנים פורנוגרפיים או מפורשים אחרים. מלבד זאת, תוכלו להגביר את המודעות שלהם בנושא ההבדלים בגישה ויכולת להשתמש בערוצים מקוונים. שיחה על קודי ההתנהגות ולקיחת אחריות לפני תחילת הפרויקט היא שלב חשוב [בנקיטת אמצעי הגנה](#).

וודאו שאתם גם מכינים מסמך (ווירטואלי או מודפס) שבו המשתתפים יכולים למצוא את כל המידע הנחוץ על האירוע.

חומר למחשבה

האם ידעתם שישנה הנחת יסוד בנקודות בהן דנו בפרק זה בנושא ההכנה? היא משערת שלאנשים הצעירים יש גישה קלה אליכם, מנהיגי הקבוצה ולכם יש גישה קלה אליהם.

אכן, אם, לדוגמה, אתם עובדים במועדון נוער שכונתי שבו הצעירים מבקרים שלוש או ארבע פעמים בשבוע, אזי קל יחסית לגייס אותם לשלבים כגון תכנון פעולה אישי, הגדרת צרכים וציפיות, מודעות בין תרבותית, למידת שפה, הערכת סיכונים וכן הלאה. בסוג זה של הקשר, השתתפות פעילה היא מאוד מציאותית.

אולם מה אם זה לא היה המצב שלכם? מה אם האנשים הצעירים שלכם מתגוררים במרחק רב ואין להם גישה קלה לתחבורה (כמו לכמה צעירים המתגוררים באזורים כפריים)? מה אם עומדים בפניהם מכשולים המגבילים את הניידות שלהם (כמו לאנשים צעירים מסוימים עם מוגבלויות פיזיות... או אנשים צעירים השוהים במתקני ענישה)? מה אם יש להם מעט מאוד זמן חופשי או כלל לא (כגון צעירים העושים קריירה או הורים צעירים)? במקרים כאלה, כיצד תבצעו את השלבים החשובים כגון הערכת צרכים, הגדרת ציפיות וכן הלאה?

התשובה? היו יצירתיים! לעתים תוכלו להשיג אותם באינטרנט בפלטפורמות בהן הם משתמשים באופן סביר ולעתים, ייתכן שתצטרכו לבקר אותם במקום מגוריהם, עבודתם או לימודיהם. השתמשו בכל שיטה או משאב הזמינים עבורכם. זכרו שבשלב ההכנה, חשוב מאוד לשמור על קשר עם האנשים הצעירים (ולעודד אותם לשמור על קשר זה עם זה).

הכנת השפה

אחת מהסיבות העיקריות מדוע אנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר מהססים להשתתף בפרויקטים בינלאומיים היא חוסר הכישרים שלהם לתקשר בשפה זרה. שפה ותקשורת הם היבטי מפתח בהשתתפות פעילה. למידה או תרגול של שפה חדשה יכולים להיות חלק חשוב באימוץ פרספקטיבות חדשות ולמידה על תרבויות אחרות.

זה יכול לסייע לארגן חילופים בהם השפה המשותפת בה משתמשים אינה שפת האם של אף אחד מהמשתתפים. בדרך זאת, כל האנשים הצעירים יהיו באותה רמה וכולם יצטרכו לעשות מאמץ לדבר בשפה זרה.

בכל מקרה, אתם עשויים להיות מופתעים מהעובדה שהתקיימו פרויקטים בינלאומיים רבים בהם השתתפו אנשים צעירים שאינם דוברים כל שפה זרה כלל. פרויקטים אלה עשו שימוש בשיטה יצירתית לתמיכה בהשתתפות אנשים צעירים באמצעות שיטות לא רשמיות ברובן (לדוגמה, אמנות, מוזיקה, מחול, ספורט וכיו'). ישנן אין ספור אפשרויות והקשר בין האנשים הצעירים יכול להיות חזק באותה מידה שיכול היה להיות עם שפה משותפת.

למרות זאת, השתתפות בכלל הפרויקט מבלי להבין אף מילה כלל יכולה להוות אתגר למשתתפים, כך שיתכן שתצו לשקול אפשרויות אחרות כגון:

- ביצוע הפרויקט שלכם ביחד עם קבוצה המדברת אותה שפה (לדוגמה, אנגליה ואירלנד, גרמניה ואוסטריה, צרפת ובלגיה הדוברת צרפתית וכיו').
- ביצוע הפרויקט שלכם עם קבוצה הדוברת שפה מקבוצת שפות זהה (כגון שפה רומנית, גרמנית, סלאבית וכיו'). ישנם גורמים זהים רבים בשפות מאותה קבוצת שפות - בדרך כלל מספיק כדי שאנשים יוכלו להבין פחות או יותר מה שאחרים רוצים להגיד.
- אם אינכם חולקים כל שפה משותפת, שקלו לשכור את שירותיו של מתורגמן באירוע שלכם. תרגום לא צריך להיות שירות יקר. אולי יש לכם איש קשר בקבוצה שלכם, שיש לו ידע (מספיק) טוב בשפה זרה, כדי שיוכל לשמש כמתורגמן בעת הצורך. במקרים מסוימים ניתן להשתמש בתכנות תרגום מקוון.

זכרו

עבודה בשפות שונות דורשת מאמץ שכלי רב. וודאו שאתם מתכננים זמן פנוי בתכנית שלכם, שבו המשתתפים יכולים "להפסיק" להיות חייבים לדבר ולחשוב בשפה זרה. לדוגמה, בצעו כמה תרגולים ודיונים בקבוצות לאומיות (בשפה האם שלהם) או פעילויות בהן אין צורך בשפה (משחקים, פעילויות ספורט וכיו').

למידת שפה

לא תמיד קל לעניין אנשים צעירים בלימוד שפות זרות. זה יכול להיות אפילו יותר נכון עבור אנשים צעירים שנשרו מבית הספר בגיל מוקדם או שסובלים ממוגבלויות אינטלקטואליות או מנטליות. ייתכן שנאמר לאנשים צעירים אלה שהם "אטיים", "טיפשים", או "לא מסוגלים ללמוד". הם עלולים לחשוב שלמידת שפה היא "משעממת", "קשה מדי" או "לא מגניבה".

פרויקטי הכללה שנערכו בעבר הוכיחו שבתנאים ובסיוע הנכונים **כמעט כל אדם צעיר יכול להתחיל ללמוד שפה זרה**. האתגר שוכן במציאת דרכים להפוך את לימוד השפה לרלוונטי וכיפי.

בשלב ראשון, חשוב לנפץ את המיתוס ש"שפה = בית ספר". ניתן לעשות זה באמצעות נטישת הטכניקות הרשמיות (כגון תרגילי דקדוק) והתמקדות על סיוע לאנשים הצעירים לתרגל דיבור. השיטות המפורטות לעיל הן דרכים טובות להתחיל. תוכלו גם לסייע להגברת הביטחון של הצעיר באמצעות:

- ✓ יצירת אווירה שבה הוא חש מספיק בטוח לדבר.
- ✓ להוות דוגמה באמצעות דיבור וביצוע שגיאות, בשפה הזרה, בעצמכם.
- ✓ עבודה בקבוצות קטנות יותר או בזוגות, מתי שניתן.
- ✓ התמקדות על תחומי העניין של האנשים הצעירים (לדוגמה, אם הצעיר אוהב לגלוש על סקייטבורד, למדו אותו אוצר מילים בשפה הזרה בנושא גלישה על סקייטבורד).
- ✓ שימוש במגוון של שיטות פשוטות וכפיות כגון משפטים שוברי שיניים, לימוד מילות שירים, לימוד כמה מילים חדשות בכל שבוע וכיו'.
אם אתם מכירים דוברי שפה ילידית בקהילה שלכם (לדוגמה או-פר, מתנדב ב-European Solidarity Corps, סטודנט מחילופי סטודנטים) הזמינו אותם לשיחה בלתי רשמית עם האנשים הצעירים שלכם פעם בשבוע (בין אם בארגון שלכם או בקפה המקומי וכיו'). בדרך זאת, האנשים הצעירים שלכם יכולים לנסות את השפה לפני שהם נוסעים להשתתף בפרויקט.
- ✓ התמקדות על מילים ומשפטים בהם האנשים הצעירים יכולים להשתמש בקלות במהלך שהותם בחו"ל (לדוגמה אוצר מילים המתאר את הפעילויות שלהם, המשימות שלהם, הבגדים שילבשו, האוכל שיאכלו וכיו', משפטים להגיד שלום/ להתראות, משפטים לשימוש בשולחן האוכל, משפטים לשימוש בבר וכיו').
- ✓ ספקו "כלי סיוע" בהם ניתן להשתמש במהלך הפרויקט (לדוגמה מתרגם על הטלפונים הניידים שלהם או מיני מילון שיזכיר להם מילים ומשפטים שהם למדו).
- ✓ ספק להם מערכת גיבוי (לדוגמה התאימו משתתף עם כישורי שפה טובים לאחר עם כישורי שפה גרועים, כך שהראשון יוכל לסייע לאחרון ולתרגם במידת הצורך).

זכרו "שלימוד שפה" אינו אומר שעל הצעיר לשלוט באופן מלא בה. זה אומר לעודד את הצעיר ללמוד מה שמתאים, שימושי ורלוונטי לו ולמצבו. זה אומר לעודד את הסקרנות שלו ללמוד, את הפתיחות שלו לדברים שונים ואת הביטחון העצמי שלו לנסות דברים חדשים.

רוצים לדעת עוד?

העניקו למשתתפים שלכם גישה [לפלטפורמת התמיכה בשפה המקוונת OLS](#). היא נועדה לסייע למשתתפים ב-*Erasmus+* ו-*European Solidarity Corps* לשפר את הידע שלהם בהכרת השפה שתשמש בחילופי הנוער או בהם עובדים, לומדים, מתנדבים בחו"ל, כך שהם יוכלו להפיק את המרב מחווייה זאת.

הכנה לממד הגיוון

חלק גדול מפרויקט ההכללה שלכם יכול עמידה בפני ההבדלים - **דרכים אחרות לחיות, לחשוב ולעשות**. זהו חלק מההתרגשות, אולם לעתים גם סיבה לתסכול. תהליך זה לא תמיד קל עבור אנשים צעירים שייתכן והיה להם מגע מעט מאוד או אפס עם אנשים מרקעים שונים בעבר ועלולים לסבור שהעמידה בפני הסטראוטיפים שלהם ותחושת הנוחות כלפי ההבדלים הן מאתגרות. זוהי הסיבה שמומלץ להקדיש זמן מה לשלב הכנה זה.

חשוב להכין את עצמכם ואת האנשים הצעירים שלכם לעימות זה עם ההבדלים. מסר חשוב בתהליך זה הוא שהתרבויות ונקודות המבט השונות אינן "נכונות" או "שגויות", והן לא "טובות" או "רעות". הן מספקות תשובות שונות לאותו אתגר בחיי היומיום. **כאשר אנשים צעירים מסוגלים לראות דברים מנקודות מבט שונות, לא רק שהדבר מרחיב את אופקיהם, אלא גם נותן להם סדרת תשובות אפשריות מגוונות יותר לאתגרים בהם הם נתקלים במהלך חייהם.**

במהלך הכנת הקבוצה לפגישה עם ההבדלים, חשוב מאוד לגשת אליכם מנקודת מבט מצטלבת. חשוב שהמשתתפים וחברי הצוות יבינו שלעולם אף אדם אינו רק דבר אחד. זה אומר שאם אתם נפגשים עם קבוצה אחרת ממדינה אחרת, חברי הקבוצה אינם קבוצה הומוגנית תרבותית וכי כל אחד מאנשים צעירים אלה הוא בעל זהויות רבות. אותו הדבר חל, למשל, אם אתם פוגשים בקבוצת אנשים עם מוגבלות מסוימת או אנשים צעירים מקהילת להט"ב. דיון על כיצד לכל אחד יש זהויות שונות רבות הוא גם הכנה חשובה עבור האנשים הצעירים שלכם, משום שהם עלולים לפגוש סטראוטיפים אודות אחת מהזהויות שלהם ולחוש שמדביקים עליהם זהות אחת בלבד.

רוצים לדעת עוד?

ה-TED Talk "הסכנה בסיפור יחיד" מאת [Chimamanda Ngozi Adichie](#) מציע נקודת התחלה נהדרת לשיחה בנושא זה.

לפרטים נוספים, יש לעיין ב-T-KIT על למידה בין תרבותית והמאמר של SALTO [לאמץ את הגיוון](#) וסרטון הווידאו.

לחומר נוסף למחשבה, עיינו במאמר בנושא גיוון [ID Talks Diversity](#) "אנו שואפים לשוויון בחברות שלנו, אולם האם אנו מעריכים את הגיוון שמגיע עמו?" או צפו בדיון מוקלט בשידור חי.

שיחה על סוגיות קיטוב

לדעת כיצד להתמודד עם הבדלים אינה עוסקת יותר רק ברקע התרבותי, הגזעי או האתני של אנשים, בזהות המגדרית שלנו, במצב היכולת או הדת שלנו - בין היתר. אחד מההיבטים המאתגרים ביותר בזמננו הוא לעסוק בקיטוב. הוא מואץ על ידי המדיה החברתית והתקשורת המקוונת, ורבים מאתנו נאבקים לתקשר עם אנשים בעלי דעות פוליטיות ואידאולוגיות שונות. חיסונים, שינויי אקלים, הגירה, צדק חברתי, הם רק כמה מהנושאים שגורמים לפיצול בין הרבה חברות כיום.

לפיכך, כאשר אתם מכינים את האנשים הצעירים שלכם לעמוד מול ההבדלים, עסקו גם בנושא הדעות המקוטבות.

תרגול **תקשורת לא אלימה** יכול להיות דרך טובה להכין אנשים צעירים ועובדים עם נוער להתמודד טוב יותר עם מצבים קשים ודעות שונות. מנקודת מבט לא אלימה, **ולא משתי דעות מנוגדות, בכל מפגש ישנם שני אנשים (או יותר) הנפגשים עם תחושותיהם וצורכיהם.** ניתן להשתמש בקרחון כדי להציג את הנושא לצעירים שלכם, שבו החלק הנראה הוא הדעות או נקודות המבט הפוליטיות של מישהו בנושאים שנויים במחלוקת - והחלק הבלתי נראה מתחת למים (אשר ידוע שהוא גדול הרבה יותר) הוא סיפור החיים והרקע של האדם, האמונות, הפחדים, הצרכים והציפיות שלו.

אפשר גם להציע הזדמנויות לתרגל הקשבה פעילה - במיוחד כאשר ישנה אי הסכמה ומחפשים הזדמנויות ליצור מכנה משותף ולראות האם יש לצעירים יותר דברים משותפים עם אנשים עמם הם לא מסכימים בנושאים מסוימים, כפי שהיה נראה בתחילה.

רוצים לדעת עוד?

לקריאה נוספת על תקשורת לא אלימה [במבוא של המרכז לתקשורת לא אלימה](#).

חומר למחשבה

זכרו שכמנהיגי קבוצה/מנהיגי פרויקט, התפקיד שלכם הוא ליצור סביבה התומכת בהבדלים ומאחדת קבוצה מגוונת. לפני שאתם מתחילים לטפל בנושאים הקשורים לגיוון עם אנשים צעירים, חשוב שתהיה לכם הבנה ברורה של הנושא ושתקדישו זמן לבדוק באופן יסודי את מחשבותיהם, דעותיכם ודעותיכם הקדומות וכיצד הם עלולים להשפיע על חוויות הלמידה של האנשים הצעירים. השאלות הבאות יכולות להוות נקודת התחלה:

- כיצד אתם מגיבים כאשר מעמתים אתכם עם גישות ונקודות מבט שונות?
- מהם הבדלי [הפריבילגיה](#) ביניכם ובין האנשים הצעירים?
- איזו מהזהויות שלכם אתם מביאים באופן פעיל לעבודתכם? אילו אתם לא מביאים? מדוע?
- אילו קבוצות או תרבויות אתם לא מעריכים? (נסו את מבחן [Harvard Implicit Bias Test](#) לגלות זאת, אם אתם לא בטוחים).

הכנת ההיבטים המעשיים

הפרטים הטכניים הרבים הכרוכים בנסיעה לחו"ל מציעים עושר של הזדמנויות לאנשים צעירים להיות מעורבים ישירות בהיבטי התכנון והארגון של הפרויקט שלהם. וודאו שאתם מטפלים בנושאים הבאים עם המשתתפים לפני הנסיעה:

כסף

כסף הוא נושא חשוב עליו יש לדון לפני הנסיעה עם האנשים הצעירים, כדי להפחית את החרדות ולמנוע אי הבנות. **אנשים צעירים מסוימים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר עשויים אפילו לא לרצות להתחייב לפעילות מתוך פחד שלא יוכלו להשתתף בה בשל סיבות כספיות.** זוהי הסיבה שחשוב לתקשר באופן ברור אם מצפים מהמשתתפים לשלם עבור משהו או להביא כסף לפעילות מסוימת - וכמה.

התחילו בסקירת תכנית הפרויקט וזיהוי הרגעים בהם הקבוצה תישא בהוצאות ומתי (אם בכלל) היחידים יישאו בהוצאות. (לדוגמה, הקבוצה משלמת על הוצאות כגון אוכל, אירוח, הסעות, טיולים וכיו', והיחידים משלמים עבור עלויות הטלפון הפרטיות שלהם, מזכרות, אוכל ושתייה בזמן החופשי וכיו').

חשבו על מה זה אומר מבחינת כמה כסף הקבוצה (עובדי הנוער והאנשים הצעירים) תצטרך להוציא במדינה זרה ספציפית. עשו אותו הדבר כדי לחשב מה הצעירים צריכים להביא עמם במונחים של כסף כיס. (זהירות!!! יכול להיות הבדל די גדול בעלויות של הוצאות כגון אוכל, משקאות, אלכוהול, תחבורה ציבורית וכיו' בין מדינות שונות).

הציגו את הרעיון של "קרן משותפת" לפתרון בעיות של אי שוויון כלכלי ולמימון כמה צרכים קונקרטיים לפעילות בינלאומית, אשר ייתכן שלא ישולמו באמצעות מימון הפרויקט.

הקדישו זמן להגדרת תפקידים ותחומי אחריות לטיפול בכסף - לדוגמה, מי ינהל את החשבון של "הקרן המשותפת"? מי אחראי לשמירת החשבונות והקבלות? ייתכן שיהיה מעשי לגשת לבנק ולפתוח חשבון קבוצה, עם כל עובדי הנוער והאנשים הצעירים (או כמה מהם, בכפוף לחלוקת התפקידים בקבוצה, כפי שהסכמתם עליה) כבעלי חשבון.

מה לארוז

- **מסמכים חשובים** – דרכון, ויזה (אם יש צורך), טופסי הסכמה של הורים/אפוטרופוס, דוח משטרה/תעודת יושר (אם יש צורך), עותקים של תכנית הערכת סיכונים, מדריך כללי לחוקים במדינת האירוח.
- **פרטי נסיעה** – כרטיסים, מספרי טיסה/רכבת, זמני עזיבה והגעה, אישור על חיסונים ותוצאות בדיקת COVID-19, ביטוח נסיעות וכיו'.
• **פרטי יצירת קשר** – פרטי יצירת קשר בחירום (בבית ובחו"ל).
- **בריאות** – כל מידע רפואי רלוונטי ותרופות, כל מכשיר עזר, ציוד מיוחד, פרטי ביטוח בריאות וכיו'.
- **ביגוד וכלי רחצה** – בדקו את התכנית המוצעת עבורה עלול להידרש משהו מעבר לביגוד יומי רגיל של צעיר (לדוגמה, בגד ים, נעלי ספורט, מוצרים סניטריים, בגדי עבודה המתלכלכים, מעיל גשם וכיו').
- **דמי כיס** – במטבע של מדינת האירוח, לפרטים נוספים, ראה [כסף](#).
- **חפצים אישיים** – טלפון נייד, מצלמה, יומן או מחברת אישיים וכיו'.
- **פריטים לשיתוף בין תרבותית** – תמונות מהבית, אוכל או משקה טיפוסים, מוזיקה, משחקים וכיו'.
- **שונות** – בדקו עם הארגון השותף אם האנשים הצעירים צריכים להביא כל פריט נוסף כגון שק שינה, מגבת משלהם וכיו' או אם פריטים אלה מסופקים.

נסיעה

לאנשים צעירים אשר ייתכן שמעולם לא עזבו את השכונה שלהם, הקפיצה לנסיעה לחו"ל למדינה זרה יכולה להיות די מפחידה.

לפני תחילת פרויקט ההכללה עצמו בפועל, **מומלץ לארגן כמה אירועים סימולטניים כגון טיולים מקומיים או טיולי מחנאות לסוף שבוע**. אלה הזדמנויות טובות להרגיל אנשים צעירים לצורות שונות של תחבורה ציבורית ולעצמאות. זה יכול לסייע להכין אותם לתקופה ארוכה יותר רחוק מהבית.

לפני שאתם מזמינים כרטיס, עצרו וחשבו על היתרונות והחסרונות של סוגים שונים של תחבורה. האם על הנסיעה להתבצע במכונית, בואן, באוטובוס, ברכבת, במטוס...? מלבד החשיבה על קיימות, ישנן גם סיבות אחרות בעת נסיעה ביבשה: זה יכול לאפשר למשתתפים לצפות ביותר נופים ולהתרגל באטיות לשינויים במראה הנוף, נסיעה ביבשה יכולה גם להציע יותר הזדמנויות למידה, למשל.

אם אתם מחליטים לנסוע בתחבורה ציבורית עם אנשים עם מוגבלויות פיזיות, **וודאו קודם שישנם שירותי סיוע זמינים, דלתות ושירותים נגישים**. התקשרו מראש לחברה כדי להודיע להם על הצורך בסיוע, לוודא שהשירות זמין בתאריך ובמקום שהוא יידרש.¹²

זכרו שנסיעה גוזלת הרבה אנרגיה. אל תשימו את האנשים הצעירים בעמדה של נחיתות מיידית באמצעות נסיעה ארוכה מדי ותנאים לא נוחים (במיוחד כדי לחסוך כסף). זהו חסכון כוזב העשוי להשפיע באופן שלילי על תחילת הפרויקט (דהיינו, אם האנשים הצעירים מגיעים מותשים, רעבים ומרוגזים).

רוצים לדעת עוד?

לפרטים נוספים בנושא נסיעה עם אנשים צעירים עם מוגבלות, יש לעיין במאמרים של SALTO הכללה וגיוון "[ללא חסמים, ללא גבולות](#)", פרק בנושא לוגיסטיקה [עסקו בהכללה! מדריך על הכללת בעלי מוגבלויות בפרויקט אירופיים לנוער על שותפות אסטרטגית בנושא הכללה ומעבר: מוגבלות: ניידות אירופית לכולם - מדריך מעשי לארגונים המעוניינים בפעילויות ניידות אירופיות המערבות אנשים צעירים עם מוגבלויות](#).

¹² כמה עובדות שנלקחו משותפות אסטרטגית בנושא הכללה: [עסקו בהכללה! מדריך על הכללת בעלי מוגבלויות בפרויקט אירופיים לנוער, 2021](#).

חומר למחשבה

אם תמיד הייתם בנסיעות, ככל הנראה חוויתם תסכולים כגון עיכובים, מידע לא ברור, תחושת אי וודאות לאן צריך ללכת, לחץ משינויים בדקה התשעים ועוד.

האם אי פעם תהיתם איך זה לנסוע עם אדם בעל מוגבלות פיזית או מנטלית או לקות אחרת? עצרו וחשבו דקה מה כרוך בביצוע דברים פשוטים כגון להגיע לשדה התעופה, לשאת את המזוודות, למצוא את הדרך, לגרום לאחרים להבין אותך. מה אם משהו יקרה? כמה זמן ואנרגיה נוספים נחוצים לאנשים צעירים אלה לבצע מה שמובן מאילו לנוסעים "נורמליים"?

לאלה שלא נסעו מעולם (בין אם לחו"ל או בגבולות מדינתם), זה יכול להיות קשה לצפות את כל הפרטים הנחוצים להם כדי שחווית הנסיעה שלהם תעבור באופן חלק. כדי שתבינו טוב יותר מה בדיוק יש לעשות, מומלץ לבצע אחד או שני ניסיונות מראש בשדה התעופה, בתחנת הרכבת או בכל מקום ממנו ייסעו האנשים הצעירים שלכם. זוהי דרך טובה לסייע לאנשים הצעירים להכיר את הסביבות החדשות ולהסיר לחץ רב בשל "הבלתי ידוע".

במהלך הניסיון, בחנו היבטים כגון:

- כיצד הצעירים יגיעו לשדה התעופה/תחנת הרכבת וכיו' האם הם יכולים לעשות זאת לבד או הם יזדקקו לסיוע?
 - לאחר שיגיעו לתחנה/לשדה התעופה, לאן עליהם ללכת? האם הם יכולים לעשות זאת לבד? האם ישנם שירותים זמינים לסייע (כגון נשיאת המזוודות, הגעה לשער היציאה, עליה על כלי התחבורה וכיו')? האם יש להסדיר זאת מראש?
 - מהם הכללים, הסידורים או ההליכים לתמיכה במכשירים או ציוד מיוחד כגון עזרי הליכה, כיסאות גלגלים, כלבי נחיה וכיו' האם יהיה צורך בזמן נוסף להתעסק עמם?
 - אם תהיה איזו תקלה בעת הנסיעה (לדוגמה עיכובים, אבדן מטען), האם האנשים הצעירים יודעים למי והיכן לפנות לסיוע והדרכה?
- נסיעה יכולה להיות חוויה מורטת עצבים לאנשים צעירים, ללא קשר למה הם או מהו הרקע שלהם. למרות שהגיזני להתכונן בקפידה, לא ניתן לצפות כל מה שעלול לקרות. במקום זאת, התכוננו להפתעה ואלתרו - זרמו עם הזרם והפכו את הנסיעה לחלק מחוויית הלמידה.

הכנת מקום האירוע

תהליך הפיכת המרחבים שלנו לבטוחים ככל האפשר עבור המשתתפים מתחיל אפילו לפני תחילת התכנית. **אנשים צעירים יגישו בקשת השתתפות בתכנית או יצטרפו אליה, רק אם יודאו שהם בטוחים שם.** חלק מהם ירצו להיות בטוחים שהמזון שיוגש יהיה מכליל, שתהיה להם גישה ללא גבולות לכל החדרים והפעילויות, שהם יוכלו לתקשר עם אחרים ולא יסבלו מאפליה מכל סוג שהוא. אנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר עשויים להיות עוד יותר זהירים בשל ניסיונות קודמים בחיים.

במקרה שאתם לא יודעים מי משתתף בעת בחירת מקום האירוע, השתדלו לבחור מקום אירוע מכליל ככל האפשר.

מלבד זאת, נסו לעמוד בצרכים הבסיסיים בנושא בטיחות, מרחב פרטי ומקומות מפגש. פרויקט הכללה יכול להיות חוויה של 24 שעות ביממה. האנשים הצעירים יצטרכו מקום להתאסף וגם מרחבים שקטים לבלות בהם לבדם. חשוב מאוד לרווחת האנשים שיהיו מקומות בחוץ אליהם אנשים יוכלו לצאת להליכה. מקומות המפגש והעבודה צריכים להציע הזדמנויות רבות לתנועה ופעולה (לדוגמה, מגרש ספורט בקרבה). משחקים וחומרים אחרים (נייר, עטים...) צריכים להיות נגישים ומומלץ ליצור פינה מיוחדת (או אם אפשר בחדר נפרד) לפעילויות פיזיות. (שימו לב לבטיחות). מלבד זאת חדרי השינה צריכים לאפשר לכולם להרגיש נוח.

נגישות

בחירת מקום האירוע לנוער היא אחד מגורמי המפתח בהפיכת הלוגיסטיקה של הפרויקט למכלילה. הסרת החסמים, כלומר שכל ההיבטים נגישים לאנשים עם צרכי ניידות ספציפיים, היא גורם מפתח. כמה גורמים אותם יש לשקול כוללים:

- בדיקת מקום האירוע לוודא שהוא מצויד בכניסות ללא מדרגות (או לחלופין, מעליות או רמפות). כמו כן, יש לבדוק אם מותר להכניס כלבי נחיה למקום האירוע.
- בחדרי הסמינרים צריכה להיות אקוסטיקה טובה ויש לוודא שאין בהם רעש חזק העלול להקשות על ההשתתפות של אנשים עם מוגבלויות מסוימות.
- חשוב גם שהחדר יאפשר לכל אחד לראות את הפליפ צ'ארט או כלים אחרים ולראות זה את זה ומתורגמנים פוטנציאליים של שפת הסימנים.
- בדקו אם התאורה ניתנת להתאמה מצד אחד, משום שתאורה טובה חיונית לחרשים ולכבדי שמיעה והם נסמכים על קריאת שפתיים או מתרגמים של שפת הסימנים ומצד שני, משום שאנשים מסוימים עלולים להיות רגישים לאור. אור מהבהב עלול לגרום לבעיות לאנשים עם מחלת הנפילה.
- חשוב גם לוודא שפרוטוקולי הבטיחות של מקום האירוע (יציאת חירום בשרפה וכיו') נגישים לאנשים עם מוגבלויות.¹³

¹³ נלקח משותפות אסטרטגית בנושא הכללה: [עסקו בהכללה! מדריך על הכללת בעלי מוגבלויות בפרויקט אירופיים לנוער, 2021.](#)

ניתן לבקש מימון נוסף מ- Erasmus+ או Europeans Solidarity Corps לאירוח נגיש.

רוצים לדעת עוד?

הפרק מה לקחת בחשבון בעת תכנון לוגיסטיקה במאמר [עסקו בהכללה! המדריך על הכללת בעלי מוגבלויות בפרויקטים אירופיים לנוער](#) מספק לכם מידע והנחיות חשובים כדי לוודא שמקום האירוע שלכם והלוגיסטיקה הכללית מתוכננים היטב והם מכלילים עבור אנשים עם מוגבלויות.

שירותים

השירותים (סמוכים לכל החלקים של מקום האירוע) צריכים להיות נגישים ומכלילים. על כולם לחוש בנוח בשימוש בשירותים במהלך השתתפות אישית באירוע.

מלבד בדיקת הנגישות של השירותים, וודאו שאתם יכולים לספק שירותים לא ממוגדרים. זה אומר לעתים לסדר מחדש את תכנון השירותים ותליית שלטים שלכם. זכרו שלא כולם עשויים להרגיש בטוחים בשירותים שכולם משתתפים בהם. למרות זאת, שירותים לא ממוגדרים חיוניים לטרנסים, לא בינריים ואנשים חקרניים. זוהי הסיבה שעליכם להקצות שירותים לנשים, לגברים ולאנשים לא ממוגדרים. חשוב לבדוק מראש אם הדבר אפשרי במקום האירוע.

**אנשים לא
ממוגדרים**

זכרו

כאשר מדובר בקהילת להט"ב, לא כל אחד יכול "להיחשף", צעירים מסוימים עלולים לחוש בנוח לשתף את הזהות המגדרית שלהם או הנטייה המינית שלהם עם הקבוצה רק לאחר זמן מסוים - או כלל לא. להיות מכון בנושאים כגון שירותים מכלילים וכינוי גוף יכול להוות מסר חשוב עבורם שהם יכולים להיות מה שהם באמת.

מזון

המזון שאתם מציעים באירועים אישיים הוא חשוב מאוד כדי שאנשים יחוו בנוח. מלבד **השאיפה לקיימות ולבריאות, המזון יכול להיות אלמנט חשוב להכללה**. לאנשים יכולות להיות מגבלות על מזון מסיבות שונות. במקום לבודד אנשים בשל מגבלות המזון שלהם תוך שאתם מציעים להם דברים נפרדים, **עלינו להשתדל לבשל ארוחות שכולם יכולים לאכול יחדיו**. לא תמיד יהיה אפשרי להציע מזון שהוא חלאל, כשר, טבעוני, נטול גלוטן ושלווקח אלרגיות וצרכים אחרים בחשבון. אולם אנו בהחלט יכולים להשתדל לבשל לפחות ארוחות מסוימות המתאימות לכולם. אין צורך לכלול דברי מזון מסוימים - כגון מוצרי בשר או חלב - בכל הארוחות, לדוגמה, ובכך יהפוך המזון למכליל הרבה יותר. מומלץ אפילו לשקול להכין את כל הארוחות של חילופי הנוער צמחונית או טבעונית - מסיבות **קיימות** ולהפוך אותן כבר למכלילות יותר מההתחלה. אם ברצונכם להציע מוצרים מן החי, הציעו אותם בצד, כך שכול האחרים יוכלו ליהנות מהדברים האחרים. מכל מקרה, וודאו שכל הפריטים מתויגים היטב.¹⁴

¹⁴ כמה מההיבטים של פרק זה נלקחו מ-NOW Association: [NOW Journey Blueprint](#).

רוצים לדעת עוד?

הפרק "הסעדה" בעסקו בהכללה! מדריך על הכללת בעלי מוגבלויות בפרויקט אירופיים לנוער. יכול להדריך אתכם בהכנת אזור האכילה באירוע שלכם לאנשים עם מוגבלויות.

אתם מוזמנים גם לקרוא את המאמר של *ID Talks Gender* "כיצד הסטנדרטים והציפיות של החברה משפיעים על הדימוי העצמי שלנו? מדוע סטנדרטים אלה ממוגדרים?" או [לצפות בסרטון שהוקלט בשידור חי](#).

חומר למחשבה

האם חשתם אי פעם אי נוחות במקום, בפרויקט או באירוע? אנשים צעירים רבים, במיוחד אלה אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר, חוו חוויות כאלה, מה שהפך אותם להססנים יותר להסכים ללכת אל הלא נודע. חשבו לרגע האם אי פעם שאלתם את עצמכם, לפני שהלכתם למקום כלשהו, האם:

- האם תוכלו להגיע למקום האירוע?
- האם תוכלו לאכול את האוכל שיוגש?
- האם תוכלו ללכת לשירותים?
- האם יהיו שם אנשים הדומים לכם במראם?
- האם אנשים ינעצו בכם את מבטיהם או ישאלו אתכם שאלות מביכות? וכי'

כדי למנוע מצב שבו הצעירים ישאלו את עצמם שאלות אלה, יש להיות שקופים וישירים מאוד בנוגע לצעדי ההכללה שאתם כבר שוקלים ולהזמין אותם לשתף את צורכיהם וחששותיהם.

קיימות

בדומה להכללה, הפיכת חילופי נוער לברי קיימא וקידום הכישורים הקשורים לתחומים האקולוגיים היא אחת מהעדיפויות ומבחר הקריטריונים של מחזור תכנית 2021-2027. **מושם דגש חשוב על נסיעות ברות קיימא, והפיכת הפרויקטים של +Erasmus לניטרליים מבחינת פליטת פחמן.**

"התכניות תומכת בשימוש בנוהלי עבודה חדשניים, כדי להפוך את הלומדים, הצוות ועובדי הנוער לשחקנים אמתיים בהקשר לשינוי (לדוגמה חסכון במשאבים, צמצום צריכת האנרגיה, פסולת וטביעת רגל פחמנית, בחירה במזון בר קיימא ובחירות ניידות וכיו'). תינתן גם עדיפות לפרויקט אשר, באמצעות חינוך, הכשרה, פעילויות נוער וספורט, מאפשרות שינויים בהתנהגויות בהעדפות אישיות, ערכים תרבותיים, מודעות ותמיכה כוללת יותר במחויבות פעילה לפיתוח בר קיימא."¹⁵

לפיכך, **נקטו בעמדת קיימות לפני ההתחלה, בעת תכנון הפרויקט שלכם, על מנת לאפשר הכללת מנהגים אקולוגיים בכל התחומים והשלבים השונים של הפרויקט** - החל מהנסיעה ועד לאוכל ולציוד וכיו'. לשם כך, חשוב שתהיה היענות מצד המשתתפים שלכם ויש לעודד אותם לכבד את אחריותכם כמארגנים ואת אחריותם כמשתתפים.

עבור הנסיעה, ניתן לבקש למימון נוסף לנסיעה בת קיימא, מדריכי התכניות של +Erasmus ו-European Solidarity Corps-1 מספקים לכם מידע נוסף בנושא זה.

¹⁵ מדריך תכנית +Erasmus: [העדיפויות של תכנית +Erasmus](#).

רוצים לדעת עוד?

עיינו ב-[T-Kit קיימות ועבודה עם נוער](#) לרעיונות נוספים בנושא הפיכת הפרויקט שלכם לבר קיימא.

עצה

חילופים וירטואליים יכולים להיות חלופה יותר בת קיימא לחילופים פנים מול פנים והמרחב המקוון יכול להציע כלים חדשים להכללה. למה לא לשקול ביצוע התכניות שלכם או חלקים ממנה באינטרנט? ניתן לקרוא עוד בנושא זה בהכללה וגיוון בעבודה עם נוער באינטרנט. www.salto-youth.net/digitalinclusion

3

שלב היישום

עשיתם זאת! אתם והאנשים הצעירים שלכם הגעתם בבטחה למקום האירוע או לאירוע המקוון שלכם. פרק זה בוחן את הגורמים השונים הרלוונטיים במהלך שלב היישום של הפרויקט שלכם. בפרק זה, נבחן את אבני הבניין השונות שעליכם לשים זר על זר, כולל:

- השקת התכניות
- מרחב בטוח יותר
- הנחיה
- במהלך התכנית
- התמודדות עם קונפליקטים
- סיום ופרידה

השקת התכנית

הרגעים הראשונים בתכנית ההכללה יכולים להיות מלאים בסתירות. האנשים הצעירים יהיו סקרנים לדעת זה על זה, אולם ככל הנראה ביישנים בו זמנית. ייתכן שהם ירצו ליצור קשר ולהגיד שלום, אולם ייתכן שהם לא ירצו להיראות טיפשים או "לא קוליים". זה לא חריג שקבוצה בינלאומית תחוש רפיון "בשלב ההתהוות". כאשר מציגים אנשים צעירים זה לזה, הם בוחנים בזהירות את הגבולות של התנהגות הקבוצה המקובלת. זהו שלב המעבר ממצב של יחיד למצב של חבר בקבוצה ובדיקת הסמכות של עובד הנוער, הן באופן רשמי והן באופן בלתי רשמי.

שלב התהוות הקבוצה יכול לכלול:

- התרגשות, ציפייה ואופטימיות
- חשדות וחששות אודות הפרויקט
- הגדרת המשימות וכיצד הן יבוצעו
- קביעת התנהגות קבוצה מקובלת
- דיונים ארוכים ברעיונות וסוגיות ועבור אנשים צעירים מסוימים, חוסר סבלנות במהלך דיונים אלה

בשל העובדה שקורה כל כך הרבה המסיח את תשומת לב האנשים הצעירים בהתחלה, ייתכן שהקבוצה תשיג מעט מאוד, אם בכלל, במה שנוגע ליעדיה. אל תיכנסו לפניקה - זה בהחלט נורמלי! אל תעסקו זמן רב מדי בשיחות (או בדאגה). התחילו את הפעילות הראשונה מיד לאחר שהצגתם והסברתם את המטרה.

רוצים לדעת עוד?

לפרטים נוספים בנושא דינמיקה קבוצתית ועידוד אינטראקציה,
יש לעיין ב- [T-Kit Training Essentials](#).

להלן כמה הצעות לשיטות להתחלת הפעילות בקבוצה:

- המפגש הראשון (שלב ההתהוות) הוא הרגע שבו יש לגלות את התקוות והפחדים ולבדוק את ההתייחסויות לאתגר. שוברי קרח, ממריצים ומשחקי שמות הם כלים שימושיים למפגש הראשון:
 - **משחקי שמות** הן פעילויות פשוטות המסייעות לחברי הקבוצה להכיר זה את זה ושמיעת תרגול השם של זה היא פעילות כיפית והיא מהווה סביבה לא מאיימת.
 - **שוברי קרח** הן פעילויות קצרות וכפיות המסייעות למשתתפים להכיר זה את זה טוב יותר. מטרתם היא להסיר דאגה על מנת לגרום לאנשים הצעירים לחוש בנוח זה עם זה, לפני שעוברים לפעילויות אחרות. מטרתם גם לעודד אינטראקציה, לפתח כישורי תקשורת ולעודד אנשים צעירים לעבוד בשיתוף פעולה.
 - **ממריצים** הן שיטות המעודדות ומאפשרות אינטראקציה. לעתים קרובות, הם נערכים בצורה כיפית של תרגילי "היכרות" או דרכים קלילות לפתוח מפגש לאחר הפסקה. ניתן להשתמש בממריצים למטרות שונות: לסייע לאנשים הצעירים לחוש בנוח זה עם זה, לספק תרגול מהיר, למשוך ולמקד את תשומת לב הקבוצה ו/או לסייע להציג את הנושא/הפעילות הבאה בתכנית.

ישנם סוגים שונים של שוברי קרח, משחקי שמות וממריצים זמינים. בחרו את אלה המתאימים ליכולות של חברי הקבוצה שלכם, לתזמון ולנושאי השיחה. היו מודעים לרקעים התרבותיים והדתיים השונים וההבדלים בהקשר למרחב האישי. אנשים צעירים מסוימים עלולים שלא לחוש בנוח אם ממריץ או שובר קרח הכולל מגע פיזי.

כמו כן, זכרו שבעוד שאנשים צעירים מסוימים מאמינים ששוברי קרח וממריצים הם יעילים (משום שהם נהנים מהם), אחרים מקללים אותם (משום שהם סבורים שהם מרגיזים או טיפשים). הקפידו תמיד לתת למשתתפים אפשרות לצפות תחילה, במקום לדחוף מישהו להשתתף במשהו שיייתכן והוא לא יחוש בנוח לעשות זאת. הוו דוגמה טובה באמצעות השתתפות בהתלהבות בשוברי הקרח והממריצים בעצמכם. אם אתם בוחרים פעילויות כפיות שבהן אנשים נהנים, בדרך כלל כולם יצטרפו בתוך זמן קצר.

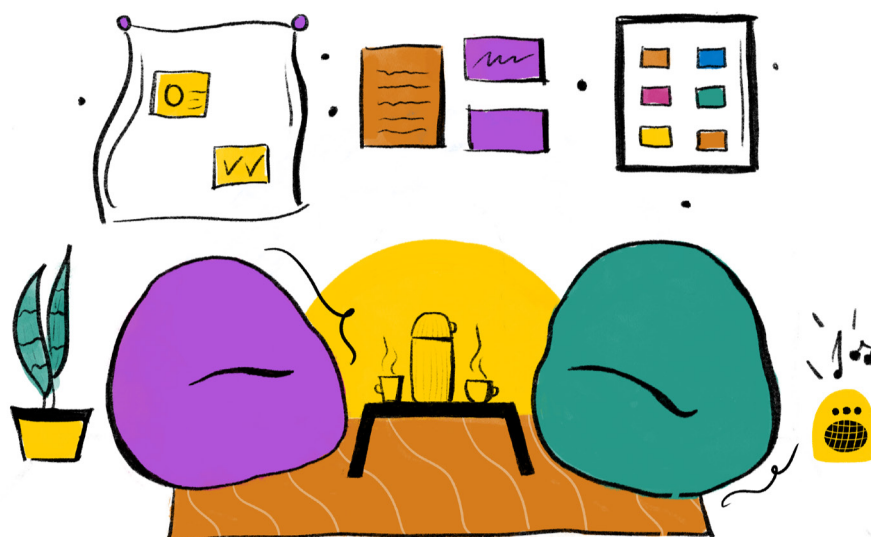

רוצים לדעת עוד?

למגוון שוברי קרח וממריצים, מומלץ לעיין בתיבת הכלים של SALTO להכשרה בכתובת www.SALTOYOUTH.net/Toolbox/

מרחב בטוח יותר

מיד מההתחלה, (או אפילו לפני כן, במהלך **הגיזוס** ו**התקשורת** עם המשתתפים), חשוב להקפיד על יצירת מרחב בטוח יותר. ניתן לתאר מרחב בטוח יותר כסביבה תומכת ולא מאיימת, המעודדת כל אחד לתת כבוד וללמוד זה מזה. **זהו מרחב שבו כל המשתתפים חשים בנוח להביע את עצמם ולשתף את חוויותיהם.** למרחב בטוח יותר נדרשת מודעת חיונית בנושא **מבני** כוח המשפיעים על האנשים הנוכחים במרחב ועל **הפריבילגיות** השונות של האנשים. השימוש במילה מרחב "בטוח יותר" במקום מרחב "בטוח" משמעו הבנה שבטיחות היא יחסית וכי לא כל אחד חש בטוח באותם תנאים.

כאשר המדובר ביצירת מרחב בטוח יותר, **חשוב שנלמד מהמשתתפים שלנו ועמם מה הם צריכים כדי להרגיש בטוחים**. זוהי הוכחה שאנו יכולים להקשיב ללא שיפוט וללא רצון להשפיע על האופן שבו האדם חש. ההנחיות הבאות, המתחברות לנקודות הרבות שהזכרנו בחוברת זאת, הן נקודת התחלה טובה לעבודה על יצירת מרחב בטוח יותר:

- במפגשים פיזיים ווירטואליים: בחירת המרחב/פלטפורמה המתאימה לצורכי האנשים, נגישות לכל אחד והיכן שניתן להבטיח את הבטיחות הפיזית של כל אחד.
- קבלת האנשים בחמימות ובפתיחות, להראות להם שאכפת לנו מרווחתם של האנשים. מוזיקה, דקורציה, אוכל, כל אלה עושים את ההבדל.
- הנחיות ברורות בנושא בטיחות COVID-19 והטלת האחריות על כל אחד ואחד.
- למידה וכיבוד השמות ושמות הגוף של כל אחד מחברי הקבוצה. לא לשער את הזהות המגדרית, הנטייה המינית, המצב הכלכלי, הרקע, הבריאות והדת של אף אחד וכיו'.
- כללי מחויבות ברורים, לדוגמה באמצעות חוזה קבוצה.
- כיבוד המגבלות הפיזיות והרגשיות של כל אחד. לא לאלץ אף אחד להשתתף בפעילות מסוימת. לשאול לפני נגיעה או הצגת שאלות העלולות להפוך אנשים לפגיעים. כאשר מישהו מביע אי נוחות, התנצלות, הקשבה ושינוי התנהגות.

- שימוש בשיטות שונות כדי לאפשר לאנשים להשתתף בדרכים שונות. דיונים שקטים או שיחות בקבוצות קטנות יגרמו למישהו להרגיש בנוח לתרום.
- כיבוד הדעות, האמונות, החוויות ונקודות המבט השונות של אנשים.
- לא לאלץ אף אחד לשתף את הסיפור שלו ולעולם לא לשתף דברים שהמשתתפים משתפים עם אנשים שאינם נוכחים.
- להיות אחראי על הפעילויות ועל מה שמעבירים בהן. לדוגמה, להיות מודע להתפלגות המגדר בזמן השיחה. אם, למשל, בנים וגברים צעירים מדברים יותר מהמשתתפים האחרים, יש לפנות אליהם.
- להזמין את כולם - כולל הצוות - להיות מודע לדעות קדומות ופריבילגיות ולפעול באופן פעיל כדי להתעלם מהם.
- לקבל את אישור המשתתפים לפני השימוש במצלמות או מכשירי הקלטה, זה אומר לכבד את פרטיותם.
- ליצור מרחב של שיחה פתוחה אודות טעויות (פניה למישהו במגדר הלא נכון, הצגת שאלות לא רגישות, דיבור במקום מישהו אחר, שיתוף מישהו באופן שאינו גורם לו לחוש בנוח, שימוש בשפה פוגעת וכיו') ולדווח זה לזה (לפרטים נוספים בנושא, ב-[dealing with conflict](#)).
- לדאוג לבטיחות ולגבולות שלכם כעובדי נוער.¹⁶

¹⁶ נלקח מ-SALTO ID: [לאמץ את הגיוון](#).

הנחיה

למנחים של תהליכי קבוצה יש תפקיד מכריע בהפיכת התכניות למכלילות. רבות מהמחשבות שמשותפים בפרק [תכנון מכליל](#) הן גם חשובות, ועל המנחים לשקול אותן. להשאיר מקום לגיוון זה אומר **שמטרתכם כמנחים היא להבטיח שכל אחד חש בנוח ובביטחון, והוא יכול ללמוד ולתרום**. כדי שזה יקרה, על המשתתפים להיות יכולים גם לתת אימון ולהרגיש בטוחים (ראה [מרחב בטוח יותר](#)).

הנחיית קבוצות מגוונות דורשת מכם להיות פתוחים להתאים את השפה והשיטות שלכם לקבוצה. בדומה לכל קבוצה, עליכם לבדוק באופן תדיר את הדרך שבה אתם מנהלים את התהליכים ואת התקשורת בקבוצה. **שימוש בשפה מכלילה ויצירת מרחב שבו הקבוצה מציעה הצעות או נותנת משוברים** הם שני כללי מפתח העובדים ברוב המקרים.

ענוה היא תכונה חשובה של המנחים: באופן כללי - אולם במיוחד כאשר קשורים לחוויות ולזהויות של האנשים - אתם לומדים כמו יתר המשתתפים. אל תציגו את עצמם כאלה המחזיקים בחכמה, אלא היו לומדים משותפים עימם. אחרת, אתם עלולים לגרום להסתגרות המשתתפים או לאי נוחות לשתף ולהשתתף. מלבד זאת, תמיד **עליכם להיות מודעים לדעות הקדומות ולהשערות שלכם** בעת הנחיה ותקשורת עם אנשים. הישארו פתוחים וסקרנים להכיר בפועל את האנשים עמם אתם עובדים (ולא דעה מוקדמת של מי הם ומה הם צריכים), זה הדבר החשוב ביותר.

התמודדות עם קונפליקטים

לעתים נדירות, פרויקטי הכללה מתנהלים בדרך שבה אתם מצפים שיתנהלו. קונפליקטים יכולים לקרות בכל עת. הסיבות להם יכולות להיות רבות ושונות, צפויות ובלתי צפויות. הטבע האנושי אומר שלעולם איננו מסכימים עם כל אחד ולא נסכים עם כל אחד, כך שעליכם לצפות שבנקודה מסוימת במהלך הפרויקט, ככל הנראה תתקלו (או תצטרכו להתעסק) במידה מסוימת של קונפליקט.

לאסוף יחדיו אנשים מרקע שונה יכול לגרום להתנגשות של ערכים ופרספקטיבות. **סטראוטיפים ודעות קדומות** יכולים להביא בקלות להערות פוגעניות או פעילויות מפלות וחשוב לטפל בהן מיד כשהן קורות - גם כדי להפיק תועלת מכך כהזדמנות למידה עבור הקבוצה.

קונפליקטים יכולים לקרות בין קבוצות או בין יחידים. הם יכולים לערב לא רק את האנשים הצעירים, אלא גם את מנהיגי הקבוצה. טיפול באי הסכמות, הבעת תסכול, עיסוק בבלבול, היעדר משאבים בסיסיים... זה לא דבר קל וייתכן שלא יהיו לאנשים הצעירים את הכישורים והיכולות לנהל מצבים ותחושות כאלה. למרות זאת, בכל קונפליקט יש פוטנציאל לצמיחה ושינוי. הקונפליקט לא חייב להיות הרסני, אם מטפלים בו כשורה. הוא יכול לשמש ככלי בעל ערך בבניית כישורים ועצמה אישית: כאשר מכירים בו ובודקים אותו בסביבה בטוחה, הוא יכול לספק מצבים ותגובות בעלי עצמה, אותם יש לבדוק ואחריהם יש לעקוב לאחר הפרויקט.

אולם, ישנם קונפליקטים רבים מהם ניתן להימנע באמצעות הכנה זהירה ותצפית מתמשכת.

סיבות נפוצות לקונפליקטים בפרויקטי הכללה וכיצד להימנע מהם

תזמון: ללכת לישון מאוחר מדי או פגישות או טיולים ארוכים יכולים לגרום להתעוררויות מאוחרות, רמת אנרגיה נמוכה והיעדר עניין במוקד הפרויקט. השימוש בכלי הערכה כגון "מדי מצב רוח" (ראה תמונה) יסייע לכם לבדוק את הרגשות ורמת האנרגיה באופן סדיר ולהתאים את התכנית או הפעילות שלכם למצב הרוח הנוכחי.

משוב: משוב גרוע יכול לגרום לאי הבנה או להיחשב לביקורת, למרות שזו לא הייתה כוונת מוסר המשוב. כאשר מוסרים משוב, חשוב לכבד את הרגשות של אחרים, להתמקד על מה הם אמרו או עשו ולתת סיבות לדעתכם. עדיף לומר "יש לי דעה שונה על מה שאמרת זה עתה משום..." במקום "כיצד יכולת להיות כל כך טיפש, אתה לא מבין ש...?"

פעילויות לא מתאימות: לא כל הפעילויות יתאימו לכל האנשים הצעירים כל הזמן. היו מודעים לצרכים של כל האנשים בקבוצה ולכל רגש פוגעני העלול להיגרם מפעילות מסוימת (או חלק ממנה). וודאו שכולם יודעים שאף אחד לא נמצא תחת לחץ, אף פעם, להגיד או לגלות משהו שהוא לא חש בנוח לגלות על עצמו. אפשרו לאנשים הצעירים זמן להתחמם לפני ולהירגע לאחר מכן. זכרו לאפשר מספיק זמן לתשאל ודיון, כך שכולם ירגישו שדעותיהם והשתתפותם הם בעלי ערך.

תחומי אחריות אנשים מסוימים אוהבים לקחת על עצמם אחריות ואילו אחרים נמנעים ממנה כמו מאש. לאנשים מסוימים יש הרבה תחומי אחריות בבית ואילו לאחרים יש מעט מאוד. זכרו שעבור משתתפים מסוימים, היבטי "ההעצמה" של פרויקט הכללה עלולים להיות חוויה חדשה לגמרי ומפחידה מאוד. וודאו שכל האנשים הצעירים חשים בנוח ומבינים מה מצפים מהם לעשות. אל תהססו להתערב אם אתם סבורים שמשהו אינו כשורה. זכרו שאנשים הצעירים מכירים היטב את חיים, העצמה והיכולות של עצמם, כך שלעולם אל תכפו עליהם משהו. תנו לאנשים הצעירים להחליט על מה הם רוצים להיות אחראים ותמכו בהם בתהליך זה.

דעות פוליטיות ודתיות: שיחות ללא גורם מנחה, בנושאים שנויים במחלוקת, יכולות לגרום בקלות לקונפליקטים. משתתפים מסוימים יכולים להזדהות מאוד עם נושאים מסוימים - אפילו יותר אם יש להם קשר אישי אליו (חשבו על מדיניות בנושא מהגרים עבור אנשים עם רקע של מהגרים, נושאי להט"ב עבור חברים בקהילת להט"ב, שוויון מגדרי לנשים, אמונות לאנשים דתיים וכיו'). מומלץ לטפל באופן שבו משוחחים על סוגיות קיטוב כבר כאשר יוצרים את חוזה הקבוצה שלכם ולהזכיר לאנשים הצעירים על השוני בין הדעות והאנשים (עיין [בשיחה](#) על סוגיות קיטוב). תמיד יש להדגיש את הצורך במרחב בטוח יותר ולכבד כל אדם, גם אם דעותיו אינן דומות.

רוצים לדעת עוד?

לפרטים נוספים על מקור הקונפליקטים במצב בין תרבותי, יש לעיין ב- [T-Kit בנושא למידה בין תרבותית](#).

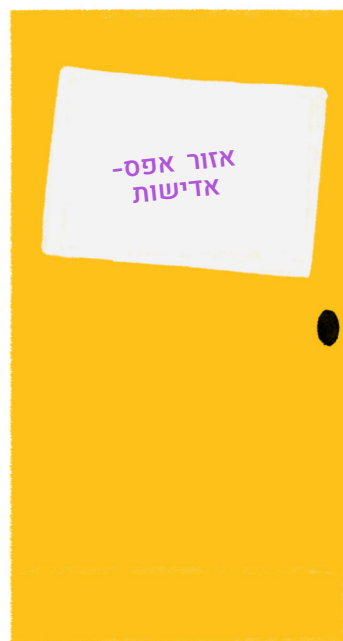

טיפול בהערות פוגעניות ואפליה

טיפול באפליה ושיחה על דעות קדומות והבדלים בפריבילגיות דורשים מכם, כמנחים, לתרגל את היכולת שלכם להנחות דיאלוגים קשים. שיחה בנושאים הקשורים לגיוון יכולה להיות מאתגרת. במצב של קונפליקט, תפקיד מנהיג הקבוצה הוא להיות פתוח, לא שיפוטי וחיובי. חשוב שתתאימו את עצמכם לפגיעות של האנשים הצעירים ותטפחו את הפתיחות שלהם. עליכם לסייע לאנשים הצעירים להבין שהתעמתות עם קונפליקטים מקדמת אותם ביחסיהם עם אחרים ותספק להם את החוויה בה יוכלו להשתמש בחיי היומיום שלהם כאשר יחזרו הביתה. אתם צריכים גם להיות מוכנים להנחות קונפליקטים העלולים לכלול חברי צוות מסוימים, עבורם נדרשת אפילו יותר שלווה נפש.

בקבוצה של אנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר, חשוב במיוחד לטפל בהערות או במעשים מפלים או פוגעניים. אם אדם מסוים - ללא קשר אם הוא משתתף או מנחה - אומר משהו שחוצה את הגבול, לימוד סובלנות¹⁷ מציעה "מדיניות אפס אדישות" במקום "מדיניות אפס סובלנות". במילים אחרות, במקום להשתיק או להעניש את המשתתפים בשל כל התנהגות או דיבור פוגעניים, "אפס אדישות" מציעה להסביר להם בעדינות שמה שהם עשו או שיתפו הוא בעייתי. לפיכך, עליכם לוודא שכל התנהגות או דיבור פוגעני מטופל, כדי להישאר מחויבים ליצירת מרחב בטוח יותר. זכרו שכל דבר, מקורו בלמידה.¹⁸

¹⁷ לימוד סובלנות: בואו נדבר - הנחיית שיחות בנושאים קריטיים עם סטודנטים.

¹⁸ נלקח מ- SALTO ID: לאמץ את הגיוון.

כמה פעולות נכונות לטיפול בקונפליקטים:

- למצוא מצב או סביבה בהם האנשים הצעירים חשים בטוחים ויכולים לדבר בחופשיות: באופן פרטי או בקבוצה, בחוץ או בסביבה סגורה.
- להקשיב לאנשים הצעירים ולא לנקוט עמדה (כל עמדה).
- לעודד אנשים צעירים לדבר ולאפשר להם לדבר (לא להעסיק אותם עם הקונפליקטים והחוויות שלכם).
- לסייע לאנשים הצעירים לבדוק היכן שוכנים שורשי הקונפליקט: ערכים, הרגלים, נורמות ורקע תרבותי שונים וכיו'.
- לנסות להבין כיצד האנשים הצעירים חשים וחושבים.
- לנסות להבין באילו כללים או אסטרטגיה משתמשים שני הצדדים (אם מעורבים צדדים, בכפוף לקונפליקט).
- לשאול את האנשים הצעירים אם אתם יכולים לסייע בכל דרך שהיא.
- לסייע לאנשים הצעירים להבהיר את המצב, הקונפליקט עלול לנבוע מאי הבנה. להימנע מלשפוט מה שאתם לא מבינים ולתמוך בסובלנות בנושא אי הבהירות.
- לא לכפות את הנורמות התרבותיות שלכם, אלא לנסות להבין את הכללים התרבותיים בשני הצדדים.
- לשאול את הצעיר האם יש לו/לה מושג כיצד הצד הנגדי מרגיש.

- לעודד את הצעיר למצוא פתרונות אפשריים לבעיה. באופן זה, הוא יחוש יותר מעורב בשלב הפתרון ויתמוך בהצעות משלו לפתרון.
- לעודד את הצעיר לשוחח עם הצד הנגדי בקונפליקט, אם שניהם מוכנים לזה, לסייע ליצור אווירה לא פחד, שבה תקשורת פתוחה היא אפשרית (אזור ניטרלי, עם מתווך חיצוני וכיו').
- להיות פתוח למשוב (גם אם הוא גרוע) ולא להצדיק כל פעולה מבלי לשמוע את הצעיר/הצעירים.

רוצים לדעת עוד?

לפרטים נוספים על טיפול בקונפליקטים ורעיונות על הטיפול בהם עם אנשים צעירים ניתן למצוא ב- [T-Kit Youth Transforming](#) ו- [Conflict T-Kit Training Essentials](#).

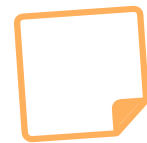
שיטות ופעילויות

לאחר שהאנשים הצעירים התגברו על החרדה הראשונית שלהם ומתחילים לחוש בנוח זה עם זה, ניתן להתחיל להשתמש בסוגים אחרים של שיטות בתכנית שלכם. לדוגמה:

- **עבודה בקבוצות קטנות** מעודדת את כולם להשתתף ולסייע לפתח עבודת צוות של שיתוף פעולה. היקף הקבוצה הקטנה יהיה תלוי בדברים מעשיים כגון כמה אנשים צעירים ישנם בסך הכול וכמה מרחב עומד לרשותכם. קבוצה קטנה יכולה להיות שניים או שלושה אנשים צעירים, אולם הן בדרך כלל עובדות הכי טוב עם ששה או שמונה משתתפים. עבודה בקבוצה קטנה יכולה לארוך חמש עשרה דקות, שעה או יום שלם, בכפוף למשימה הרלוונטית. ללא קשר לנושא, חשוב מאוד שהעבודה תוגדר באופן ברור וכי האנשים הצעירים מתמקדים בהשגת היעד הדורש מהם משוב מכלל הקבוצה. לעתים נדירות זה יעיל לומר לאנשים פשוט "לשוחח על הבעיה", במקום זה, יש לתת להם משימה ספציפית שתוביל לתוצאה. לדוגמה, להקצות משימה בצורת בעיה המובילה לפתרון. לדוגמה, להקצות משימה בצורת בעיה שיש לפתור או שאלה עבורה נדרשת תשובה.

זכרו

אנשים בדרך כלל חשים בנוח עם מה שהם יודעים וכמה מהם עשויים להעדיף להישאר באזור הנוחות של הקבוצה הלאומית שלהם. מלבד אם הדבר נחוץ בהחלט, אל תתנו לאנשים הצעירים לבחור קבוצות משנה משלהם. ישנן מספר דרכים להבטיח שקבוצות לאומיות יתערבבו זו עם זו: באמצעות מינוי אקראי, מתן מספרים או כרטיסים או סידור לפי צבעי הקשת.

- **פרויקט Café :** לעתים קרובות קורה שהיחסים ההדוקים ביותר בפרויקט נבנים במהלך הפסקות או רגעים לא רשמיים, כך שזה יכול להיות רעיון טוב לארגן כמה פעילויות על כוס קפה. מרחב Project Café יכול להגביר את האינטראקציה, ליצור בסיס לשיתוף פעולה עתידי, לשפר את ההשתתפות והמוטיבציה ולתרום ליצירתיות הקבוצה והארגון העצמי.
- **סימולציות ופעילויות אחרות הדנות בזכויות האדם ובנושאים בין תרבותיים.** ה-[Compass](#) Council of Europe resources ו-[All Different](#) [All Equal](#) - מציעות המון מתודולוגיות וגם תיבת הכלים של [SALTO](#).
- **Living library:** אל תשפוט ספר לפי הכריכה שלו. Living Libraries מאפשרת לאנשים ללמוד יותר אודות המציאויות שלהם.
- **פעילויות בנושא שיתוף פעולה** עוסקות בהשתתפות ומעורבות. פעילויות אלה נחשבות לעתים קרובות "כמשחקים", משום שהן מהנות (כגון התלבשות, משחקי מצנח וכיו'). אולם המדובר ביותר ממשחק, הן עוסקות בקריאת תגר על היחיד, בניית אחידות הקבוצה ולהגביר את העניין של האנשים הצעירים ואת "התמיכה וההסכמה בקבוצה". משחקי שיתוף פעולה בדרך כלל הם:
 - ניתנים להתאמה - ניתן להתאים את הטוב ביותר לכל מצב ולהדגיש כמה נקודות שונות. לעתים קרובות ניתן לשנות מעט את רוב המשחקים ועדיין הם ישמרו על הטעם והאופי המקורי שלהם.
 - קצרים - הם יכולים לארוך דקה אחת ולכלול איור ויזואלי או קטע מילולי ועד לחצי שעה של תרגיל שיחת קבוצה.

- לא יקרים - בדרך כלל הם לא דורשים חומרים או ציוד רבים (רבים מהם לא דורשים זאת כלל) ואתם לא צריכים להיות בעלי ידע מקצועי כדי לערוך אותם.
- סיכון נמוך - אם מתאימים אותם להקשר הנכון ומיישמים אותם באופן חיובי ומקצועי, כמעט תמיד הם יצליחו.
- משתפים - הם מערבים את האנשים הצעירים באופן פיזי באמצעות תנועה או באופן פסיכולוגי באמצעות תשומת לב ויזואלית ומנטלית, הם מתקשרים עם אנשים צעירים תוך שהם גורמים להם לחשוב, להגיב או לכיף.

כאשר משתמשים במשחקי שיתוף פעולה או סימולציות, יש להיזהר לא לבחור פורמט או תוכן העלול להרחיק את האנשים הצעירים מהתחלה (כגון הצגת משחק הדורש התנהגות אינדיבידואליסטית מקבוצה של אנשים צעירים עם אוריינטציה גבוהה לעמיתיהם). באופן דומה, אל תבחרו פעילות פשוט מהסיבה ש"היא תמיד הייתה יעילה בעבר". ייתכן שנסיבות העבר היו לגמרי שונות. ייתכן שאנשים צעירים עברו מצבים בחיים האמתיים שיש לכם מעט ניסיון בהם או כלל לא ולפיכך, ייתכן שהם יהפכו מתוסכלים אם תעבדו עם אג'נדה שאינה רלוונטית לצרכים שלהם.

הקפידו גם להשאיר הרבה מרחב לאנשים הצעירים כדי לתקשר, לבדוק את הסביבה

עצה

אם הדבר אפשרי, תמיד יש להנחות ביחד בפעילות. ישנם יתרונות מעשיים בעובדה ששניים יחלקו את האחריות של סיוע לקבוצה קטנה לעבוד או לטפל בצרכים אינדיבידואליים. שני מנחים יכולים לתמוך זה בזה אם הדברים לא עובדים כמתוכנן וזה גם יותר מתגמל לערוך בדיקה עם אדם אחר מאשר לעשות זאת לבד.

ולשחק משחק לוח. ניתן גם להציע פעילויות אופציונליות לגלות את התרבות המקומית, לשחק ספורט ולתקשר באופן יותר רגוע.

רוצים לדעת עוד?

קראו עוד בנושא סביבות למידה מכלילות בשותפות אסטרטגית בנושא הכללה: [עסקו בהכללה! מדריך על הכללת בעלי מוגבלויות בפרויקטים אירופיים לנוער](#).

חומר למחשבה

כמנהיג/מנחה קבוצה אולם האם שאלתם את עצמכם מעולם האם אתם מתייחסים אליהם באופן הוגן וצודק גם כן? (להגדרה, יש לעיין [בהגינות וצדק](#)).

היו מודעים לשיטות העבודה שאתם בוחרים לכל אורך פרויקט ההכללה שלכם ונסו לעשות אותו באופן הוגן וצודק ככל האפשר.

לדוגמה: אם אתם מפגישים את האנשים הצעירים שלכם במהלך פגישה, אתם מתרגלים שוויון (משום שכל האנשים הצעירים נמצאים במקום אחד ובתיאוריה, הם נהנים משוויון הזדמנויות להשתתפות), אולם לא בהכרח הגינות וצדק. תמיד יש אדם צעיר אחד או שניים בקבוצה, שיש לו קושי לדבר, שמוצא את התשובות הנכונות מיד, או שתמיד מלא בהערות או בבדיחות. אולם ישנם האחרים, שלעתים נדירות אומרים דבר כלשהו. זכרו שלעובדה זאת יש סיבות שונות: לאנשים צעירים אלה ייתכן שחסר בטחון עצמי או שהם יותר מופנמים. ייתכן שחסרים להם כישורי שפה. ייתכן שיש להם לקויות למידה, ההופכות את עיבוד המידע עבורם לקשה יותר בהשוואה לאחרים. ייתכן שהם דיסלקטיים. וכיו'.

דרך אחת פשוטה לטפל באופן יותר הוגן וצודק במצבים היא **לחכות 5 עד 10 שניות** לאחר הצגת השאלה. לתת לכל אחד בקבוצה זמן לעבד את השאלה ולחשוב על תשובה - לא רק אותם צעירים שהם מהירים וספונטניים. כמתווכים, עשו את כל המאמצים לתת לכל החברים בקבוצה את הזמן והמרחב להם הם זקוקים להשתתף באופן מלא.

דרך אחרת היא **לגוון את שיטות העבודה שלכם כך שיהיו יותר מכלילות**. לעתים קרובות אתם בוחרים דרכי למידה יותר מסורתיות או "אקדמיות" (כגון, קריאה, כתיבה, דיון בקבוצה וכיו'), משום שזה מה שאתם רגילים לעשות. למרות זאת, זכרו שאנשים שונים לומדים בדרכים שונות. כמה לומדים באופן הטוב ביותר באמצעות ייצוג ויזואלי, אחרים באמצעות מספרים, אחרים לומדים באופן הטוב ביותר בשימוש בידיהם, אחרים לומדים באופן הטוב ביותר במהלך תזוזה. לעבודה באופן הכי הוגן וצודק, נסו להשתמש במגוון שיטות העונות למגוון סגנונות למידה ונותנות למשתתפים מגוון דרכים שונות להגיב ולתרום. זה רלוונטי גם במסגרות מקוונות שבהן לא כל אחד חש בנוח להשתתף כאשר המצלמות שלו בפעולה או באמצעות דיבור. הרמת ידיים, תרומה לשאלון, כתיבה בצ'אט, שיחה בקבוצות קטנות, כל אלה יכולים להוות חלופות.

במסגרת הפיזית, לעתים הגיוני **לנוע במעגל**, להקשיב לכולם או להחיל כללים אחרים המסייעים לגוון את הקולות. רק וודאו שכולם יכולים להעדיף בקלות שלא לדבר או לתרום ולהעביר את תורם לאדם הבא.

תשאול

כאשר מבצעים סימולציה או פעילות שיתוף פעולה, יש גם לוודא שאתם מאפשרים למשתתפים לחשוב על כך. **לעולם אין רק "לבצע" פעילות ניסיונית. חשוב מאוד לעקוב אחריה בתשאול, על מנת לאפשר לאנשים הצעירים להבין את מה שקרה, להעריך את חוויתם ולהמשיך להחליט כיצד לפעול או להתנהג בעתיד.** כלומר, תשאול הוא חיוני עבור אנשים, כדי להפיק למידה מפעילות ניסיונית.

הקדישו זמן בתום כל פעילות כדי לשוחח עליה ולנתח את מה שקרה וכיצד הם רואים אותה בהקשר למצבים בחייהם שלהם. ללא חשיבה, אנשים צעירים לא מרוויחים הרבה מהחוויות שלהם. נסו לעבור על תהליך התשאול וההערכה ברצף, תוך שאתם שואלים את האנשים הצעירים שאלות המסייעות להם להתקשר למה שקורה במהלך פעילות וכיצד הם חשו, מה הם למדו על עצמם, מה הם למדו על הנושאים שנדונו, כיצד מה שקרה בפעילות קשור לחיים האמתיים וכיצד הם יכולים להתקדם ולהשתמש במה שהם למדו.

רוצים לדעת עוד?

ניתן לקרוא עוד בנושא תשאול בכתובת: <https://scottnicholson.com/pubs/completingexperience.pdf>

חשיבה

באופן אידאלי, חשיבה עצמית היא תהליך אותו יש להתחיל ממש בתחילת הפרויקט ולהמשיך לאורך יישומו. זה יכול להתבצע, באופן רשמי או בלתי רשמי, באמצעות עידוד האנשים הצעירים לחשיבה עצמית בדרכים שונות וברגעים שונים במהלך הפעילות. להלן כמה עצות ושיטות להפעיל את התהליך:

- אם כמה מהאנשים הצעירים אוהבים כתיבה, עודדו אותם לערוך יומן יומי. אם לצעיר יש קשיים בכתיבה, הוא יכול לצייר תמונה יומית או לבצע קולז' שבועי מתמונות במגזינים, כדי לתאר אירועים ורגשות.
- לחילופי נוער, עריכת פגישות חשיבה קבוצתיות באופן יומי בקבוצות קטנות, יכולה להיות כלי נהדר לסייע למשתתפים לעצור ולחשוב על רגשותיהם, למידותיהם והאתגרים הניצבים בפניהם. וודאו שכולם חשים בנוח לשתף וכי כל צעיר מקבל זמן לדבר ולהקשיב.
- במיוחד, עבור חוויות בינלאומיות ארוכות יותר, עודדו את האנשים הצעירים לחשוב על העתיד שלהם במהלך הפרויקט, אל תחכו עד לסוף כדי לעשות זאת.
- עבור משתתפים מסוימים זה יכול לעזור לאסוף "רגעים" או "תמונות" שהיו להם רושם עמוק עליהם.

רוצים לדעת עוד?

קראו עוד על חשיבות החשיבה ועצות וטריקים בנושא קבוצות חשיבה
ב- [NOW Journey Blueprint](#).

לכלים ועצות בנושא חשיבה עצמית, עיינו ב- [SALTO Youth: Youthpass for ALL](#)

ניטור

לא רק עבור המשתתפים חשוב לקחת הפסקה ולחשוב, זה חשוב באותה מידה שצוות המנחים של הפרויקט יבצע הערכה של הפעילויות על בסיס קבוע. לחילופי נוער אישיים, מומלץ לקיים פגישות צוות בכל ערב ולדון איזו פעילות עבדה היטב, איזו לא עבדה ומה כדאי לשנות בתכנית למחרת.

יש לוודא שאתם נותנים לכל המשתתפים הזדמנות לשתף את החוויה שלהם

רוצים לדעת עוד?

לפרטים נוספים בנושא, יש לעיין בפרק "[הערכה יומית ומתמשכת](#)"
ב- [T-KIT Training Essentials](#).

בהכשרה, לא רק בסופה אולם גם במהלך ההכשרה, כך שניתן להשתמש במשוב זה ככל שהתכנית מתקדמת. כמובן שבדרך כלל זה רעיון טוב לכלול את האנשים הצעירים בכל החלטה בנוגע לתכנית שייתכן שתצטרכו לבצע במהלך הדרך.

רוצים לדעת עוד?

הפרקים הבאים יספקו לכם מידע ורעיונות נוספים בנושא הערכה.

סיום ופרידה

פרויקט הכללה יכול להיות חוויה עצמתית ורגשית. כאשר משלימים פרויקט בהצלחה, כולם יכולים לעבור לדברים חדשים, להרגיש טוב בנוגע למה שהושג. בשלב האחרון, חשוב מאוד לזהות רגשות של אנשים ולהיות רגיש אליהן, במיוחד אם לחברי הקבוצה יש קשר הדוק ביניהם.

סיום ופרידה יכולים להיות מלחיצים, לכן כדי לסייע לכם להבטיח שסיום הפרויקט שלכם יהיה שמח וחיובי, אנו מסיימים פרק זה עם כמה רעיונות להערכה, אישור ושיבוח חוויות הלמידה של האנשים הצעירים.

מבט לאחור

מלבד הניטור המתמשך בקרב הצוות שלכם, באופן אידאלי אתם יכולים להקדיש רגע להערכה בתום הפרויקט שלכם, עם המשתתפים שעדיין נוכחים, כאשר הכול עדיין טרי.

זה יכול להיות עצמתי מאוד לסיים את השלב הפעיל של הפרויקט כאשר אתם נותנים לאנשים הצעירים דקה להסתכל לאחור ולחשוב על כל מה שקרה. כמה שיטות כוללות:

- **ויזואליזציה מודרכת:** כדי לרענן את זיכרונם של אנשים בנוגע לאירועים אחרונים, בקשו מהאנשים הצעירים להרגיש בנוח (ישיבה על כיסא, שכיבה על הרצפה וכיו') ולעצום את עיניהם. השמיעו מוזיקת רקע נעימה. לאחר מכן, בקול נמוך, בקשו מהאנשים הצעירים להירגע ולחזור בראשם ליום לפני תחילת הפרויקט. בקשו מהם לחשוב על היום שבו החלו את מסעם, למה הם ציפו, מי הם פגשו. הזכירו להם את כל הפעילויות השונות של תכנית הפרויקט: כללו כמה שאלות או סיפורים מצחיקים פה ושם. לאחר ש"רעננתם" את זיכרונם של האנשים, אתם מוכנים להתחיל לאסוף את המשוב והרשמים של המשתתפים (ראה שיטות להלן).
- **היזכרות בפגישות** אירוע אחר אירוע, בסדר כרונולוגי, האנשים הצעירים מספרים אחד אחרי השני מה הרשים אותם הכי הרבה במהלך הפרויקט (ברגעים הטובים והרעים).

- **לסמל את החזון** בקשו מהאנשים הצעירים לצייר סמל על החול או על נייר, המייצג את דעתם או את חזונם בנושא הפרויקט. כאשר כולם סיימו לצייר, האנשים הצעירים מסבירים זה אחר זה את הסמל שלהם במשפט אחד או ב-2-3 מילות מפתח.
- **רכילות חיובית:** חלקו את האנשים הצעירים לקבוצות קטנות של שלושה משתתפים. במהלך שלוש דקות, שני חברי קבוצה נותנים לחבר הקבוצה השלישי סדרת מחמאות. (מוותר להגיד רק הערות חיוביות!). לאחר שלוש דקות, התפקידים מתחלפים ונותנים לאדם חדש מחמאות.
- **נרות:** כאשר כולם יושבים במעגל, יש לשים 10 נרות קטנים דולקים ו-10 נרות קטנים כבויים במרכז המעגל. בקשו מהמשתתפים להדליק נר ולחלוק רגע טוב או לכבות נר ולשתף רגע לא כל כך טוב. המשיכו את הפעילות כל עוד האנשים הצעירים משתפים רגעים.

שבח

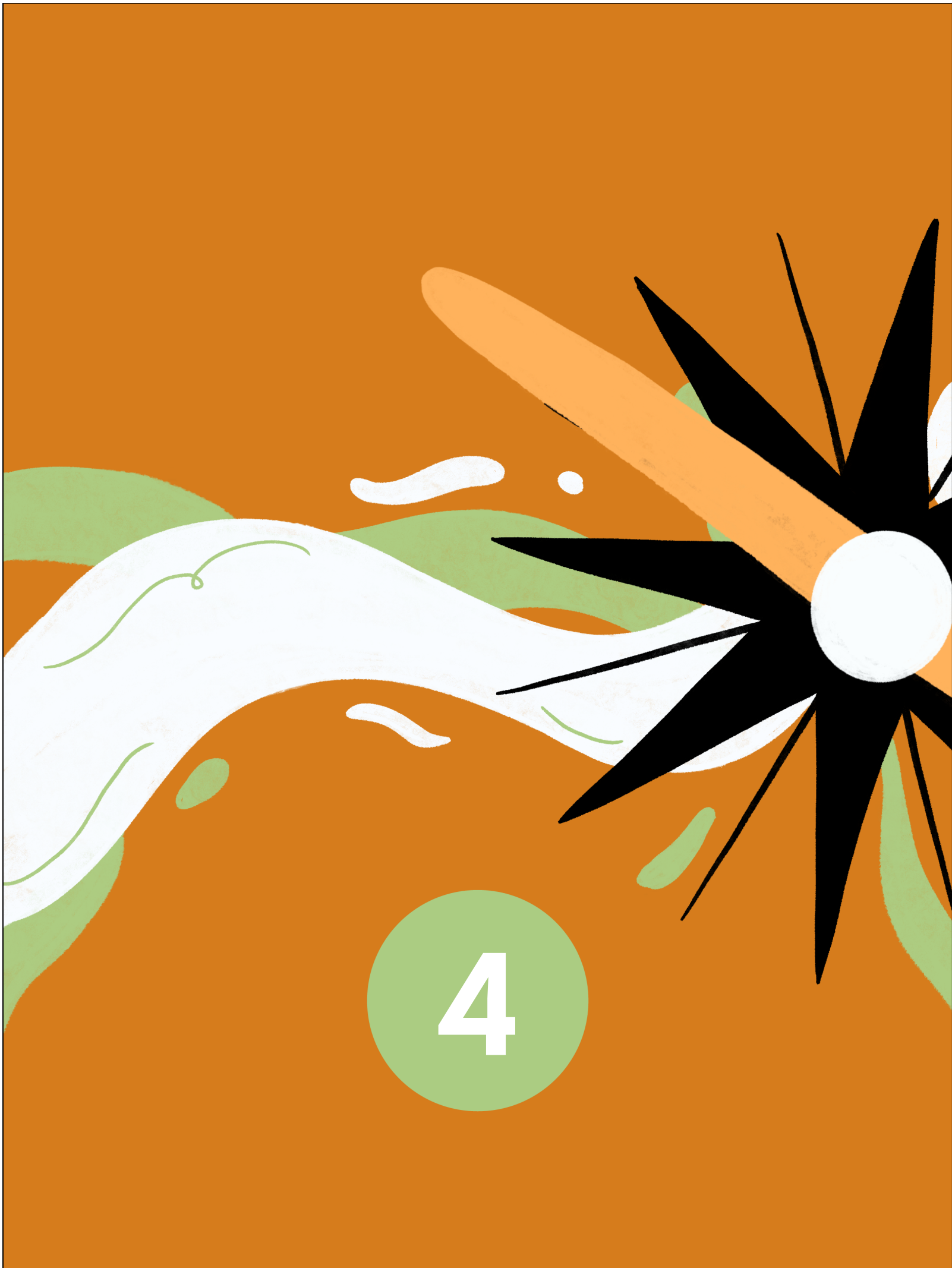
כמו שחשוב להקדיש תשומת לב [לתחילת](#) הפרויקט, עליכם להקדיש תשומת לב רבה לסיומו. בסיומו, יש לתת הזדמנות למשתתפים לשבח את מה שהם השיגו, הקשרים שהם קשרו והצמיחה האישית שלהם. זוהי גם הזדמנות טובה להעריך את הפרויקט יחדיו כאשר הרגשות והרשמים עדיין טריים.

מלבד לאפשר למשתתפים להיזכר בהכול (ראה [הערכה](#) לרעיונות כיצד לעשות זאת), לשבח אומר גם לערוך מסיבת סיום כיפית וקלילה או משהו דומה. זה יכול להיות מסביב לאח (וירטואלי), עם מוזיקה וריקודים ו/או עם אוכל מיוחד. פרויקט הכללה אומר מסע ארוך עם הרבה רגעים טובים ולא טובים... אולם בסוף, הכול שווה את זה. המשיכו וארגנו לעצמכם ולקבוצה מסיבת סיום שווה. הרווחתם את זה ביושר!

וכאשר יגיע הזמן להיפרד, **וודאו שרגע הפרידה אינו מהיר מדי ולכולם יש זמן להגיז שלום** - משהו שעלול להיות מאוד רגשני ואפילו קשה לכמה מהאנשים הצעירים. טקסי פרידה כגון תרועת קבוצה סופית, משחק עם הממריץ המועדף על הקבוצה או שירת שיר שצץ במהלך הזמן ששהיתם ביחד, יכולים לעזור.

4

שלב מעקב

שלב המעקב הוא ההזדמנות שלכם להפיק את המרב מהפרויקט שלכם ולהשתמש בו כמקור להתפתחות של האנשים הצעירים לטווח ארוך. הכול עוסק בהפיכתם למודעים לתוצאות הפרויקט ולסייע להם ליישם את הכישורים החדשים, ההתלהבות ותחומי העניין שלהם בחזרה בסביבה המקומית שלהם.

המעקב בפרויקט הכללה כרוך במבט לעתיד ומבט לאחור. הוא כולל:

זהו גם רגע של התחלת ניטור כיצד החוויה משפיעה על הדרך העתידית של האנשים

- הערכת הפעילויות (לזהות את תוצאות הלמידה של המשתתפים)
- הערכת הכללה והגיוון
- שילוב מחדש
- אישור למידת המשתתף
- הפצת תוצאות הפרויקט

הצעירים. היום האחרון של פרויקט הכללה אינו צריך להיות תום החוויה, אולם תחילת דרך חדשה לעתיד.

הערכה

הרבה זמן ומאמצים הושקעו בהפיכת הפרויקט לאפשרי - כעת הזמן לזהות מה הלך טוב, מה לא הלך טוב ומדוע. האם יעדי הפרויקט המקוריים הושגו? האם הייתה עמידה בציפיות האנשים הצעירים? האם זה יכול היה להתבצע טוב יותר? מידע זה הוא שימוש משום שהוא יכול לסייע לכם לבצע שיפורים בעתיד.

ישנו מגוון רחב של שיטות הערכה זמינות (שאלונים, סקרים, רשימות סימון וכיו') אולם חשוב לבחור את אלה המתאימים לקבוצה שלכם ומאפשרים לאנשים הצעירים ולמנהיגי הקבוצה להשפיע בתהליך.

הערכת הפעילויות

אתם והאנשים הצעירים שלכם השלמתם זה עתה בהצלחה את הפרויקט שלכם. כולכם הקדשתם זמן ואנרגיה מרובים להגיע עד כה. כעת הזמן לעצור ולהסתכל על מה שהשגתם בדיוק ואילו שיפורים יש לבצע בפעם הבאה.

הערכה היא איסוף וניתוח מידע המשקף את התוצאות של הפעולות וכיצד תוצאות אלה קשורות למטרות המקוריות שלנו. זהו תהליך מתוכנן שמטרתו למדוד **עד כמה הפעולות השיגו את מטרותם: להראות מה הייתה משמעותה של החוויה עבור האנשים הצעירים**. הערכה היא תהליך של השתתפות המעצים את אלה המעורבים בפעולות, אנשים צעירים, עובדי נוער, חברים ברשתות התמיכה של האנשים הצעירים, לשקף וללמוד מניסיונם.

הערכה לא צריכה להיות משהו שאתם "פשוט עושים" בתום פרויקט בינלאומי, משום שאתם צריכים לעשות זאת. זהו רגע למידה בעל ערך לכל אחד שהיה מעורב, אז תנו לו את הזמן והמרחב לו הוא ראוי. תהליך הערכה טוב צריך להתחיל מיד לאחר תחילת הפרויקט ולהמשיך עד לסופו.

שיטות הערכה

ישנן דרכים רבות שונות וכפיות להעריך את פרויקט ההכללה שלכם. התהליך לא צריך להיות מסובך או מאתגר מדי. בחרו שיטות וכלים המתאימים ומעניינים את האנשים הצעירים שלכם.

כאשר אתם עובדים עם אנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות יותר, מומלץ **להשתמש במגוון שיטות אינטראקטיביות** (תרגילים קבוצתיים ואישיים כגון משחקים, דיונים פתוחים, סיעורי מוחות וכיו'). אם הדבר מתאים, אתם יכולים גם להשתמש בשיטות יותר רשמיות כגון ראיונות, סקרים ושאלונים.

אם האנשים הצעירים חשים בנוח, ככל הנראה יהיה להם הרבה מה להגיד בשלב ההערכה. אולם, זכרו שלא כל אחד מרגיש בנוח לדבר בקבוצות גדולות. כמו כן, בתרבויות מסוימות זה נחשב לחוסר נימוס משווע לבקר באופן פתוח, אפילו באווירה בונה ובטוחה. כאשר אתם מתכננים הערכה, וודאו שאתם משתמשים בשילוב של שיטות הנותן לאנשים הזדמנות לבטא את דעותיהם (ביחד, בקבוצות קטנות, אחד על אחד) ולהציג את דעותיהם (בשיטות פעילות יותר שאינם מערבות בהכרח דיבור - שוב, כולם ביחד, בקבוצות קטנות, אחד על אחד, באופן אישי ואם אפשר, אפילו באופן אנונימי).

רוצים לדעת עוד?

ניתן למצוא שיטות הערכה רבות ב- [T-Kit Educational Evaluation](#) ו- [T-Kit Training Essentials](#) וגם ב- [SALTO Toolbox](#). ניתן להשתמש ברוב השיטות במהלך הפרויקט או כאשר האנשים הצעירים חזרו הביתה.

הערכה עצמית של המשתתפים

כמו כן, חשוב ליצור **מרחב שבו המשתתפים יעריכו את החוויה שלהם**. כאן אתם יכולים היטב לסמוך על מה שעשיתם במונחים של [חשיבה](#) במהלך הפרויקט. אם אתם משתמשים ביומן, צילומים או ציורים, אתם יכולים לבקש מהמשתתפים לסקור את מה שכתבו, כדי לראות אם הם יכולים לזהות כל שינוי בהתנהגות, באמונות, ביחס או בכישורים שלהם וכיו'.

גישה נחמדה אחרת היא לסייע לאנשים הצעירים לבצע רשימת מלאי של הכישורים שהם רכשו. עזרו להם לזהות כיצד למידה זאת יכולה לסייע להם לבצע את השלבים הבאים לאורך הדרך (מציאת עבודה, קבלת תעודה, במסגרת המצב המשפחתי שלהם וכיו'). זה מתחבר היטב לתהליך אישור למידת המשתתף. מומלץ כבר להשתמש ב- Youthpass בשלב זה כדי לסייע למשתתפים לעכל את הלמידה שלהם באופן יותר קונקרטי (ראה [אישור למידת המשתתף](#)).

הערכת ההכללה

כאשר אתם מארגנים תכניות הכללה, חשוב מאוד גם להעריך את המאמצים שלכם בהכללת אנשים צעירים שונים בתכנית. הדבר צריך להיעשות ביחד עם הארגונים השותפים שלכם. שלב זה הוא חשוב ביותר משום שהוא מאפשר למידה ושיפור גישות ההכללה והגיוון שלכם לפרויקטים עתידיים. השאלות הבאות יכולות לסייע בשיחה זאת:

- האם הצלחתם להגיע לקבוצת הצעירים אליה קיוויתם להגיע? אם לא, מדוע?
- האם הצלחתם לכלול את המשתתפים בתכנון התכנית?
- בהתאם לתצפית שלכם ולהערכה לפי המשתתפים, האם אתם חשים שכל המשתתפים יכלו להשתתף באופן שווה בכל ההיבטים של התכנית?
- אילו גישות הכללה עבדו היטב, אילו יש לתכנן מחדש לפעם הבאה?
- היכן גיליתם דעות קדומות פוטנציאליות או חוסר מודעות בקרב חברי הצוות? כיצד הייתם יכולים לבדוק אותם עוד?
- האם נתקלתם בכל חסם לא צפוי? האם הצלחתם להסיר אותו?
- מה הייתם עושים אחרת בעתיד?
- מה היו תובנות המפתח שלכם כעובדי נוער?

שילוב מחדש

תום פרויקט ההכללה אינו תום התהליך כלל וכלל. שילוב מחדש הוא שלב חשוב עבור האנשים הצעירים משום שבשל החוויות והלמידה שהושגו בפרויקט הבינלאומי, יש סיכוי שהם יחזרו הביתה שונים ממה שהיו לפני תחילת הפרויקט. כתוצאה מכך, ייתכן שיהיו לאנשים הצעירים קשיים להסתגל מחדש למעמד שהיה להם קודם עם עמיתיהם או במסגרת המשפחה. **על מנת לסייע "לנחיתה קלה" לאחר החזרה הביתה, ייתכן שתידרש תמיכה אישית רבה מצדכם, עובדי הנוער וממומחים אחרים.**

המילה "שילוב מחדש" יכולה להישמע כבדה קמעה, ולעשות רושם שהמדובר בתהליך עגום וקשה. אולם לא כך הדבר כלל וכלל. בהקשר של פרויקט בינלאומי, **שילוב מחדש משמעו לסייע לאנשים הצעירים להפיק את המשמעות מכל מה שהם ראו וחוו בחו"ל, להבין את ההשפעה שהייתה לכך עליהם** (וייתכן שעדיין ישנה) למצוא דרכים להשתמש בכישורים וביכולות שייתכן ורכשו ולתכנן את השלבים הבאים לעבר מטרות חדשות בעתיד.

שילוב מחדש כרוך בטרנספורמציה. אולם, יש לזכור שגם אם ייתכן שהצעיר השתנה, סביבת הבית לא השתנתה. **יכול להיווצר מתח בין צורת החשיבה, צורת הביצוע וצורת החיים "הישנה" והחדשה**, (בקרב המשפחה, קבוצת העמיתים ואפילו במוחו של הצעיר). במיוחד, קשה להיפטר מהרגלים ישנים, כך שעבור אנשים צעירים אלה שהיה להם סגנון חיים כאוטי או בעייתי אותו נטשו במהלך הפרויקט, שילוב מחדש מוצלח הוא חיוני. השילוב מחדש של הצעיר צריך להיות מכליל ככל האפשר, ולערב, במידת האפשר, נציגים מכל התחומים של רשתות התמיכה האישיות והמקצועיות של האנשים הצעירים (בני משפחה, חברים ומומחים).

מה כרוך בשילוב מחדש

שילוב מחדש יכול להתבצע בכמה צורות, בכפוף למשך הזמן שבו שהו האנשים הצעירים בחו"ל. שילוב מחדש לאחר שבוע ימים של חילופי נוער ככל הנראה לא יהיה קשה כלל, אולם שילוב מחדש לאחר 3 או 6 או 12 חודשים בחו"ל בפרויקט של European Solidarity Corps, יכול להיות הרבה יותר מסובך.

ישנם היבטים שונים ופרטים טכניים שאדם צריך "ללמוד מחדש" לאחר החזרה הביתה משהיה של תקופת זמן (ממושכת) בחו"ל. לדוגמה:

- **פרטים טכניים:** האם לצעיר יש היכן להתגורר לאחר חזרתו הביתה? האם יש לו כל הכנסה? מהו מצב הבריאות הנוכחי שלו (המנטלי והפיזי)?
- **יחסים אישיים:** כיצד היחסים האישיים עם בני המשפחה ו/או חברים השתנו במהלך תקופת השהות בחו"ל? האם הם הפכו לחיוביים יותר, לשליליים יותר? האם ישנם סיכונים הכרוכים בהתחלה מחדש של מערכות יחסים מסוימות, כעת לאחר שהצעיר חזר הביתה? כיצד לשמור על קשר עם חברים חדשים וקשרים חדשים שנוצרו בחו"ל?
- **כישורים ויכולות חדשים:** האם ישנם מקומות או הזדמנויות בהם הצעיר יכול להשקיע את הכישורים שהשיג/פיתח (לדוגמה, עבודה בשכר, חניכות, התנדבות בקהילה)? האם הצעיר יודע שהזדמנויות כאלה קיימות? האם הוא יכול לנצל אותן בעצמו או שהוא זקוק לתמיכה מסוימת?

- **יצירת קשר מחדש עם מומחים:** האם ישנם אנשים, מחלקות או מוסדות עמם על הצעיר ליצור קשר לאחר חזרתו הביתה? לדוגמה, לשכת עבודה, מחלקות לעבודה סוציאלית, המשטרה, מערכת המשפט וכיו'.
לעבודה סוציאלית, המשטרה, מערכת המשפט וכיו'.

- **תכניות לעתיד:** מה יעשה הצעיר באופן קונקרטי לאחר חזרתו הביתה? כיצד הוא יישם את למידתו החדשה? האם קיימת תכנית פעולה? האם זה כרוך בבית ספר, עבודה, התנדבות, הכשרה נוספת...? האם יש סיכוי שהצעיר יחזור לעשות בדיוק את מה שהוא עשה לפני הפרויקט?

בחינת שאלות זה היא כמובן באחריותם של האנשים הצעירים בעצמם, אולם זה לא אומר שאתם, כעובדי נוער/מנהיגי נוער, לא יכולים לסייע בכך שתצפו את התחומים שבהם הצעירים עלולים להיתקל בקשיים ותהיו מוכנים לסייע להם לאורך הדרך.

זכרו שככל שהפרויקט היה ארוך בחו"ל, כך יש סיכוי גדול יותר שהאדם השתנה באופן מהותי (במונחים של האישיות שלו, המבט שלו על החיים, התכניות שלו לעתיד וכיו'). אלה תהליכים מורכבים שכולם לוקחים זמן לבטא ולהבין וזה אפילו עשוי לארוך שנה או יותר כדי לעשות זאת. וודאו שאתם מקדישים מספיק זמן להדריך באופן נכון את האנשים הצעירים שלכם בשלב השילוב מחדש.

שלבים פעילים להקלה על השילוב מחדש

כעובדי נוער/מנהיגי נוער, יכולה להיות לכם השפעה חיובית על תהליך השילוב מחדש, באמצעות:

1. עבודה עם האנשים הצעירים ליצירת הזדמנויות לשיתוף המידה והחוויות שלהם, ובנוסף

2. לסייע לחברי הרשתות החברתיות שלהם להבין כיצד ומדוע הפרויקט הבינלאומי השפיע עליהם.

זה יכול להתבצע בדרכים שונות. לדוגמה:

- **ליצור הזדמנויות עבור האנשים הצעירים "לדווח"**. אלה צריכים להיות רגעים שבו הצעיר יכול ליידע את עמיתיו, בני משפחתו, חברים בקהילה ואחרים המחויבים לדרכם, אודות תוצאות המידה של החוויה שלו. לשם כך, האנשים הצעירים יכולים לשתף את היומנים, סרטוני הווידאו, הדוחות הכתובים, הרישומים האישיים של ההישגים, תעודות Youthpass, מאמרים בעיתונים ובמגזינים בנושא הפרויקט וכיו'. הם יכולים לכתוב מאמרים לעלוני חדשות או אתרי אינטרנט של ארגונים או להשתתף בריאיון בעיתונים מקומיים, תחנות טלוויזיה או רדיו.
- **אפשרו לצעיר הזדמנויות "להחזיר" באמצעות התנדבות בקהילה שלו**. באופן דומה, אתם יכולים לתמוך באנשים הצעירים לפעול כאנשי קשר בארגון שלכם. לדוגמה, לאחר שהשיגו ניסיון בחילופי נוער, תכנית ESC וכיו', הם יכולים לעודד אנשים צעירים אחרים (בארגון שלכם, בעיר או באזור) לבצע פרויקטים דומים ולתמוך בהם בצעדיהם הראשונים. כמו כן, הם יכולים ליטול חלק (או לקחת תחומי אחריות חדשים) בארגון המחזור הבא של פעילויות בינלאומיות.

- **תנו לאנשים הצעירים הזדמנות ליישם את הכישורים שרכשו במהלך הפעילות הבינלאומית (לדוגמה, אם הם השתתפו בפרויקט מחול, עודדו אותם לעשות הופעה קצרה או לארגן סדנה בנושא מחול).**

- **סיוע בהקמת רשתות תמיכה בעמיתיהם.** זו דרך טובה לדאוג שהאנשים הצעירים ימשיכו להיות מעורבים בזירה הבינלאומית. רשתות חברתיות לא רשמיות כגון קבוצות מקוונות, שניתן להקים בתום פרויקט ההכללה, מאפשרות למשתתפים (צעירים ומנהיגי הקבוצה) לזהות בעיות שילוב מחדש משותפות ולעבוד יחדיו לפתור אותן.

- **הקדישו זמן לשקילה מחדש של המסלול האישי של הצעיר.** אם הצעיר עדיין מצייר את המסלול שצייר בשלב ההכנה, השתמשו בו ככלי להתחיל שיחה על כיצד הציור לבש צורה במהלך הפרויקט ולאחר הפרויקט? לאן המסלול מוביל אותו עכשיו אילו תחומי עניין הוא מקווה לפתח בעתיד? מה הוא צריך כדי לסייע לו לעשות זאת?

זכרו

לעולם אין להאיץ את תהליך השילוב מחדש. אנשים צעירים זקוקים לזמן "לעכל" את הלמידה והחוויות שהיו להם במהלך שהייתם בחו"ל. שקלו מחדש את המסלול האישי רק לאחר תקופת זמן מה מרגע חזרתו הביתה של הצעיר (לדוגמה, 1-2 חודשים או יותר). היו סבלנים, אפשרו לאנשים הצעירים להתרחק מהפרויקט עצמו ולהתבונן על הלמידה שלהם מנקודת מבט יותר מאוזנת וארוכת טווח.

חומר למחשבה

כאשר מתכוננים לשלוח אנשים צעירים לחו"ל, אתם מצפים שהם ילקו במידה מסוימת של "הלם תרבות" במהלך הפרויקט שלהם. אולם, לעתים קרובות, שוכחים או לא מעריכים היטב את השפעת "הלם התרבות ההפוך" שיכולה לקרות כאשר הצעיר חוזר הביתה ומתחיל לנסות להתאים באופן כלשהו את "העצמי החדש" שלו לסביבתו הישנה.

זה נכון במיוחד במקרה של אנשים צעירים הנחשבים "בסיכון" או "בקושי חמור" - למשל, אנשים צעירים שיש להם בעיות סמים או אלכוהול, שבאים מרקע של אלימות או התעללות, שיש להם בעיית סמים/אלכוהול או החשופים להשפעות רעות בסביבתם (התנהגות קרימינלית, קיצוניות וכיו'). לפרויקט הכללה יכולה להיות השפעה גדולה על אנשים צעירים אלה ולהביא לשינויים חיוביים רבים. לדוגמה, ייתכן שהם ירכשו חברים חדשים רבים. ייתכן שירכשו כישורים חדשים רבים. ייתכן שיהפכו לעצמאים יותר. ייתכן שיפתחו התנהגויות ואמונות חדשות. ייתכן שהם יציבו לעצמם יעדים חדשים לעתיד. ייתכן שהביטחון העצמי והגאווה שלהם בעצמם ובמה שהם השיגו, יגברו.

סוגים אלה של שינויים חיוביים הם בדיוק מטרתם של פרויקטי הכללה. אולם מה קורה כאשר צעיר "בסיכון" חוזר הביתה? השינויים בהשקפה, ביחס ובהתנהגות לא תמיד יובנו או יוערכו על ידי בני המשפחה וחברים. במקרים מסוימים, הם אפילו יכולים להיחשב כאיום על הסדר הקבוע. סביבת הבית עלולה לשלוח לצעיר מסרים ברורים שההתנהגות החדשה שלו אינה רצויה או מקובלת בקרב הקבוצה. ייתכן שיופעל לחץ על אדם לחזור לדרכיו הישנות, לאמץ את הרגליו הישנים, להתחבר מחדש להשפעה רעה וכיו'.

אנשים צעירים "בסיכון" עומדים בפני אתגרים נוספים בתהליך השילוב מחדש, בהשוואה לעמיתיהם. אם אתם עובדים עם פרופילים "בסיכון", שאלו את עצמכם:

- אילו אתגרים ספציפיים עלולים לעמוד בפני האנשים הצעירים כאשר יחזרו מפרויקט הכללה בחו"ל?
 - כעובדי נוער/מנהיגי נוער, מה אתם יכולים לעשות להפוך את תהליך השילוב מחדש לקל ככל האפשר? האם אתם יכולים ורוצים להשקיע זמן ומשאבים נוספים הדרושים לתמוך באנשים צעירים אלה?
 - האם רק משתתפי הפרויקט עשויים להיות זקוקים לתמיכה...או שישנם בעלי עניין אחרים אותם יש להביא בחשבון גם כן? האם אתם יכולים ורוצים להשקיע זמן בבני המשפחה, החברים, העמיתים, המורים והמאמנים של הצעיר כדי לסייע להם להשלים עם השינויים שאירעו כתוצאה מפרויקט ההכללה?
- לצעיר "בסיכון", שילוב מחדש מוצלח עשוי להיות ההיבט החשוב ביותר של פרויקט ההכללה שלו. הקפידו שלא לזלזל במידת המחויבות הנדרשת מכם, מהארגון שלכם ובעלי עניין חשובים אחרים, כדי לגרום לזה לקרות.

אישור למידת המשתתף

אתם יכולים לסייע למקסם את ההשפעה של הפרויקט שלכם באמצעות סיוע לאנשים הצעירים לזהות במיוחד מה שלמדו ומה שהשיגו במונחים של פיתוח אישי עצמי.

ישנן דרכים שונות לזהות ולקטלג את הלמידה שהושגה על ידי אנשים צעירים במהלך פרויקט הלמידה. שיטות מסורתיות של הכרה כוללת תעודות השתתפות, מכתבי המלצה והזמנות לפרויקטים נוספים. מומלץ להשתמש בשיטה, תכנית או כלי שהוכח כיעיל בארגון שלכם בעבר, או...ייתכן שתמצאו להשתמש בגישה המבוססת על כישורים.

אתם יכולים לתמוך במודעות של המשתתפים בנוגע למיומנויות וליכולות שפיתחו, באמצעות הדרכת החשיבה שלהם בנושא:

- **מיומנויות בין תרבותיות:** יכולות שפה, הבנת הגיוון, סובלנות כלפי דו משמעות, ניסיון ללמוד שלא לשפוט ולפרש התנהגות באופן לא נכון, ללמוד לראות דברים מנקודות מבט שונות.
- **ידע:** כיצד לעבוד בצוות, כיצד לבצע החלטות, כיצד להיות גמיש.
- **ניסיון חיים:** היכולת לנווט בין מצבים שונים, מסלול וכיו'.
- **מיומנויות רכות:** יכולת לתקשר ולשתף פעולה, ליצור קשרים ושותפויות.
- וכיו'.

ל-Erasmus+ יש כלי הנקרא **Youthpass** בו ניתן להשתמש לכל אורך מחזור הפרויקט, כדי לזהות היבטים ספציפיים של למידת הצעיר. Youthpass מבוסס על מסגרת אירופית של 8 כישורי מפתח:

- תקשורת בשפת אם,
- תקשורת בשפה זרה,
- יכולות במתמטיקה ויכולות בסיסיות במדע וטכנולוגיה,
- יכולת דיגיטלית,
- ללמוד איך ללמוד,
- יכולות חברתיות ואזרחיות,
- חוש ליוזמה ויזמות,
- מודעות וביטוח תרבותי.

כאשר משתמשים ב-Youthpass, אתם עובדים עם האנשים הצעירים לזהות ולפתח יכולות מסוימות. אתם מקדישים זמן בכל אחד משלבי הפרויקט השונים, כדי להעריך את ההשפעה של פעילויות שונות על למידת הצעיר. כמובן שכדי לעשות זאת, עליכם למצוא שיטות עבודה המתאימות לצורכי הקבוצה, ליכולותיה וכיו'.

רוצים לדעת עוד?

כל המשתתפים ב-Erasmus+: פעילות *Youth in Action* זכאי לקבל תעודת [Youthpass](#). השימוש ב-Youthpass מאפשר להם לשלב את הלמידה בקורות החיים שלהם ומכתב הכוונות שלהם. לרעיונות כיצד להכליל את ה-Youthpass, עיינו במאמר *Salto ID Youthpass לכולם!*

הפצת תוצאות הפרויקט

בעמודים הקודמים של פרק "המעקב" התמקדנו בעיקר על מה שאתם כמארגני הפרויקט יכולים לעשות לסייע לאנשים הצעירים שלכם לסכם את פרויקט ההכללה שלהם בחו"ל ולשים את פניהם לעתיד. כיצד אתם יכולים לקדם חוויה זאת? כיצד אתם יכולים להודיע לאחרים על התוצאות? כיצד אתם יכולים לשתף את הידע והניסיון שהשגתם?

אתם יכולים לעשות זאת באמצעות הפצת התוצאות של הפרויקט שלכם באופן נרחב ככל היותר ולהפוך את התוצאות לנראות לקהל רחב יותר, מלבד אלה שהשתתפו בו.

באופן אידאלי, תתחילו לחשוב כיצד אתם מתכננים לשתף את התוצאות של הפרויקט שלכם בשלב ההכנה. אם אתם מכירים מראש את המוצרים והתוצאות הקונקרטיים שתוצו להשיג בסוף, אתם יכולים לנקוט צעדים במהלך הפרויקט, כדי להשיג את מה שאתם צריכים. אולם אם אתם רק מצליחים לשקול הפצה ונראות בתום הפרויקט, להלן כמה שלבים שיסייעו לכם להתארגן.

שאלו את עצמכם (ואת האנשים הצעירים שלכם):

- מה בדיוק אתם רוצים לשתף אודות הפרויקט שלכם (ומה יש לי מבחינה קונקרטית)? סטטיסטית? סרט שעשיתי? דוחות כתובים? הערכות? דוגמאות לתעודות Youthpass?
- עם מי אני רוצה לשתף את זה? אנשים צעירים אחרים בארגון שלי? הורים או אפוטרופוסים של אנשים צעירים? מועצת המנהלים שלי? המממנים שלי? מועצת העיר המקומית שלי?

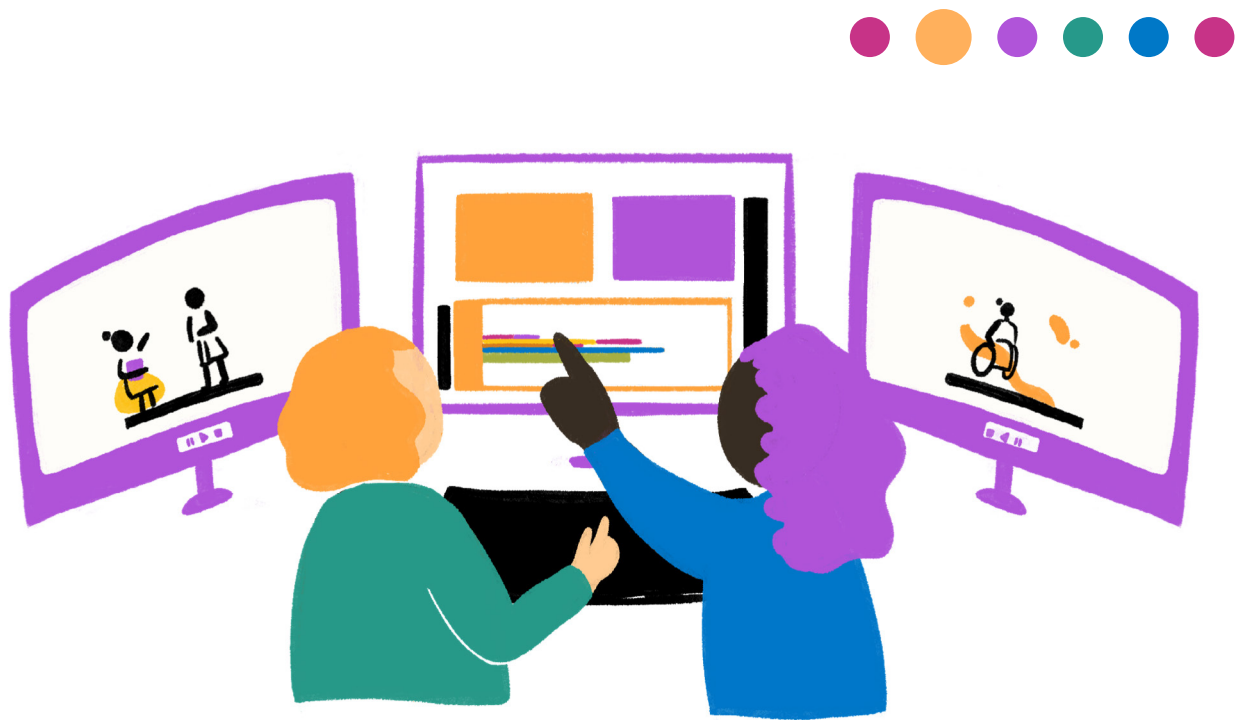
- **למה** אני רוצה לשתף את זה? לעשות פרסום ולהעלות את הפרופיל שלי? לגייס משתתפים חדשים לפרויקט עתידי? להראות למממנים מה השיגה התמיכה הכספית שלהם? לשתף את הידע שלנו עם אחרים?
- **איך** אעשה זאת? יום פתוח? פגישה רשמית? פגישה לא רשמית בערב? קרוון נוסע? האם אכתוב דוח, אפרסם פליירים, אקים אתר אינטרנט, אפיק סרטון וידאו, אערוך פודקאסט, תערוכת אמנות...?

האפשרויות להפצת התוצאות של הפרויקטים שלכם רבות אין ספור. השתמשו בכל צורות המדיה והטכנולוגיה הזמינות לכם, למקסם את ההשפעה.

זכרו

בדיוק כמו בפרק חסיון, עליכם לקבל את הסכמת המשתתפים (או האפטרופוסים החוקיים שלהם) לפרסום התמונות וכל המידע אותו אתם משתפים צריך לציית להנחיות *GDPR*.

להלן כמה הצעות קונקרטיות:

- תעדו את תוצאות הפרויקט שלכם. זה יכול לכלול תוצאות נראות (לדוגמה סרט של הצגת תאטרון של המשתתפים, דוח, איסוף עבודות אומנות, ...) ותוצאות בלתי נראות (לדוגמה נקודות לימוד, מסקנות, המלצות, שיטות חדשות לשימוש במהלך הפעילות...) תקשרו עם הקהל שלכם באמצעות התאמה אישית של התוצאות, ככל שניתן. חשבו על דרכים להשתמש בדוחות, יומנים, הקלטות, ציורים, תמונות ועדויות אמיתיות מהאנשים הצעירים.
- ערבו את המדיה המקומית (טלוויזיה, רדיו, עיתונים) והציגו את הפרויקט הבינלאומי שלכם בכותרות הראשיות, לשיתוף ולהפצת התיעוד שלהם. מידע מאוחר על אתר האינטרנט של הארגון שלכם.
- תנו למשתתפים מרחב לפתח פרויקטים של רישות ומעקב בעצמם (באמצעות דיונים, "מרחב פתוח", תכניות פעולה וכיו').
- הציגו הדרכה והכשרה לאנשים צעירים שרוצים להיות יותר מעורבים בארגון שלכם.

- שתפו את השיטות שלכם, הזדמנויות המימון והפעולות הנכונות שלהם להפוך את החיים של "האנשים החדשים" לקלים הרבה יותר. הוסיפו אותם לבסיסי נתונים קיימים (כגון, www.SALTO-YOUTH.net/Toolbox/) או הפיצו אותם ברשתות הרלוונטיות.

- השתמשו במדיה חברתית או כלי תקשורת אחרים לקשרים עתידיים והחלפת נוהג טוב.

- הודו לכל התומכים שלכם (הרשויות, המממנים, בני המשפחה, חברי הקהילה המקומית,...) על תרומתם והמשיכו את הקשרים החדשים שהקמתם.

היו יצירתיים! זוהי ההזדמנות שלכם להציג את עבודתכם, לשבח את ההישגים שלכם, לתת לאנשים אחרים להפיק תועלת ולהשתמש בתוצאות הפרויקט שלכם ולבקש ולקבל תמיכה בפרויקטים העתידיים שלכם.

לא משנה באילו שיטות אתם משתמשים, זכרו שאתם רוצים שאנשים אכן ישתמשו במידע ובידע שאתם נותנים להם. הם לא אמורים פשוט להיעלם במגירת שולחן של מישהו!! היו פרואקטיביים - הציעו סיוע כיצד להשתמש במוצרים ובתוצאות. חפשו באופן פעיל ארגונים מעוניינים או עובדי נוער/מנהיגי נוער, הלהיבו אותם והפכו אותם למעורבים.

רוצים לדעת עוד?

לרעיונות כיצד להפיץ למידה, עיינו בפרסום של SALTO בנושא [הכללה וגיוון לעשות גלים - יותר השפעה עם הפרויקטים שלכם.](#)

קריאה נוספת

[Practical Guide for Inclusion](#) :DARE

[Practical diversity: taking](#) :**(TED talk) Dawn Bennett-Alexander**
[inclusion from theory to practice](#)

[Social inclusion for young people](#) :**EU-CoE Youth Partnership**
[breaking down the barriers](#)

[The politics of diversity in Europe](#) :**EU-CoE Youth Partnership**

[T-Kit 8: Social Inclusion](#) :**EU-CoE Youth Partnership**

[T-Kit 4: Intercultural Learning](#) :**EU-CoE Youth Partnership**

[לאנשים מסוימים עדיין יש יותר הזדמנויות שוות מאשר מאחרים? או הזדמנויות שוות לכולם?](#) :**EU-CoE Youth Partnership**

[ניידות למידה, הכללה חברתית וחינוך בלתי פורמלי. גישה, תהליכים ותוצאות](#) :**EU-CoE Youth Partnership**

[מועצת הנוער הלאומית של אירלנד: הבה נפעל בהכללה](#)

[Kimberly Crenshaw on Intersectionality](#) :**NewStatesman**

[Unpacking the Invisible Knapsack](#) :**Peggy McIntosh**

[משאבי הכללה וגיוון](#) :**SALTO Inclusion & Diversity**

[SALTO הכללה וגיוון: אירופה משתנה - גיוון, זהות ועבודה עם נוער](#)

[SALTO הכללה וגיוון: הכללה באמצעות תכנון](#)

[SALTO הכללה וגיוון: רעיונות להכללה וגיוון](#)

[SALTO הכללה וגיוון \(וידאו\): ID Talks Organisational](#)

[SALTO הכללה וגיוון: ID Talks Organisational: אוקי, הפרויקטים שלכם
מכלילים, אולם האם גם הארגון שלכם מכליל?](#)

[SALTO הכללה וגיוון: אנשים צעירים אשר בפניהם עומדות הזדמנויות מועטות
יותר נהנים הכי הרבה מפרויקטי נוער בינלאומיים](#)

[SALTO הכללה וגיוון: כיצד להפוך את תכניות הנוער האירופיות למכלילות יותר](#)

[SALTO הכללה וגיוון: דרכים חכמות למדוד את ההשפעה של פרויקט הנוער
האירופי שלכם על הכללה וגיוון](#)

[SALTO הכללה וגיוון: ID Talks](#)

[SALTO הכללה וגיוון: לאמץ את הגיוון](#)

[SALTO הכללה וגיוון: השתמשו בדיכום לעבור קדימה 2.0](#)

[הכנה ומידע של SALTO: מאגר משאבים](#)

[SALTO-YOUTH: לוח השנה האירופי בנושא הכשרה](#)

[לימוד סובלנות: קווים מנחים בנושא הגינות וצדק](#)

משאבים בנושא עבודה עם חוויות נוער ספציפיות:

מועצת אירופה: Barabaripen - צעירי רומא משוחחים על אפילויות מרובות

EU-CoE Youth Partnership: בין אי בטחון לתקווה. מחשבות על עבודת נוער עם מהגרים צעירים

SALTO הכללה וגיוון: מעבר למוגבלות: ניידות אירופית לכולם - מדריך מעשי לארגונים המעוניינים בפעילויות ניידות אירופיות המערבות אנשים צעירים עם מוגבלויות

SALTO הכללה וגיוון: עסקו בהכללה! מדריך על הכללת בעלי מוגבלויות בפרויקט אירופיים לנוער, (שותפות אסטרטגית בנושא הכללה, 2021)

ID Talks Gender: SALTO הכללה וגיוון

+ID Talks LGBTQIA: SALTO הכללה וגיוון

Village International - פרויקטי נוער כפרי בינלאומיים: SALTO הכללה וגיוון

SALTO הכללה וגיוון: אל תכעסו!

On track - גישות שונות לעבודה עם נוער במצבי NEET שונים

SALTO הכללה וגיוון: [פתרון אורבני - טיפוח הכישורים של נוער אורבני](#)

SALTO הכללה וגיוון: [E.M.power - נשים צעירות ממיעוטים אתניים](#)

SALTO הכללה וגיוון: [ללא חסמים וללא גבולות - פרויקטים של יכולות משולבות](#)

שותפים אסטרטגית בנושא הכללה: [עסקו בהכללה! מדריך על הכללת בעלי מוגבלויות בפרויקטים אירופיים לנוער](#)

כותבת החוברת

<https://www.institutonow.org/team>

רחל משמש כמאמנת ומנחה בחינוך הבלתי פורמלי משנת 2007. היא גם מייסדת שותפה של העמותה השווייצרית NOW, המתמקדת במידה בין גיוונית ושל ה-Instituto NOW, תכנית למידה שבסיסה בברזיל וחברת הפקת תכנים המתמקדת על ארגונים מונעי השפעה. בעבודתה ב-Instituto NOW, רחל מתמקדת על יצירת תכני למידה מכלילים ומייצגים ועל קידום הפיתוח של חוויות למידה רבות משמעות. רחל גרה עם אשתה ושני ילדיה בברזיל.

רחל עדכנה את החוברת הזאת בתמיכת צוות Instituto NOW.

אשת קשר: rahel@institutonow.org

מידע על המערכת

פורסם בשנת 2022 על ידי SALTO-YOUTH Inclusion & Diversity Resource
Centre www.SALTO-YOUTH.net/inclusion/

(הזדמנויות תמיכה ולמידה מתקדמת והכשרה ב-Erasmus+: תכניות Youth in Action
(and European Solidarity Corps)

SALTO-Jint, Grétrystraat 26, 1000 Brussel, Belgium
טל': +32 20 07 209 2(0) פקס: +32 20 07 209 2(0)
inclusion@salto-youth.net

JINT vzw, 0441.254.285, RPR Nederlandstalige
Ondernemingsrechtbank Brussel

(inclusion@salto-youth.net) Coordination: Marija Kljajic

נכתב על ידי: Rahel Aschwanden (rahel@institutonow.org)

נערך על ידי: Tambu Glenda Muzenda (tambu.m@outlook.com)

עיצוב ואיורים: Beatriz Belo (beatriz@institutonow.org)

ניתן לשכפל ולהשתמש למטרות לא מסחריות, בתנאי שמזכירים את שם המקור
ומודיעים על כך ל- www.SALTO-YOUTH.net/Inclusion/
inclusion@salto-youth.net